

Kysymyksiä saarnateksteihin

3. vuosikerta

Mailis Janatuinen

2014–15

SISÄLLYS

1. adventtisunnuntai (Luuk. 19:28–40)
2. adventtisunnuntai (Luuk. 17:20–24)
3. adventtisunnuntai (Joh. 1:19–27)
4. adventtisunnuntai (Matt. 1:18–25)
- Jouluaatto (Luuk. 2:1–14)
- Joulupäivä (Joh. 1:1–14)
- Tapaninpäivä (Matt. 23:34–39)
- Viattomien lasten päivä (Matt. 2:13–23)
- Uudenvuodenaatto (Luuk. 13:6–9)
2. sunnuntai joulusta (Joh. 7:14–18)
- Loppiainen (Matt. 2:1–12)
1. sunnuntai loppiaisesta (Luuk. 3:15–18,21–22)
2. sunnuntai loppiaisesta (Luuk. 4:16–21)
3. sunnuntai loppiaisesta (Mark. 1:29–39)
3. sunnuntai ennen paastonaikaa (Luuk. 17:7–10)
- Kynttilänpäivä (Luuk. 2:22–33)
- Laskiaissunnuntai (Mark. 10:32–45)
1. paastonajan sunnuntai (Mark. 1:12–13)
2. paastonajan sunnuntai (Luuk. 7:36–50)
3. paastonajan sunnuntai (Joh. 8:46–59)
4. paastonajan sunnuntai (Joh. 6:48–59)
- Marian ilmestyspäivä (Luuk. 1:46–56)
- Palmusunnuntai (Matt. 21:12–22)
- Pitkäperjantai (Matt. 27:33–54)
2. pääsiäispäivä (Matt. 28:8–15)
1. sunnuntai pääsiäisestä (Luuk. 24:36–49)
2. sunnuntai pääsiäisestä (Joh. 10:1–10)
3. sunnuntai pääsiäisestä (Joh. 14:1–7)
4. sunnuntai pääsiäisestä (Joh. 15:10–17)
5. sunnuntai pääsiäisestä (Luuk. 11:5–13)
6. sunnuntai pääsiäisestä (Joh. 17:18–23)

Helluntaipäivä (Ap.t. 2:1–13)
Pyhän Kolminaisuuden päivä (Matt. 28:16–20)
2. sunnuntai helluntaista (Matt. 16:24–27)
3. sunnuntai helluntaista (Luuk. 9:57–62)
Juhannuspäivä (Luuk. 1:57–66)
4. sunnuntai helluntaista (Matt. 9:9–13)
5. sunnuntai helluntaista (Luuk. 13:1–5)
6. sunnuntai helluntaista (Mark. 3:13–19)
7. sunnuntai helluntaista (Luuk. 6:27–31)
Kirkastussunnuntai (Luuk. 9:28–36)
9. sunnuntai helluntaista (Matt. 7:24–29)
10. sunnuntai helluntaista (Luuk. 12:42–48)
11. sunnuntai helluntaista (Matt. 11:20–24)
12. sunnuntai helluntaista (Matt. 23:1–12)
13. sunnuntai helluntaista (Joh. 9:1–7, 39–41)
14. sunnuntai helluntaista (Mark. 12:41–44)
15. sunnuntai helluntaista (Matt. 11:25–30)
16. sunnuntai helluntaista (Matt. 6:19–24)
17. sunnuntai helluntaista (Joh. 5:19–21)
18. sunnuntai helluntaista (Mark. 7:5–13)
Mikkelinpäivä (Matt. 18:1–6,10)
20. sunnuntai helluntaista (Joh. 7:40–52)
21. Sunnuntai helluntaista (Joh. 13:16–20)
Uskonpuhdistuksen muistopäivä (Matt. 5:13–16)
23. sunnuntai helluntaista (Matt. 6:14–15)
24. sunnuntai helluntaista (Matt. 17:24–27)
25. sunnuntai helluntaista (Luuk. 20:27–40)
Valvomisen sunnuntai (Matt. 24:36–44)
Tuomiosunnuntai (Matt. 25:31–46)

KUNINKAASI TULEE NÖYRÄNÄ

1. adventtisunnuntai (3. vsk.): Luuk. 19:28–40

Taustaa: Israelilla ei ollut ollut kuningasta 500 vuoteen. Profeetta Sakarja oli ennustanut kuninkaan tulosta seuraavaa: *Iloitse, tytär Siion! Riemuitse, tytär Jerusalemi! Katso, kuninkaasi tulee. Vanhurskas ja voittoisa hän on, hän on nöyrä, hän ratsastaa aasilla, aasi on hänen kuninkaallinen ratsunsa. Hän tuhoaa sotavaunut Efraimista ja hevoset Jerusalemiin, sotajouset hän lyö rikki. Hän julistaa kansoille rauhaa. . . (Sak. 9:9–10.)*

Jeesus tiesi olevansa enää vajaan viikon päässä kauheasta kuolemastaan. Hänestä oli annettu jo etsintäkuulutus.

- Miten suhtautuisit kuolemaasi, jos tietäisit, että se tulee olemaan äärimmäisen tuskallinen?
- Miten Jeesus näytti suhtautuvan tulevaan kuolemaansa?

Jakeet 28–34

- Mitä se osoittaa Jeesuksesta, että hän läksi kulkemaan viimeistä matkaansa Jerusalemiin joukon etunenässä?
- Betanian kylä oli 3–5 km:n päässä Jerusalemiin. Se oli Martan, Marian ja Lasaruksen kotikylä. Mitä tämä tosiseikka ehkä vaikutti tapahtumien kulkuun? (Vastaus tekstin ulkopuolelta.)
- Jakeesta 33 käy ilmi, että yhdellä aasinvarsalla oli monta omistajaa. Se tarkoittaa, että he olivat niin köyhiä, etteivät voineet kukin pitää omaa aasia. Miksi Jeesus halusi lainata varsan juuri köyhiltä ihmisiltä tätä tilannetta varten?
- Miettikää, miksei Jeesus käskenyt opetuslastensa etsiä ensin käsiinsä aasin isäntää ja pyytää häneltä eläintä lainaan?
- Mistä on osoitusta, että isäntä suostui antamaan aasinsa opetuslapsille ilman sen suurempia takeita?
- Yleensä varsalta menee vähän aikaa, ennen kuin se tottuu ratsastajaan. Miettikää, miksi Jeesus halusi olla tämän aasinvarsan ensimmäinen ratsastaja?
- Mieti, mitä sinun omaasi Herra ehkä tarvitsee tänä päivänä, jos sinä vain suostut sen hänelle antamaan? (Voit vastata hiljaa sydämessäsi.)

35–38: Vaatteita oli tapana levittää kuninkaaksi voidellun henkilön jalkojen alle (2. Kun. 9:12s). Israel oli tuohon aikaan miehittyä maa, jossa oikeasti ei olisi saanut juhlaa omia kuninkaita. Pääsiäisjuhla vietettäisiin kohta, ja tuhannet ihmiset olivat menossa Jerusalemiin samaa matkaa opetuslasten kanssa.

- Miten Jeesuksen ratsastuksesta Jerusalemiin tuli yllättäen näin suuri tapaus; mitkä asiat siihen johtivat? (Mikä oli opetuslasten osuus juhlariegun syntymisessä?)
- Miltä luulette Pietarista, Jhannekselta ja muista opetuslapsista tuntuneen kulkea tuossa juhlasaatossa?
- Kansanjoukot siteerasivat psalmia 118, jossa sanotaan: ”Siunattu olkoon hän, joka tulee Herran nimeen.” He kuitenkin lisäsivät psalmiin sanan ”kuningas”. Mistä ihmiset yhtäkkiä tajusivat, että Jeesus todellakin on kuningas?
- Muistelkaa jotain tapausta historiasta, kun joku kuningas on ratsastanut riemusaatossa kaupunkiinsa. Mitä yhteistä ja mitä eroja heihin nähden on Jeesuksen ratsastuksella Jerusalemiin?
- Mitä Jeesus meni Jerusalemiin tekemään? Lukekaa vielä profeetta Sakarjan ennustus kohdasta Taustaa.
- Mitä jakeen 38 kaksi viimeistä säettä tarkoittavat ja miten ne kuuluvat asiayhteyteen?

Jakeet 39–40

- Miksi fariseukset eivät tempautuneet mukaan juhlariemuun?
- Mikä fariseuksia ehkä loukkasi eniten Jeesuksen kannattajien käytöksessä ja laulussa?
- Mitä Jeesus tahtoi sanoa vastauksellaan fariseuksille?
- Jeesus tiesi, ettei hänen kansansuosionsa kestäisi kuin viisi päivää. Miksi hän kuitenkin iloitsi tuosta suosiosta?
- Mieti, minkä verran sinä kiität ja ylistät Jeesusta niistä hyvistä teoista, joita hän on sinulle tehnyt?

Ilosanoma: Taivaassa Jeesus oli tottunut siihen, että tuhannen tuhannet enkelit lauloivat hänelle kiitosta. Tämän kerran sitä lauloi myös Israelin kansa. Kun Messias ratsasti kaupunkiinsa kärsimään ja kuolemaan koko ihmiskunnan puolesta, niin jonkun piti totta tosiaan huutaa siitä hänelle kiitosta – vaikka sitten kivien. Tahdotko sinä yhtyä tänä adventtina kuoron, joka laulaa Vapahtajalle Hoosiannaa ja toivottaa hänet tervetulleeksi takaisin tänne maan päälle?

KUNINKAASI TULEE KUNNIASSA

2. adventtisunnuntai (3. vsk.): Luuk. 17:20–25 (käsikirja 17:20–24)

Taustaa: Jumalan valtakunnan odotus oli yleistä ajanlaskumme alun Israelissa. Odotettiin Messiaskuningasta, joka perustaisi uudelleen Daavidin valtakunnan. Vanhan testamentin aikana oli odotettu Herran päivää. Jeesus sen sijaan puhui Ihmisen Pojan päivästä (22, 24).

Aloituis

- Miksi meidän kristittyjen on tärkeää pitää aina mielessämme Jeesuksen paluu?
- Mitä tälle maailmalle tapahtuisi, jollei Jumalan valtakuntaa perustettaisi koskaan sen päälle?

Jae 20a

- Miettikää eri vaihtoehtoja, millaista vastausta fariseukset ehkä kysymykseensä odottivat?
- Mistä fariseukset päättelivät, että Jeesus ehkä tietäisi vastauksen heidän kysymykseensä?
- Miettikää, mitä fariseukset ja tavallinen kansa voivat tehdä edistääkseen Jumalan valtakunnan tuloa?
- Mitä sinä olisit valmis tekemään, että Jumalan valtakunta tulisi maan päälle mahdollisimman pian?

Jakeet 20b-21: Jeesuksen vastaus voidaan kääntää kahdella tavalla: ”valtakunta on sisäisesti teissä” tai ”valtakunta on teidän keskellänne”. (Kreikaksi basielia = valtakunta ja basileus = kuningas.)

- Sanokaa omin sanoin, mitä Jeesus tahtoi sanoa vastauksellaan fariseusten kysymykseen?
- Miten fariseukset ehkä Jeesuksen vastauksen ymmärsivät?
- Mikä Jeesuksen vastauksessa oli yllättävää?
- Mitä Jeesus tahtoi sanoa, jos käännös ”Jumalan valtakunta on sisäisesti teissä” on oikea? (Mitä tarkoittaa, että Jumalan valtakunta on kristityn sisällä?)
- Mistä voit tietää, onko Jumalan valtakunta sinun sisälläsi vai eikö ole.
- Millä tavalla Jumalan valtakunta oli tuolla hetkellä ”fariseusten keskellä”?
- Miksi Jumala ei lähettänyt valtakuntaansa tänne maan päälle havainnoitavassa muodossa, niin että kaikki olisivat heti tajunneet: täällä se nyt on?
- Mitkä olivat näkyviä merkkejä siitä, että Jumalan valtakunta oli fariseusten keskellä? (Vastaus tekstin ulkopuolelta.)
- Mitkä ovat näkyviä merkkejä siitä, että Jumalan valtakunta on nyt jo meidän keskellämme?

Jae 22: Jeesus nimitti itseään yleensä Ihmisen pojaksi. Profeetta Daniel näki näyssä, miten Ihmisen poika tulisi taivaan pilvissä ja hänelle annettaisiin valta, kunnia ja iankaikkinen valtakunta (Dan. 7:13–14.)

- Miksi Jeesus alkoi puhua Ihmisen Pojasta, kun hän äsken puhui Jumalan valtakunnasta? Miten nämä kaksi asiaa liittyvät yhteen?
- Milloin opetuslapset kaipasivat saada nähdä Ihmisen Pojan päivän, mutta eivät sitä nähneet? (Vastaus tekstin ulkopuolelta.)
- Oletko sinä kokenut joskus samaa kaipausta kuin opetuslapset? Jos olet, niin millaisessa tilanteessa?

Jae 23

- Minkä perässä kristityt eivät saa juosta jakeen 23 perusteella?
- Tunnetko kristittyjä, jotka juoksevat eri paikoissa ja Jeesusta etsiessään? Mikä siinä meni pieleen?
- Mistä Jeesus ja Jumalan valtakunta ovat aina ja varmasti löydettävissä?

24–25

- Mikä on tunnusomaista salamaniskulle?
- Miten voidaan sovittaa yhteen jakeet 20–21 ja toisaalta 24?
- Miksi Jumalan valtakunnan ja sen kuninkaan piti olla ensimmäisen tulonsa yhteydessä salainen, mutta toisen tulonsa yhteydessä julkinen?
- Millaista valoa tuo jae 25 edeltävään tekstiin?
- Miettikää, mikä saa kristityn odottamaan koko sydäimestään Jeesuksen paluuta?

Ilosanoma: Valtakunnan Kuningas suostui olemaan salattu ja tulemaan alamaistensa hylkäämäksi. Nyt hänen valtakuntansa löytyy hänen armonvälineistään: Raamatusta, kasteesta ja ehtoollisesta. Pian hän kuitenkin tulee voimassaan ja kunniansaan takaisin maan päälle ja perustaa tänne ikuisen valtakuntansa. Hänen valtakuntaansa pääsevät silloin vain ne, jotka uskoivat häneen jo salatuna, piikkikruunulla kruunattuna Kuninkaana ja Ihmisen poikana.

TEHKÄÄ TIE KUNINKAALLE

3. adventtisunnuntai (3. vsk.): Joh. 1:19–29 (käsikirja 1:19–27)

Taustaa: Messias-odotus oli tuohon aikaan yleistä juutalaisten parissa. Tekstissämme juutalaisten uskonnolliset johtajat lähettävät pappeja, leeviläisiä ja fariseuksia tenttaamaan Johannes Kastajaa (19, 24). Johannes oli itekin papin poika ja valtavasti suosittu, vaikka hän saarnasi kovaa lakia. Johannes kastoi Betaniassa Jordanin rannalla. (Se ei siis ollut sama Betania, missä Martha ja Maria asuivat.) Siihen paikkaan, jota nykyään pidetään Johanneksen kastepaikkana, oli Jerusalemissa matkaa noin 40 km.

Jae 19

- Miettikää, mikä oli Johanneksen valtavasti kansansuosion salaisuus. (Vastaus tämän tekstin ulkopuolelta.)
- Mikä Johanneksen kastamis- ja saarnaamistoiminnassa oli ehkä epäilyttävää uskonnollisen eliitin mielestä?
- Mitä osoittaa se, etteivät uskonnolliset johtajat lähteneet itse tenttaamaan Johannesta, vaan lähettivät asialle pappeja ja leeviläisiä?

Jakeet 20–21: Profeetta Elia eli 800 vuotta ennen Jeesusta. Hänkin saarnasi lakia. Elia ei kuollut, vaan hänet otettiin elävänä taivaaseen. VT:n lopussa ennustetaan, että hän tulee takaisin ennen Herran päivän koittamista (Mal. 4:5). Johannes pukeutui kuten Elia kamelinkarvaviittaansa. ”Se profeetta” tarkoittaa taas Moosesta. Mooses nimittäin ennusti, että Herra lähettäisi kansalleen samanlaisen profetaan kuin hän itse oli ollut (5. Moos. 18:15).

- Millaista Messiaasta Johannes odotti (ks. jakeet 15–18)?
- Millaista Messiaasta juutalaisten uskonnolliset johtajat ehkä odottivat?
- Luuletteko, että kyselijät olivat vakavissaan esittäessään nämä kysymykset Johannekselle eli pitivätkö he mahdollisena, että hän tosiaan olisi ollut Messias, Elia tai Mooses? Perustelkaa vastauksenne.
- Myöhemmin Jeesus sanoi, että Johannes Kastaja oli Elia. Mitä mieltä olette: eikö Johannes tiennyt tätä itse vai miksi hän kielsi tämän tosiseikan?
- ”Se profeetta” tarkoittaa tietenkin Jeesusta. Vastatkaa muistin varassa: mitä yhteistä Jeesuksella oli Mooseksen kanssa?

Jae 22

- Mitä voimme päätellä tenttaajien tunnelmista jakeen 22 perusteella?

Jae 23: Johannes lainaa profeetta Jesajaa, joka ennusti 700 vuotta aikaisemmin: *Ääni huutaa: ”Raivatkaa autiomaahan Herralle tie! Tasoittakaa yli aron valtatie meidän Jumalallemme!”... Korota äänesi, älä pelkää! Julista Juudan kaupungeille: ”Teidän Jumalanne tulee!”* (Jes. 40:3,9)

- Mitä Johannes Kastaja tarkoitti nimittäessään itseään huutavan ääneksi autiomaassa?
- Mitä kaikkea kyselijät voivat lukea Johannes Kastajan vastauksen rivien välistä – heidän osasivat Jesajan kirjan suunnilleen ulkoa?
- Millaisia toimenpiteitä tarvitaan, että vuoristoiseen autiomaahan saadaan tehdyksi tasainen tie?
- Mitä kaikkea siihen tarvitaan, että ihmissydämeen voidaan raivata tasainen tie Jeesuksen tulla? (Miten Johanneksen saarna valmistti tietä Herralle kuulijoiden sydämeen?)
- Millä eri tavoilla Herra on koettanut raivata tietä sinun sydämeesi?
- Entä jos Jeesus olisi aloittanut toimintansa ilman Johannes Kastajan saarnaa. Millä tavalla vastaanotto olisi ehkä ollut erilainen?
- Miettikää, miksi meidän maassamme ei ole enää suuria herätyksiä?

Jae 25: Kastamista pidettiin tuohon aikaan rituaalisena puhdistautumistoimenpiteenä. Sen kautta voitiin myös liittyä johonkin yhteisöön.

- Miksi Johannes kastoi ihmisiä?

Jakeet 26–28

- Johannes vihjasi, että Messias oli jo tullut kansansa luo, mutta häntä ei tunnustettu. Miksi häntä ei tunnustettu?
- Mistä tuon ajan ihmiset olisivat voineet tunnustaa Jeesuksen Messiaaksi? Entä mistä meidän aikamme ihmiset voivat tunnustaa Jeesuksen Jumalaksi?
- Sandaalien avaaminen oli orjan työ, jota opetuslapsen ei tarvinnut tehdä opettajalleen. Missä mielessä Johannes oli arvoton avaamaan Jeesuksen sandaalien nauhoja?
- Mikä oli sanalla sanottuna Johanneksen todistus tulevasta Messiaasta?
- Mitä luulette kysyjien kertoneen uskonnollisille johtajille, jotka heidät lähettivät?
- Mitä mieltä olette, pitivätkö uskonnolliset johtajat tämän raportin perusteella Johanneksen toimintaa hyvänä vai pahana asiana?
- Mitä sanoisit, jos Herra tarjoaisi sinulle samanlaista elämäntehtävää kuin Johannekselle?

Jae 29

- Mitä Johannes Kastaja tarkoittaa nimittäessään Jeesusta Jumalan Karitsaksi?

Ilosanoma: Johannes Kastaja oli siihen asti saarnannut lakia, mutta seuraavana päivänä hän sai osoittaa sormellaan Jumalan Karitsaa, joka kantaisi koko maailman synnit ruumiissaan ristinpuuhun (1:29). Se oli Johanneksen elämäntehtävän huipentuma.

HERRAN SYNTYMÄ ON LÄHELLÄ

4. adventti (3. vsk.): Matt. 1:18–25

Taustaa: Luukas kertoo oman evankeliuminsa alussa, miten enkeli ilmestyi Marialle, joka oli kihloissa Joosefin kanssa, ja ilmoitti hänen tulevan raskaaksi Pyhästä Hengestä (Luuk. 1:26–38). Mooseksen lain mukaan kihlaus oli yhtä sitova kuin avioliittokin, ja uskottomuus kihlauksen aikana rangaistiin samalla tavalla kuin aviorikos: kivittämällä. Seksuaalielämä saatiin aloittaa vasta avioliiton solmimisen jälkeen (5. Ms. 22).

1. Mistä huomamme, että Joosef todella epäili Marian pettäneen häntä (18–19)?
 - Minkä luulette olleen Joosefille kaikkein vaikeinta tässä tilanteessa?
 - Mitä arvelette: puhuiko Maria Joosefille enkelin vierailusta? Jos ei, niin miksi ei? Jos puhui, niin miksei Joosef uskonut häntä?
2. Miksi Joosef ei tahtonut kostaa vääryyttä eikä vetää Marian perhettä oikeuteen, minkä hän lain mukaan olisi voinut tehdä?
 - Miksi meidän on niin vaikea olla kostamatta silloin, kun meidät on petetty?
 - Mitä Joosef ehkä tunsu Mariaa kohtaan siinä tilanteessa, jota jakeet 18–19 kuvaavat?
3. Miksei Jumala lähettänyt enkeliä Joosefin luo samana päivänä, kun hän lähetti hänet Marian luo (20)?
 - Miksi Joosefin rakkautta piti koetella näin kovalla tavalla?
 - Mitä me opimme silloin, kun joudumme epäilemään läheistemme rakkautta?
4. Neitseestäsyntyminen tarkoittaa sitä, että siittiösolu tuli Marian kohtuun tämän maailmankaikkeuden ulkopuolelta. Millä perusteella Joosef pystyi uskomaan neitseestäsyntymiseen, vaikkei mitään vastaavaa ollut koskaan maailmanhistorian aikana tapahtunut (20–23)?
 - Mitkä asiat tekstissämme osoittavat, ettei neitseestäsyntyminen ole keksitty juttu?
5. Miksi juuri neitseestäsyntyminen on monille (teologeillekin) kaikkein vaikein kristinopin kohta uskottavaksi?
 - Miten neitseestäsyntyminen ja Jumala-kuva kuuluvat yhteen?
6. Miksi Jeesus ei olisi voinut pelastaa kansaansa sen synneistä, jos hän olisi ollut vain Marian ja Joosefin poika?
 - Muistuta mieleesi menneenä vuonna tekemäsi synnit läheisiäsi kohtaan. Lue sitten jae 21 siten, että panet oman nimesi sanan ”kansansa” tilalle. Uskotko, että jae on totta tällä tavalla luettuna?
7. Mikä auttoi Joosefia hillitsemään itsensä ja olemaan koskematta kihlattuunsa, vaikka he asuivat nyt saman katon alla (25)?
 - Miksi itsensä hillitsemisen opetteleminen on niin tärkeää meille ihmisille?
8. Luultavasti kaikki nasaretilaiset pitivät Joosefia Marian lapsen isänä. Luuletteko, että Joosef koetti puhdistaa mainettaan omiensa ja Marian sukulaisten edessä?
 - Miettikää, miksi Jumala valitsi juuri Joosefin oman Poikansa kasvatusisäksi?

Ilosanoma: Ilmeisesti Joosef ehti kuolla, ennen kuin Jeesus aloitti julkisen toimintansa. Hän tiesi kuitenkin Jeesuksen nimen perusteella pääasian: että näet hän tulisi pelastamaan kansansa (myös kasvatusisänsä) heidän synneistään.

LUPAUKSET TÄYTTÄVÄT

Jouluaatto (sama joka vuosi): Luuk. 2:1–14

Taustaa: Luukas ankkuroi kertomuksensa maalliseen historiaan. Augustus oli Rooman keisarina vuosina 27 eKr.-14 jKr. Koska Rooman valtakuntaan kuului lähes koko tunnettu maailma, voitiin sanoa, että ”koko maailma” joutui verotettavaksi. Quirinius mainitaan tässä siksi, että Syyria oli Rooman maakunta ja Israel oli vain Syyrian maakunnan yksi kolikka.

Jakeet 1–3. Israel oli miehitetty maa ja verot kerättiin Roomalle.

- Millaisia tunteita Augustuksen käsky ehkä herätti juutalaisten keskuudessa?
- Miettikää, mistä syystä jokaisesta perheestä piti jonkun mennä ilmoittautumaan verotettavaksi suvun pääpaikkaan? Miksei silloinen asuinpaikka kelvannut?

Jakeet 4–5. Joosefin suku oli ilmeisesti jäänyt Galileaan palattuaan Babylonian pakkosiirrosta 400–500 vuotta aikaisemmin. Joosef oli siis suoraan alenevassa polvessa kuningassuvun jälkeläinen. VT sisältää monia messiasennustuksia Daavidin suvun uudesta tulemisesta.

- Miten on mahdollista, että kuningassuvun jälkeläisestä on tullut pelkkä vaatimaton puuseppä?
- Miten on mahdollista, että jokainen juutalainen tunsi sukujuurensa tuhannen vuoden taakse ja ylikin, vaikka välillä kansa oli viety pakkosiirtoon Babyloniaan?
- Oli olemassa kaksi Daavidin kaupunkia. Daavid oli kyllä syntynyt Betlehemissä, mutta myös Jerusalemiä nimitettiin hänen kaupungikseen, koska hän valloitti sen kanaanilaisilta. Miksi Jumala valitsi Poikansa syntymäpaikaksi Betlehemin, ei Jerusalemiä?
- Nasaretista Betlehemiin on tietä pitkin yli 200 km matka. Kuvitelkaa, mitä hankaluuksia matkaan sisältyi etenkin odottavan äidin kannalta. (Montako päivää matkaan meni, miten matkattiin, missä yövyttiin jne.?)
- Veroluetteloon ilmoittautumiseen ei Mariaa olisi tarvittu. Mistä se mielestänne on osoitusta, että Joosef otti viimeisillään raskaana olevan kihlattunsa mukaan tälle hankalalle matkalle?
- Mooseksen laki määräsi, ettei seksisuhdetta saanut aloittaa ennen häyöytä. Yleensä kihlapari ei saanut edes olla yhdessä ilman esiliinaa. Miten Marian perhe antoi tyttären lähteä tälle matkalle?
- Millainen maine Joosefilla ja Marialla oli ehkä Nasaretissa?
- Joosef ja Maria eivät aloittaneet seksisuhdetta ennen Jeesuksen syntymää (Matt. 1:25). Miksi he eivät puolustautuneet Nasaretin juoruja vastaan kertomalla lapsen neitseellistä alkuperästä?

Jakeet 6–7. Betlehemissä asui oletettavasti Joosefin kaukaisia sukulaisia. Kapaloit olivat tuohon aikaan pitkiä kangassuikaleita, jotka käärittiin moneen kertaan vauvan ympäri. Ne Marialla täytyi olla mukanaan. Yleensä joku muu pesi ja kapaloit lapsen, ei vastasyntyttynyt äiti.

- Vanhan käännöksen ”majatalo” on virheellinen käännös. Oikea käännös on ”vierashuone”. Miksi mikään betlehemiläisperhe ei ottanut nuorta paria kattoonsa alle? Miettikää eri mahdollisuuksia.
- Mistä se on osoitusta, että Maria kapaloit lapsensa itse?
- Mitkä seikat ehkä vaikuttivat siihen, ettei kukaan tullut synnytykseen avuksi?
- Mitä ongelmia ensisyntyttäjä kohtasi, jollei kättilö ollut paikalla?
- Kumpi kommentaarien esittämistä vaihtoehtoista tuntuu sinusta uskottavimmalta ja miksi: a) seimi oli talon sisällä, koska eläimet ja ihmiset asuivat saman katon alla, b) seimi oli navetassa tai luolassa?
- Miettikää, millaisena Joosef myöhemmin muisti tuon yön? Entä Maria?

Jakeet 8–9. Betlehemissä kasvatettavat lampaat olivat Jerusalemin temppeliin tarkoitettuja uhrilampaita. Paimenilla oli tuohon aikaan huono maine, koska he eivät pyhittäneet sapattia ja saattoivat syyllistyä valehtelemiseen ja varastamiseen.

- Mitä paimenille ehkä merkitsi se, että he paimensivat uhrilampaita?
- Miksi Herra lähetti enkelinsä tiedottamaan Poikansa syntymää ensiksi huonomaineisille ja epäluotettavana pidetyille ihmisille?
- Herran kirkkaus on Raamatussa tekninen termi, joka ilmaisee Herran läsnäolon paikkaa. VT:ssa kirkkaus oli ilmestynyt ilmestysmajassa ja tempelissä. Miksi se ilmestyi jouluyönä paimenten kedolla?

Jakeet 10–12. Raamatussa käytetään ilmausta Herran Voideltu (Messias, Kristus), mutta ei koskaan muulloin Voideltu Herra, Voideltu Jahve. Vapahtaja-nimityskin esiintyy evankeliumeissa vain kolmesti.

- Mitkä kaikki seikat enkelin ilmoittamassa sanomassa merkitsivät paimenille ”suurta iloa”?
- Millaista Vapahtajaa paimenet tarvitsivat?
- Mitä tarkoittaa se, että Jeesus on ”Voideltu Jahve”?
- Miten Jeesus voi olla pieni vauva ja kaikkivaltias Jumala samalla kertaa?
- Mihin sinä tarvitset Vapahtajaa, Kristusta Herraa tänä jouluna? Mihin häntä tarvitsee se ihminen, josta eniten huolta kannat?

Jakeet 13–14. Uusien käsikirjoituslöytöjen perusteella uusi käännös on tarkempi kuin vanha.

- Mitä ajattelet siitä, että Jumalalla on taivaassa sotajoukko? Mihin hän sitä tarvitsee?
- Miksi taivaallinen sotajoukko ilmestyi juuri silloin, kun Rauhanruhtinas syntyi?
- Miten Jeesuksen syntymä antoi Jumalalle kunnian?
- Miten Jeesuksen syntymä antoi ihmisille rauhan?

Ilosanoma: ”Oi Jeesus tänne maailmaan / et tullut itses tähden./ Mua auttamaan sä tulit vaan / mun kurjuuteni nähden. / Sä kannoit ristin raskahan / sieluni vuoksi surkean. / Sua kuinka voisin kiittää?” (Paul Gerhardt, vanhan virsikirjan virsi 14:5.)

SANA TULI LIHAKSI

Joulupäivä (3. vsk.): Joh. 1:1–14

Taustaa: Johanneksen evankeliumin alku muistuttaa koko Raamatun alkua: ”*Alussa Jumala loi taivaan ja maan*” (1. Ms. 1:2). Kreikankielinen ilmaus ”logos” (= sana) tarkoittaa järkeä ja koko luomakuntaa hallitsevaa periaatetta. Juutalaisille taas ”sana” merkitsi Jumalaa ja hänen ääntään.

1. Sana (1–3, 14)

- Selitä omin sanoin näiden neljän jakeen sisältö.
- Mitä ”sana” ja ”puhe” merkitsevät kahden persoonan väliselle yhteydelle?
- Miksi ”sana” on kristillisessä uskossa tärkeämpi kuin mikään muu asia, esimerkiksi kokemus?
- Jos meillä ei olisi Jumalan sanaa, miten voisimme tuntea Jumalan?
- Miksi Jeesusta kutsutaan Jumalan Sanaksi?

2. Valo (4–5, 9–10)

- Mitä jakeet 4–5 tarkoittavat?
- Mitä yhteistä Jeesuksella on valon kanssa?
- Mitä tässä yhteydessä tarkoittaa, ettei pimeys ”voita valoa” (uusi käänös) tai ettei se ”käsitä valoa” (vanha käänös, jae 5)?

3. Johannes Kastaja (6–8)

- Mikä oli Johannes Kastajan tehtävä tämän tekstin mukaan?
- Vertaa Johanneksen tehtävää siihen tehtävään, jonka olet itse Jumalalta saanut.

4. Maailma (9–11)

- Millainen paikka tämä maailma on näiden jakeiden mukaan?
- Miksi maailma ei tunne Jeesusta tänäkään päivänä?

5. Miten tullaan Jumalan lapseksi (12–13)

- Miten tekstimme mukaan tullaan Jumalan lapseksi?
- Miksi kukaan ei tule Jumalan lapseksi luonnollisen syntymän kautta?
- Milloin sinusta on tullut Jumalan lapsi?

6. Sanan kirkkaus (14)

- Millaista oli se kirkkaus, joka loisti Jeesuksesta sinä aikana, kun hän eli ihmisenä tässä maailmassa?
- Miksi useimmat ihmiset eivät nähneet Jeesuksessa kirkkautta?
- Mitä me olemme oppineet Jumalasta sen kautta, että hän tuli lihaksi eli ihmiseksi?

Ilosanoma: Jeesus ja Sana ovat sama asia. Joka ottaa vastaan Raamatun Sanan, se ottaa vastaan Jeesuksen. Joka hylkää Raamatun, se hylkää Jeesuksen. Jeesuksen sana on se valo, joka tänäkin päivänä loistaa elämäsi pimeyteen. Vain siitä voit kuulla, että syntisi annetaan anteeksi ja saat Jeesukselta ”armon armon päälle”.

KRISTUKSEN TODISTAJAT

Tapaninpäivä (3. vsk.): Matt. 23:29–39 (käsikirjassa 23:34–39)

Taustaa: VT:n profeetoilla aina Johannes Kastajaan asti oli ollut kaksi sanomaa tuotavana Jumalalta: tuomion julistaminen oman aikansa syntisille ja Messiaan tulon ennustaminen. VT:n profeetoille oli useimmiten käynyt huonosti, viimeksi nyt Johannes Kastajalle, jonka Herodes vangitsi ja mestautti.

Jakeet 29–31

- Miksi valtaosa ihmisistä ei ole koskaan halunnut ottaa vastaan profeettojen sanomaa?
- Mistä syystä profeetoista tulee yleensä suosittuja vasta kuolemansa jälkeen?
- Sano omin sanoin jakeiden 29–31 perusteella: mikä oli Jeesuksen ajan lainopettajien ja fariseusten synty?
- Jeremia julisti 500 vuotta eKr. Jerusalemin synneille kovaa tuomiota. Hän mm. ennusti ihmisten syövän omia lapsiaan piiritetyssä kaupungissa. Luuletko, että itse olisit uskonut tuollaista ennustusta, jos olisit ollut sitä kuulemassa?
- Mitä pahaa siinä oli, että Jeesuksen ajan fariseukset koristelivat Jeremian hautaa?

Jae 32

- Kreikaksi sana mitta kuuluu ”metros”, ja siitä on esim. metrin mitta saanut nimensä. Mitä Jeesus tässä tarkoittaa ”mitalla”?
- Millä tavalla Jeesuksen ajan uskonnolliset johtajat olivat ”täyttämässä isiensä mittaa” (vanhan käännöksen mukaan)?
- Millä tavalla Suomi on tällä hetkellä ”täyttämässä isiensä mittaa”?

Jae 33: Sanalla ”käärme” on Raamatussa myös symbolinen merkitys; se on pahalaisen nimitys.

- Missä suhteessa Jeesuksen ajan uskolliset johtajat muistuttivat käärmettä?
- On kuin Jeesus olisi raivoissaan puhuessaan nämä sanansa. Mikä häntä tässä tilanteessa järkytti? (Jos Jeesus päätti turvautua tuollaiseen nimittelyyn, niin varmasti hänellä oli siihen pätevät syyt. Miettikää, mitä ne syyt mahtoivat olla?)
- Miksi lainopettajien ja fariseusten synty vaati noin kovaa tuomiota?

Jae 34

- Miksi Jeesus ei vaihtanut strategiaa, vaikka näki, ettei tuleviakaan profeettoja kuunneltaisi?
- Keitä ihmisiä tai ihmisryhmiä on kohdeltu jakeen 34b kuvaamalla tavalla kristillisen kirkon historian aikana ja vieläkin kohdellaan?
- Mikä merkitys profeettojen julistuksella on silloinkin, kun heitä ei kuunnella?
- Mikä Jeesuksen lähettämiä profeettoja lohduttaa vainon keskellä ja marttyyrikuoleman edessä?
- Suostutko sinä lähtemään Jeesuksen sanansaattajaksi tällaisilla työmarkkinaehdoilla?

Jae 35: Veljensä tappaman Abelin kuolema oli VT:n ensimmäinen marttyyrikuolema ja profeetta Sakarjan viimeinen. (Huom! Hepreankielisen Raamatun viimeinen kirja on 2. Aikakirja.) Sakarja kivitettiin temppelissä luopiokuningas Jooaan käskystä, kun hän oli nuhdellut kuningasta ja kansaa epäjumalanpalveluksesta. Raamatun mukaan viattomasti surmatusta ihmisestä jää jäljelle ”verivelka”, joka jonkun on joskus pakko maksaa.

- Miettikää, miksi Jeesus valitsi juuri Abelin ja Sakarjan viattomasti kärsineiden profeettojen edustajiksi?
- Yleensä ajatellaan, että synty koskee vain tekijäänsä. Jeesus kuitenkin syyttää tässä oman aikansa hengellisiä johtajia siitä, että he ovat omakätisesti tappaneet Abelin ja Sakarjan (35b). Mitä hän sillä tahtoo sanoa?
- Mitä nämä jakeet opettavat Israelin kansan kollektiivisesta syyllisyydestä?
- Millaista kollektiivista syyllisyyttä meidän kansallamme on kannettavanaan viattoman veren vuodattamisen tähden?

Jakeet 37–39

- Miksi Jeesus siirtyy tässä puhuttelemaan kollektiivisesti koko Jerusalemiä?
- Vertaa toisiinsa jakeita 33 ja 37. Mitä jae 37 osoittaa Jeesuksen sydämen laadusta niitä ihmisiä kohtaan, joita hän juuri oli nimittänyt kyykäärmeen sikiöiksi?
- Millä valuutalla Jeesus maksoi koko maailman verivelan, Abelista lähtien aina Suomessa tänään tehtyihin abortteihin asti?
- Mitä Jeesus tässä ennustaa Jerusalemin temppelistä ja sen asukkaista?

Ilosanoma: Heprealaiskirjeessä sanotaan, että Jeesuksen veri huutaa parempaa kuin Abelin veri (12:24). Se huutaa, että koko maailman verivelka on maksettu Vapahtajan omalla verellä. Israelin verivelka, Suomen verivelka, sinunkin verivelkasi on siis maksettu. Tämä on se ilosanoma, jota Jeesuksen lähettämät sanansaattajat saavat nyt kuuluttaa.

JEEBUS PAKOLAISENA

Viattomien lasten päivä (3. vsk.): Matt. 2:13–23

Taustaa: Herodes Suuri oli niin vainoharhainen hallitsija, että hän että tappoi jopa omia sukulaisiaan pelätessään asemansa puolesta. Herodes kuoli vuonna 4 eKr., mikä tarkoittaa, että Jeesus on syntynyt noin 6 eKr. Jeesus oli siis tässä vaiheessa yhden tai kahden vuoden vanha. Varmuuden vuoksi vetäjän on hyvä kertoa lyhyesti tietäjien vierailusta Betlehemiin jakeiden 2:1–12 mukaan.

Jakeet 13–14

- Maria ja Joosef olivat tulleet vain käymään Betlehemissä verollepanon aikana, mutta eivät olleet palanneet kotikaupunkiinsa Nasaretiin. Miettikää, miksi he päättivät jäädä Betlehemiin?
- Miksi Herra näytti unen nimenomaan Joosefille eikä Marialle?
- Joosef oli Jeesuksen kasvatusisä, ei biologinen isä, koska Jeesus oli syntynyt neitseestä. Mikä oli hänen merkityksensä Marian ja pikku Jeesuksen elämässä?
- Pimeässä liikkuminen oli tuohon aikaan vaarallista. Mitä osoittaa se, ettei Joosef odottanut aamua, vaan läksi perheensä kanssa pakomatkalta öiseen aikaan?
- Millaisia valmisteluja Maria ja Joosef ehkä ehtivät tehdä ennen lähtöään?
- Mitä naapurit ja tuttavat ajattelivat huomattessaan Joosefin perheen hävinneen yön aikana?
- Katsokaa kartalta, miten pitkä matka Betlehemistä on Kairoon. Miten kauan tuon matkan kulkemiseen kului perheeltä, jolla oli aasi kulkuneuvonaan tai ei ehkä sitäkään?
- (Tekstin ulkopuolelta: Vertaa VT:n Joosefin Egyptin matkaa UT:n Joosefin vastaavaan matkaan. Mitä yhteistä, mitä eroa?)

Jae 15

- Profeetta Hoosean sanat ”Egyptistä minä kutsuin poikani” viittaavat Israelin kansan paluuseen Egyptistä. Mitä Matteus tahtoi osoittaa lukijoilleen soveltaessaan nämä sanat Jeesukseen?
- Miten Joosef ehkä eläti perheensä Egyptissä? Millaista Marian elämä oli pakolaisuudessa?
- Jeesus oli Egyptissä parivuotiaasta lähtien muutaman vuoden ajan. Mitä pakolaisen osa vaikuttaa pienen lapsen elämään verrattuna siihen tilanteeseen, että hän asuisi omassa kotimaassaan ja sukunsa parissa?
- Miksi oli tärkeää, että Jeesus joutui kokemaan pakolaisen kohtalon?

Jae 16

- Miten Herodes sai juutalaiset sotilaat motivoitua tällaiseen kauheaan tekoon?
- Betlehemissä oli tuolloin vain muutama sata asukasta. Alle kaksivuotiaita poikia heistä oli varmaan parikolmekymmentä. Miettikää, mitä kylässä tapahtui, kun sotilaat tulivat paikalle ja alkoivat etsiä ja tappa poikavauvoja talo talolta?
- Mitä ajattelette siitä, että Jeesuksen ikätoverit Betlehemissä joutuivat eräässä mielessä kuolemaan hänen tähtensä?
- Mitä tämä tapaus ehkä vaikutti betlehemiläisten ja Joosefin perheen väleihin?

Jakeet 17–18

- Jae 18 on lainaus Jeremian profetiasta, jossa hän ennustaa Raakelin jälkeläisten joutuvan Babylonian pakkosiirtoon. Mitä Matteus tahtoi sanoa soveltaessaan Raakelin itkun Betlehemin lastenmurhaan?
- Jos Raakel itki lapsiaan, niin mitä arvellette Jumalan taivaassa tunteneen Betlehemin lastenmurhan kestäessä?
- Miksi Jumala salli tämän veriteon tapahtua?

Jakeet 19–20

- Jumala johdatti Joosefia yhteensä kolmen unen kautta. Mistä voimme tietää, onko jokin uni Jumalan antama vai oman alitajuntamme tuotetta?

Jakeet 22–23

- Maria ja Joosef olivat lähteneet Nasaretista kihlaparina. Siitä oli kulunut jo 4–5 vuotta. Miten heidät ehkä otettiin vastaan, kun he palasivat kotikaupunkiinsa pikku Jeesuksen kanssa?
- Miksi Jumala lähetti Jeesuksen Nasaretiin eikä antanut hänen pysyä Betlehemissä tai Jerusalemissa?
- Mikä lohdutus tästä tekstistä löytyy sinun elämäntilanteeseesi tänään?

Ilosanoma: Jumala lähetti Poikansa tähän maailmaan ottamaan Israelin historian uusiksi. Hän joutui Egyptiin pakkosiirtoon, kuten Israel. Hänet kutsuttiin sieltä, kuten Israel, hän koki erämaassa samat kiusaukset kuin Israel. Jeesus eli sen elämän joka meidän olisi pitänyt elää ja kuoli sen kuoleman, joka meidän olisi pitänyt kuolla syntiemme tähden. Tämä koskee myös niitä pikkulapsia, jotka Herodes surmasi Betlehemissä.

AIKAMME ON JUMALAN KÄDESSÄ

Uudenvuodenaatto (3. vsk.): Luuk. 13:6–9

Taustaa: Tämä vertaus tarkoitti alun perin Israelia, jonka keskuudessa Jeesus oli toiminut jo kolme vuotta saamatta siitä juurikaan hedelmää. Mutta vertaus puhuu myös aikamme kristillisestä kirkosta ja lopulta meistä itse kustakin. Sinä olet viikunapuu, Jumala on omistajasi ja Jeesus puutarhurisi.

1. Viinitarhaa varten valitaan yleensä paras mahdollinen maaperä. Mitä Jeesus tahtoi sanoa omasta kansastaan verratessaan sitä viikunapuuhun, joka kasvaa viiniköynnösten seassa?
 - Mitä vahinkoa hedelmätön viikunapuu aiheutti ympärillään kasvaville viiniköynnöksille?
2. Mitä hedelmää Jumala odotti Israelin kansalta sen pitkän historian aikana ja erityisesti Jeesuksen aikana?
 - Mistä syystä Israelin kansa ei kantanut Jumalan siltä odottamaa hedelmää?
3. Millaista hedelmää Jumala odottaa tänään kristilliseltä kirkolta?
 - Mitä luulette Jumalan sanovan tänä uudenvuoden aattona, kun hän katselee meidän kirkkoamme?
4. Mitä hedelmää Jeesus on odottanut sinun elämästäsi menneenä vuonna? Saiko hän sen, mitä odotti? (Voit vastata myös hiljaa sydämässäsi.)
 - Mitkä ovat ne syyt, jotka estävät hedelmän kasvua elämässäsi?
5. Millaisia tunteita vertauksemme puutarhuri tuntee hedelmätöntä viikunapuuta kohtaan?
 - Miksi Jeesus rakastaa myös niitä kristittyjä, jotka eivät kanna hedelmää?
6. Kuvittele sielusi silmillä, miten Jeesus seisoo tänä uutena vuonna Isänsä edessä pyytämässä lisää armonaikaa sekä sinulle että kirkollesi. Millaisia tunteita tämä mielikuva sinussa herättää?
7. Vertauksen puutarhuri lupaa muokata ja lannoittaa maan viikunapuun ympäriltä. Mitä luulet sen tarkoittavan käytännössä kirkkosi kohdalla? Entä sinun omalla kohdallasi?
 - Mitä mieltä olet tästä väitteestä: surut ja katastrofit ovat välttämättömiä, koska ne muokkaavat maan meidän viikunapuumme ympäriltä?
8. Mitä tämän vertauksen mukaan tapahtuu kirkolle tai kristitylle, joka ei loppujen lopuksikaan kanna hyvää hedelmää?
9. Vetäjä lukekoon Matt. 21:18–19. Tapahtuma sijoittuu Jeesuksen viimeiseen elinviikkoon täällä maan päällä. Miettikää eri syitä, miksi Jeesus yhtäkkiä päättikin kirotta hedelmättömän viikunapuun?
 - Miettikää, miksi tämä kirottu tapahtui nimenomaan Jeesuksen viimeisen elinviikon aikana?

Ilosanoma: Kirottuaan viikunapuun Jeesus vaihtoi osia sen kanssa – eli meidän kanssamme. ”Kristus lunasti meidät lain kirouksesta tulemalla itse kirotuksi meidän sijastamme, niin kuin on kirjoitettu: Kirottu on jokainen, joka on ripustettu paaluun (=puuhun)” (Gal. 3:13).

HERRAN HUONEESSA

Toinen sunnuntai joulusta (3. vsk.): Joh. 7:1–19 (käsikirja 7:14–18)

Taustaa: Jeesuksen veljet olivat kaikki nuorempia kuin hän. Tiedämme heidän nimensä: Jaakob, Joosef, Juuda ja Simon (Mk. 6:3). Lehtimajanjuhla on syksyn ilojuhla, jolloin kiitetään Jumalaa vuoden sadosta ja muistellaan hänen apuaan erämaataipaleella Egyptistä tullessa.

Jakeet 1–5: 6. luvun lopussa kerrottiin, miten juutalaiset suuttuivat Jeesukseen, joka väitti olevansa taivaasta tullut leipä ja puhui verensä juomisesta. Suurin osa Jeesuksen kannattajista jätti hänet siinä vaiheessa.

- Miten suhtautuisit siihen, jos tietäisit jonkun suunnittelevan tappamistasi (1)?
- Miksi Jeesuksen veljien olisi luullut uskovan häneen?
- Miten tulkitsette Jeesuksen veljien sanat jakeissa 3–4?
- Veljet olivat kuulleet Jeesuksen tekemistä ihmeistä. Mikä teki kuitenkin heille vaikeaksi ymmärtää isoveljensä toimintaa?

Jakeet 6–10

- Katsokaa jakeita 6–7 ja miettikää, keitä ovat ne ihmiset, joita maailma vihaa.
- Miten Jeesus osoitti maailmalle, että sen teot ovat pahat?
- Miten sinä suhtaudut ihmiseen, joka osoittaa sinulle sinun pahoja tekojasi?
- Miksi maailma ei voinut vihata Jeesuksen veljiä?
- Miettikää eri syitä, miksi Jeesus kieltäytyi lähtemästä veljiensä kanssa juhlille ja kuitenkin läksi sinne myöhemmin yksinään (8–10)?

Jakeet 11–13

- Miksi Jeesus salasi aluksi läsnäolonsa näillä lehtimajanjuhlilla?
- Miten ihmiset olivat ehkä päätyneet eri kantoihin koskien Jeesusta?
- Miten uskonnolliset johtajat olivat saaneet aikaan sen pelon ilmapiirin, joka Jerusalemissa nyt vallitsi?
- Mikä on meidän aikamme sellainen uskonnollinen aihe, josta ihmiset eivät uskalla puhua julkisesti? Mitä pelätään, kun asiasta vaietaan?

Jakeet 14–15

- Miksi Jeesus alkoi opettaa kansaa julkisesti, vaikka tiesi, että häntä etsittiin tapettavaksi?
- Miksi Jeesus valitsi opetuspaikakseen juuri temppelin?
- Miksi juutalaiset eivät ryhtyneet vastustamaan tai pidättämään Jeesusta tässä tilanteessa?
- Mitä juutalaisten reaktio osoittaa Jeesuksen puheiden sisällöstä (15)?
- Jeesus oli opiskellut synagogakoulussa, kuten kaikki juutalaiset pojat, mutta hän ei ollut opiskellut kenenkään rabbin jalkojen juuressa. Kuka oli ollut hänen opettajansa (15–16)?

Jakeet 16–19

- Luuletteko kaikkien kuulijoiden ymmärtäneen, että Jeesus tarkoitti Jumalaa puhuessaan lähettäjästään (16b)? Perustelkaa vastauksenne.
- Millä tavalla kuka tahansa pääsee selville siitä, onko Jeesuksen oppi totta vai valhetta (17)?
- Miettikää, miksi juuri tämä on sopiva testi sen asian testaamiseen, onko kristinusko totta (17, 19)?
- Miten Jeesus olisi toiminut, jos hän olisi halunnut saada kunniaa itselleen (18)?
- Miksi se julistaja tai hengellinen johtaja ei voi olla totuudesta, joka haluaa kunniaa itselleen?
- Mitä Jeesuksen vastustajat ehkä ajattelivat kuullessaan Jeesuksen sanat jakeen 19 lopusta?

Ilosanoma: Jeesus neuvoi meille yksinkertaisen keinon, miten voimme testata hänen oppiaan. Jokainen rehellinen ihminen, joka yrittää noudattaa Jumalan lakia, tulee huomaamaan, ettei hän pysty siihen. Silloin hänen on joko alettava etsiä Jumalan armoa tai ryhdyttävä fariseukseksi. Joka taas etsii Jumalan armoa, hän löytää sen Jeesuksen rististä. Sanottakoon vielä, että Jeesuksen veljistä Jaakobista ja Juudasta tuli aikanaan seurakunnan johtajia, ja heidän molempien kirjoittama kirje löytyy Raamatusta.

JEEBUS, MAAILMAN VALO

Loppiainen (3. vsk.): Matt. 2:1–12

Taustaa: Yleensä ajatellaan, että itämaan tietäjät tulivat Persiasta, entisestä Babyloniasta. Monet juutalaiset olivat jääneet asumaan sinne senkin jälkeen, kun lupa palata kotimaahan oli saatu 500 vuotta aikaisemmin. Tekstimme tietäjät olivat sekä **astrologeja että astronomeja**, ja heillä oli eri uskonto kuin juutalaisilla. Persian ja Palestiinan välimatka on **1000–1500 km**.

1. Kuinka pitkään tietäjien matka kesti, jos kameli kävelee vuorokaudessa enintään 30 km?
 - Mitä luulette, että tietäjien esimies, vaimo ja naapurit tästä matkasta ajattelivat?
2. Miksi tietäjät halusivat kunnioittaa juutalaisten kuningasta, ei omaansa?
 - Miksi tietäjät tahtoivat antaa uudelle juutalaisten kuninkaalle todella kallisarvoisia lahjoja (11)?
3. Juutalaisilla ei ollut omaa kuningasta noin 600 vuoteen; Herodes oli näet vain roomalaisten vasalli. Miksi Herodes ja koko kansa pelästyivät kuullessaan tietäjien asian (3)?
 - Mitä Herodes itse asiassa uskoi (4,16)? (Mitä hän uskoi omasta voimastaan – Raamatusta – Messiaasta – Jumalan suunnitelmasta?)
4. Mistä ja mihin tähti johti tietäjiä, katsokaa jakeita 2 ja 9?
 - Miksei Jumala antanut tähden johtaa tietäjiä suoraan Betlehemiin – miksi heidän piti tehdä kierros Jerusalemin kautta? (Miksi oli tärkeää, että tietäjät joutuivat tekemisiin kirjoitetun Jumalan sanan kanssa?)
 - Millaisen ”tähdän” Jumala on lähettänyt sinun tiellesi johtamaan sinua Jeesuksen luo?
5. Babylonialaiset olivat rakentaneet Baabelin tornin, varastaneet liiton arkun ja tuhonnet tempppelin. Tietäjät olivat heidän jälkeläisiään. Miksi Jumala johti ensimmäiseksi vihollisensa kunnioittamaan vastasyntynttä Poikaansa kuninkaana?
6. Mikseivät 12 kilometrin päässä asuvat jerusalemilaiset menneet tietäjien tavoin Betlehemiin, vaikka kuulivat huhuja, joiden mukaan heidän vastasyntynyt kuninkaansa oli siellä?
7. Millä tavoin uusi kuningas erosi siitä mielikuvasta, joka tietäjillä oli ehkä hänestä ollut matkalle lähtiessään (11)?
 - Missä suhteessa nämä miehet kelpaavat meille esimerkiksi?
8. Tietäjät antoivat Jeesus-lapselle kallisarvoisia lahjoja. Mitä he saivat häneltä vastalahjaksi?
 - Miksi tietäjien lahjat tulivat Joosefin perheelle hyvään tarpeeseen (13)?
 - Mieti, millaisen lahjan sinä voisit antaa Jeesukselle?
9. Miettikää, millaiseksi tietäjien elämä muodostui heidän palattuaan Persiaan epäjumalanpalveluksen ja pakanauskontojen keskelle?
10. Mitä tämä teksti opettaa meille tämän sunnuntain teemasta ”Jeesus, maailman valo”?

Ilosanoma: Jeesusta kohdeltiin kuninkaana vain harvoin hänen elämänsä aikana. Tietäjät palvoivat häntä hänen elämänsä alussa, ja Rooman maaherra Pilatus kirjoitti tuon arvonimen hänen ristiinsä hänen elämänsä lopussa. Jeesus on kuningas, joka toivottaa tervetulleeksi myös vihollisensa ja ottaa vastaan heidän palvontansa.

KASTEEN LAHJA

1. sunnuntai loppiaisesta (3. vsk.): Luuk. 3:7–9, 15–18, 21–22 (käsikirja: Luuk. 3:15–18, 21–22)

Taustaa: Vaikka Johannes oli ankara mies, hänestä tuli erittäin suosittu. Vielä parinkymmenen vuoden kuluttua hänellä oli opetuslapsia esimerkiksi Efesoksessa. (Apt. 18:25; 19:1–6.) Tuohon aikaan kastetta käytettiin esim. silloin, kun joku pakana kääntyi juutalaisuuteen. Sitä pidettiin uskonnollisena puhdistautumismenona. (Vetäjälle: Suluissa olevat kysymykset kysytään vain siinä tapauksessa, ettei pääkysymykseen tule vastausta.)

Jakeet 7–10. Huomatkaa, että käärme on Raamatussa Saatanan nimi ja vertauskuva.

- Miettikää, mikä veti ihmisiä Johanneksen kasteelle?
- Mihin Johannes pyrki kutsuessaan kuulijoitaan ”käärmeen sikiöiksi”? (Mitä yhteistä on käärmeen sikiöillä ja Johanneksen kuulijoilla?)
- Miksi kaikki juutalaiset eivät ole Abrahamin lapsia ja kaikki kastetut eivät ole kristittyjä? Katsokaa jaetta 8.
- Mitä tarkoittaa, että Herra pystyy herättämään kivistä lapsia Abrahamille?
- Mitä on se hyvä hedelmä, jota Herra odottaa tänä päivänä meidän kansaltamme, kirkoltamme ja meiltä jokaiselta?
- Mitä tarkoittaa kirves kansamme, kirkkomme ja yksityisen ihmisen ”puun” juurella? (Mitä kansalle, kirkolle ja yksityiselle ihmiselle tapahtuu, jos Herran kärsivällisyys loppuu ja hän alkaa ”heilutella kirvestä”?)
- Kuvitelkaa tilannetta, että Johannes olisi kastanut kaikki ihmiset ilman edeltävää lain saarnaa. Millä tavalla kastettavat olisivat siinä tapauksessa kasteensa ymmärtäneet?
- Mikä ehkä olisi kuulijoiden reaktio, jos joku saarnaisi tällä tavalla meidän aikanamme ja meidän kirkoissamme?
- Jeesus oli puu, joka teki aina pelkästään hyvää hedelmää. Miksi hänet sitten ”kaadettiin ja heitettiin tuleen” aivan kuin hän olisi ollut hedelmätön puu?

Jakeet 15–18. Ruumenet tarkoittavat silputtuja olkia. Huomatkaa, että Pyhä Henki annettiin vanhan liiton aikana vain harvoille ja valituille profetoille ja kuninkaille.

- Millainen kuva Johanneksella oli jakeiden 16–17 mukaan tulevasta Messiaasta?
- Vertaa Johanneksen kuvaa Jeesuksesta meidän aikamme käsitykseen Jeesuksesta.
- Jeesus asetti kasteen näin sanoen: ”*Menkää kaikkialle maailmaan ja julistakaa evankeliumi kaikille luoduille. Joka sen uskoo ja saa kasteen, on pelastuva. Joka ei usko, se tuomitaan kadotukseen.*” (Mark. 16:15–16.) Myös Jeesuksen asettama kaste on vesikaste. Mitä tarkoittaa, että Jeesus kastaa ihmisen samalla myös Pyhällä Hengellä ja tulella?
- Mikä on Johanneksen kasteen ja Jeesuksen asettaman kristillisen kasteen ero? (Mitä ehtoja Johannes asetti kastettaville – entä Jeesus? Miksi Johanneksen kaste ei voinut pelastaa kastettavia synnin, kuoleman ja perkeleen vallasta, mutta Jeesuksen kaste voi?)

Jakeet 21–22

- Miksi Jeesus piti kastaa Johanneksen kasteella, vaikka se oli ”parannuksen kaste”?
- Miten kolmiyhteinen Jumala oli mukana Jeesuksen kasteessa?
- Miksi taivaallinen Isä halusi sanoa Poikansa kasteen jakeen 22 sanat?
- Mitä taivaasta kuuluvat sanat merkitsivät Johannes Kastajalle? Entä Jeesukselle itselleen?

Ilosanoma: Jeesus astui kasteveteen imeäkseen sieltä itseensä koko maailman synnit ja tehdäkseen meidän kastevetemme kykeneväksi pesemään pois meidän syntimme. Siksi Jumala voi sanoa meidänkin kasteemme hetkellä: ”*Sinä olet minun rakas poikani / tyttäreni, sinuun minä olen mieltynyt.*”

JEEBUS ILMAISEE JUMALALLISEN VOIMANSA

2. sunnuntai loppiaisesta (3. vsk.): Luuk. 4:16–24 (käsikirja: 4:16–21)

Taustaa: Jeesus oli vähän aikaa sitten lopettanut rakentajan työt ja muuttanut Nasaretista 40 km päähän Kapernaumiin. Äiti, veljet ja sisaret asuivat yhä kotikaupungissa. Jeesus tehnyt monta ihmettä Kapernaumissa, ja huhu niistä oli kantautunut nasaretilaisten korviin. Synagoga oli paikka, mihin juutalaiset kokoontuivat kuulemaan Jumalan sanaa sapattina. Vierailevat rabbit saivat synagogissa usein saarnavuoron.

Jae 16

- Tämä oli Jeesuksen ensimmäinen ja viimeinen vierailu kotikaupungissaan sen jälkeen, kun hän oli aloittanut julkisen toimintansa. Miettikää, miksi hän halusi tehdä tämän vierailun?
- Maria ei ollut nähnyt Kapernaumin ihmeitä, mutta hän oli kokenut neitseestäsyntymisen suuren ihmeen. Mitä hän ehkä odotti Jeesukselta tämän tullessa kotiin? Entä veljet?
- Jeesuksesta kerrotaan, että hän meni ”tapansa mukaan” synagogaan. Mikä häntä sinne veti?
- Mieti, miten sinun pitäisi järjestää elämäsi, että pääsisit joka sunnuntai kirkkoon?

Jakeet 17–19

- Mitä sinä ajattelisit, jos kuulisit, että jostakusta luokkatoveristasi on tullut ihmeperantaja?
- Miksi Jeesus ei aloittanut toimintaansa kotikaupungissaan tekemällä ihmeitä vaan pitämällä saarnan?
- Kumpi on mielestäsi tehokkaampi evankelioimisen väline: saarna vai ihmeteko?
- Tämä oli luultavasti Jeesuksen ensimmäinen saarna kotikaupunkinsa synagogassa. Mitä luulette, pyysikö Jeesus lupaa saada saarnata vai ehdotettiin sitä hänelle? Ja valitsiko hän itse tekstin, vai annettiin se hänelle?
- Jesajan teksti puhuu Herran palvelijasta, jonka Jumala on voidellut tehtävänsä. ”Voidella”-sanasta tulee titteli Messias, Kristus. Millaisia ihmisiä varten Messias tuli tähän maailmaan?
- Riemuvuosi piti Mooseksen lain mukaan pitää joka 50. vuosi. Silloin saatiin velat anteeksi, päästiin orjuudesta vapaaksi ja, jos maata oli myyty, se palasi takaisin suvun omistukseen. Miten nämä asiat voidaan soveltaa Jeesuksen toimintaan?

Jakeet 20–22

- Teksti luettiin synagogassa kirjakääröstä seisaaltaan, mutta saarna pidettiin istualtaan. Millainen oli ehkä tunnelma Nasaretin synagogassa, kun Jeesus aloitti siellä saarnansa (20)?
- Mitä nasaretilaiset ehkä odottivat Joosefin pojan sanovan Jesajan tekstistä; miettikää eri mahdollisuuksia?
- Mitä pääsemme selville Jeesuksen saarnan sisällöstä jakeiden 21–22 perusteella?
- Jeesus pudotti kuulijoittensa niskaan pommin väittämällä, että Jesajan teksti puhuu hänestä itsestään. Mitkä seikat tekivät nasaretilaisille vaikeaksi uskoa tuota väitettä? Millä perusteella heidän olisi kuitenkin pitänyt se uskoa?
- Mitä Jeesuksen äiti ehkä ajatteli kuullessaan poikansa väitteen?
- Mitä ne ihmiset tarkoittivat, jotka sanoivat: ”Eikö tuo ole Joosefin poika?”

Jakeet 23–24

- Mistä syystä kukaan ei ole profeetta omalla maallaan?
- Miksi Jeesus ei tehnyt ihmeitä omassa kotikaupungissaan? (Mitä olisi tapahtunut, jos Jeesus olisi tehnyt tuona sapattina Nasaretissa jonkin suuren ihmeen?)
- Miksi Jeesus ei vielä tänäkään päivänä osoita selvästi koko ihmiskunnalle, että hänelle on annettu kaikki valta taivaassa ja maan päällä?
- Miten Jeesus ilmaisi jumalallisen voimansa Nasaretin synagogassa tuona sapattina?

Ilosanoma: Jeesus oli tullut Nasaretiin toteuttamaan lukemaansa Jesajan ennustusta. Hän olisi mielellään antanut kotikaupunkilaisilleenkin kaikki riemuvuoden lahjat, jos he olisivat niitä häneltä pyytäneet. Niin hän antaa ne sinullekin, jos vain niitä häneltä pyydät: synnit anteeksi, perintöosan taivaassa sekä vapauden synnin, kuoleman ja paholaisen orjuudesta. Näillä lahjoilla oli kuitenkin kova hinta: Jeesus joutui luopumaan kaikesta siitä, mitä hän muille jakeli.

JEEBUS HERÄTTÄÄ USKON

3. sunnuntai loppiaisesta (3. vsk.): Markus 1:29–39

Taustaa: Veljekset Simon Pietari ja Andreas olivat kotoisin Beetsaidasta. He olivat ehkä muuttaneet Kapernaumiin Simonin avioliiton myötä, asettuneet asumaan vaimon kotiin ja ryhtyneet jatkamaan kalastajan ammattia. Jeesuskin oli juuri muuttanut samaan kaupunkiin ja kutsunut nuo kaksi veljestä ja heidän kalastuskaverinsa Jaakobin ja Johanneksen opetuslapsikseen (1:16–20).

Tekstimme kertoo Jeesuksen ensimmäisestä sapatista Kapernaumissa, kun hän oli juuri saarnannut synagogassa ja ajanut eräästä miehestä ulos riivaajaan. Jumalanpalveluksen jälkeen Simon pyysi Jeesuksen, Jaakobin ja Johanneksen kotiinsa sapatitavalle. Anoppi oli sillä välin saanut malariakohtauksen; malariasääski oli näet hyvin yleinen noilla seuduilla vielä sata vuotta sitten. Malariahan on vanhalle ihmiselle hengenvaarallinen tauti.

(Vetäjälle: Kysymyksiä on niin paljon, että eteenpäin on mentävä napakasti. Suluissa olevat kysymykset kysytään, jollei pääkysymykseen tule vastausta.)

Jakeet 29–31

- Mitä Simonin vaimo ja anoppi olivat ehkä ajatelleet, kun perheen elättäjät lopettivat kalastamisen ja läksivät Jeesuksen seuraan (17–19)?
- Millaiset luulette Simonin vaimon tunnelmien olleen silloin, kun miehet olivat synagogassa ja äiti makasi kuoleman-sairaana takahuoneessa? Entä lasten?
- Kenen idean oli ehkä ollut, että Jeesus ja kalastuskumppanit kutsuttaisiin syömään? Miettikää eri mahdollisuuksia.
- Mitä se osoittaa, etteivät Simon ja hänen vaimonsa pyytäneet Jeesukselta paranemishetkeä?
- Mitä ihminen yleensä kokee sairastuttuaan korkeaan kuumeeseen? Jos sinulla on tästä asiasta henkilökohtaista kokemusta tai ammatillista tietoa, niin kerro se muille.
- Uudessa käännöksessä kerrotaan, että Jeesus otti anoppia kädestä ja auttoi tämän jalkeille. Vanhassa sanotaan, että hän ”nosti hänet ylös tarttuen hänen käteensä” (31). Jeesus ei parantanut muita sairaita tällä tavalla. Miksi hän toimi tällä kertaa juuri näin? (Millä tavalla Jeesus otti huomioon potilaan sairauden laadun? Miksi Jeesus ei sanonut tässä tilanteessa mitään? Miltä äänet kuulostavat kuumeopotilaan korvissa?)
- Miten tapahtuu normaalisti hyvin korkeasta kuumeesta toipuminen? (Kauanko kestää, ennen kuin potilas voi nousta ylös?)
- Kuvitelkaa, mitä anoppi koki sillä hetkellä, kun hän avasi silmänsä? (Mitä hän näki edessään?)
- Millä hetkellä usko syntyi anopin sydämeen?
- Mitä se osoittaa, että isoäiti ryhtyi heti palvelemaan Jeesusta?
- Miten luulette anopin suhtautuneen siihen, että hänen vävypoikansa lähti seuraamaan Jeesusta ja jätti heidät vaille elättäjää?
- Tästä lähtien anopin koti oli myös Jeesuksen koti (ks. esim. 2:1). Miettikää, millaiseksi Simonin vaimon ja äidin elämä muuttui, kun Jeesus ystävineen kulki sisään ja ulos heidän kodissaan matkojensa väliaikoina?

Jakeet 32–34. Sapatti päättyi auringon laskiessa. Pimeällä ihmiset eivät yleensä liikkuneet.

- Miksi nämä ihmiset eivät jääneet odottamaan maanantaiaamua, vaan läksivät viemään sairaitaan Pietarin anopin talolle iltapimeällä?
- Millainen oli kapernaumilaisten usko Jeesukseen tuon sapatin päätyttyä. Minä he häntä pitivät?
- Mitä osoittaa se, ettei Jeesus kysellyt kenenkään uskoa, vaan paransi kaikki luokseen tuodut sairait?
- Miettikää, miksi nykyisissä parantamiskokouksissa ei parane kuin yksi sadasta? (Miksi meidän aikamme ei tarvita ihmeitä siinä määrin kuin Jeesuksen julkisen toiminnan aikana?)
- Miksi riivaajat eivät olisi saaneet sanoa ääneen, kuka Jeesus oli (vrt. 1:24–25)?

Jakeet 35–39. Jeesuksen evankelioimiskampanja Kapernaumissa kesti vain yhden päivän.

- Vertaa Jeesuksen aamua omaan aamuusi (35)?
- Miksi Simon läksi ystävineen Jeesuksen perään? Mikä oli heidän motiivinsa?
- Miksi Jeesus ei käyttänyt hyväkseen sitä kansansuosiota, jonka hän oli uudessa kotikaupungissaan saanut?
- Lukekaa jakeet 38–39 ja miettikää, miksi kristillinen kirkko ei ole 2000 vuoden aikana levinnyt joka puolelle maailmaa?
- Mitä ajattelette siitä, että Jeesus joutui myöhemmin huutamaan voi-huudon näitä kaupunkeja vastaan, koska ne olivat nähneet hänen suuret ihmeensä, mutta eivät olleet tehneet parannusta (Matt. 11:20–23)?
- Mikä oli tämän sapatin merkitys Simonin perheelle?

Ilosanoma: Tekstimme kertoo Jeesuksen yksipuolisesta rakkaudesta. Hän paransi Simonin anopin, vaikkei kukaan sitä edes pyytänyt. Hän paransi kapernaumilaiset, vaikka tiesi, etteivät nämä tekisi parannusta. Hän kuoli ristillä koko maailman puolesta, vaikka valtaosa maailmasta hänet hylkäsi. Tänään hän tulee tämän evankeliumitekstin kautta sinun ja perheesi luo voidakseen auttaa teitäkin teidän tämänhetkisessä hädässänne.

ANSAITSEMATON ARMO

3. sunnuntai ennen paastonaikaa (3. vsk.): Luuk. 17:7–10

Taustaa: Palvelija tarkoitti tuohon aikaan käytännössä orjaa. Vanhassa testamentissa kutsutaan Herran palvelijoiksi sellaisia miehiä kuin Abraham, Jaakob, Mooses, Joosua, Daavid, Job ja Jesaja ja muut profeetat. VT:n hurskaat nimittivät itseään palvelijoiksi rukoillessaan Jumalaa. Näin esimerkiksi Abraham: ”*Herrani, jos olen saanut armon sinun silmiesi edessä, älä mene palvelijasi ohitse*” (1. Moos. 18).

1. Tausta

- Mitä VT:n tausta opettaa meille Herran palvelijoista?
- Mitä tarkoittaa, että kristitty on Herran palvelija tai orja?

2. Paimen ja kyntäjä. Huomatkaa, että lammas on eläin, joka ei löydä ruokaa, vettä eikä kotipolkua ilman paimenta. Israelissa lampaiden laitumet ovat kuivia erämaita. Jeesus osoittaa sanansa köyhänpuoleisille perheenisille, joilla ei ole varaa kuin yhteen palvelijaan.

- Kuvitelkaa, millainen on paimenen keskiverto työpäivä. (Sen kesto, kuljettu matka, kriisitilanteet, ruokailu, lepo yms.)
- Millainen oli ehkä kyntäjän työpäivä tuohon aikaan, kun kynnettiin härillä? (Mitkä olivat ilonaiheet? Miten pitkä työpäivä ehkä oli?)
- Kuvitelkaa palvelijan tunnelmia, kun hän tulee kotiin pelloilta tai paimenesta.
- Miettikää, millä tavalla ruuanvalmistus tuohon aikaan poikkesi meidän aikamme ruuanlaitosta ja paljonko siihen kului aikaa?
- Mitä muita vaihtoehtoja isännällä oli kuin teettää ilta-ateria palvelijallaan?

3. Sovellutus Jeesuksen aikana

- Millainen ongelma opetuslapsijoukossa oli ehkä tämän vertauksen taustalla?
- Mitä Jeesus tahtoi sanoa tämän vertauksen kautta opetuslapsilleen? Entä fariseuksille?

4. Sovellutus meidän aikanamme

- Mitä Jeesus tarkoittaa sanoillaan: ”*kun olette tehneet kaiken, mitä teidän on käsketty tehdä*”? Mitä meidän kristittyjen on käsketty tehdä?
- Miten sellainen kristitty voi pitää itseään ansiottomana palvelijana, joka on onnistunut noudattamaan kymmentä käskyä paremmin kuin muut?
- Mieti jotain tilannetta, jolloin Jumalan vaatimukset tuntuivat sinusta kohtuuttomilta tyyliin ”paljon olen jaksanut, mutta tätä minä en kyllä enää jaksaa”. Miten tuollaisessa tilanteessa pitäisi menetellä?
- Mitä ajattelet siitä tulkinnasta, että päivätyö tarkoittaa meidän elämäntyötämme ja ilta-aterian valmistaminen sitä taakkaa, jota meidän on kannettava vielä vanhana ja sairaana ennen kuolemaamme?
- Jeesus rinnastaa talon isännän Jumalaan. Millainen on se jumalakuva, joka näistä jakeista tulee ilmi, verrattuna oman aikamme jumalakuvaan? (Miksi aikamme ihmisen on vaikea ymmärtää tämän tekstin isäntää?)
- Mieti, millaista ihmisen elämä on Jumalan orjana verrattuna siihen, että hän olisi maailman orja.

5. Ansioton palvelija

- Miksi jopa lähetyssankarin ja marttyyrin on pidettävä itseään vain ansiottomana palvelijana?
- Onko mielestäsi olemassa jokin tilanne, jossa voisit odottaa Herralta erityiskiitosta itsellesi?

6. Jeesus tuli itsekin orjaksi.

- Missä suhteessa Jeesus itse muistuttaa sitä orjaa, josta hän näissä jakeissa puhuu?
- Missä ja miten Jeesus asettuu tänä päivänä meitä palvelemaan?
- Jeesus kertoi eräässä vertauksessaan, miten Jumala sanoo joillekin ihmisille viimeisellä tuomiolla: ”*Sinä hyvä ja uskollinen palvelija. . . Mene Herrasi iloon.*” (Matt. 25). Miten nämä sanat sopivat yhteen tekstimme kanssa?
- Missä tässä tekstissä on evankeliumi?

Ilosanoma: Vanha testamentti ennustaa myös Herran kärsivästä palvelijasta, joka ”*sälyttää päälleen muiden pahat teot*” (Jes. 53:11.) Jeesus ei ollut ansioton palvelija, vaan ansiollinen, mutta hän vaihtoi paikkaa meidän ansiottomien palvelijoiden kanssa. Siksi Jumala voi sanoa meille viimeisenä päivänä: ”*Sinä hyvä ja uskollinen palvelija. Mene Herrasi iloon!*”

KRISTUS, JUMALAN KIRKKAUDEN SÄTEILY

Kynttilänpäivä (3. vsk.): Luuk. 2:22–35 (käsikirja 2:22–33)

Taustaa: Mooseksen laki määräsi, että ensimmäisen pojan synnyttyä äidin piti mennä 40. päivänä temppeliin uhraamaan uhri ja puhdistautumaan rituaalisesti. Marian ja Joosefin köyhyys näkyi siinä, että he pystyivät uhraamaan vain kyyhkysparin. Jos he olisivat olleet normaaleissa rahavaroissa, he olisivat uhranneet vuoden vanhan karitsan (3. Moos. 12:6–8). Vanha testamentti oli päättännyt ennustukseen, miten Herra tukee temppeliinsä: *Ja äkisti on tuleva temppeliinsä Herra, jota te etsitte. . . Katso, hän tulee. . . Mutta kuka kestää hänen tulemisensa päivän, ja kuka voi pysyä, kun hän ilmestyy?* (Mal. 3:1–2*.) Nyt se päivä oli koittanut.

- Miettikää eri syitä, miksi Joosef ja Maria eivät olleet palanneet Nasaretiin pian veroluetteloon ilmoittautumisen jälkeen?
 - Mitkä seikat tekivät ehkä Marian ja Joosefin taloudellisen tilanteen vaikeaksi?
 - Mitä tämä temppelissä käynti merkitsi Jeesus-lapsen vanhemmille (22)?
- Miksi Herra halusi saada erityisesti omakseen kaikki oman kansansa esikoispojat?
 - Mikä on jakeiden 22–24 sovellutus Jeesuksen elämään ja kuolemaan?
- Kuvitelkaa, millaista vanhan Simeonin elämä oli ollut ennen Jeesus-lapsen kohtaamista – mitkä olivat ehkä olleet sen ilot ja surut (25–26)?
 - Millaista Simeonin elämä olisi ollut ilman Herran lupausta (26)?
- Mitä vanhenevalle ihmiselle merkitsee, että hänellä on edessäpäin vielä jotakin tärkeää odotettavaa?
 - Mitä yhteistä on keskenään ”odottamisella” ja ”uskolla”?
- Monet ihmiset odottivat tuohon aikaan Messiaista, mutta useimmat luulivat hänen ilmestyvän kuninkaana. Simeon puolestaan odotti Israelin lohdutusta tämän ennustuksen mukaan: *”Lohduttakaa, lohduttakaa minun kansaani”, sanoo teidän Jumalanne.” Puhukaa suloisesti Jerusalemile ja julistakaa sille, että sen vaivanaika on päättynyt, että sen velka on sovitettu, sillä se on saanut Herran kädestä kaksinkertaisesti kaikista synneistänsä.”* (Jes. 40:1–2*.) Miettikää, mikä sai Simeonin odottamaan erilaista Messiaista kuin mitä muut odottivat (25)?
- Miten Simeon saattoi tunnistaa köyhän perheen vauvassa Herran Voidellun?
 - Miksi muut temppelissä kävijät eivät nähneet sitä, mitä Simeon näki?
- Mitä Simeon odotti tulevan Messiaan tekevän (25,31–32)?
 - Mitä sinä toivoisit kaikkein mieluiten Jeesuksen tekevän sinulle? (Voit vastata hiljaa sydämessäsi.)
- Mitä siihen tarvitaan, että joku ihminen on valmis kuolemaan (29)?
 - Sovella Simeonin sanat omaan elämääsi. Luuletko, että voit sanoa kuoleman edessä samoin kuin hän (29–30)?
- Mitä uutta tietoa Maria ja Joosef sai lapsestaan Simeonin välityksellä (30–35)?
 - Mitä tarkoittaa, että miekka tulisi lävistämään Marian sydämen? (Vastaus tulee tämän tekstin ulkopuolelta.)
- Simeon ei ilmeisesti nähnyt koskaan enää Jeesusta. Miten tämä kohtaaminen muutti hänen elämänsä? Mikä ei muuttunut?
 - Mitä tämä teksti sanoo päivän teemasta ”Kristus, Jumalan kirkkauden säteily”?

Ilosanoma: Jeesus tuli tänne maailmaan toteuttamaan Jesajan profetian. Siksi Herra voi sanoa tänään sinulle nämä sanat: *Lohduttakaa, lohduttakaa minun kansaani. Puhukaa suloisesti Jerusalemile ja julistakaa sille, että sen vaivanaika on päättynyt, että sen velka on sovitettu, sillä se on saanut Herran kädestä kaksinkertaisesti kaikista synneistänsä.* (Jes. 40:1–2*.)

JUMALAN RAKKAUDEN UHRITIE

Laskiaissunnuntai (3. vsk.): Mark. 10:32–45

Taustaa: Jaakob ja Johannes olivat Sebedeuksen, melko varakkaan kalastajan, poikia Galileasta. He kuuluivat opetuslasten ”sisäpiiriin” yhdessä Pietarin kanssa. Jeesus nimitti kerran Jaakobia ja Johannesta ”ukkosenjylinän pojiksi”. Nyt **Jeesus on matkalla Jerusalemiin kärsimään ja kuolemaan**. Hän on ennustanut lähestyvän kuolemansa jo kaksi kertaa aikaisemmin.

- Mitä tarkoitusta varten Jaakob ja Johannes luulivat Jeesuksen olevan menossa Jerusalemiin?
 - Mistä syystä veljekset eivät ottaneet tosissaan Jeesuksen ennustusta jakeissa 32–35?
- Jaakob ja Johannes uskoivat kyllä Jeesukseen jo tässä vaiheessa, mutta eivät uskoneet hänen kärsimyksensä ja kuolemaansa. Mitä sellainen ihminen Jeesukselta/ kristinuskolta odottaa, jolla ei ole käyttöä hänen ristilleen?
- Mitä Sebedeuksen pojat ehkä tahtoivat tehdä päästyään ”ministerin pallille” Jeesuksen valtakunnassa?
 - Miksi vallanhimo on niin yleistä meidän maailmassamme?
 - Mieti, miten olet käyttänyt sinulle uskottua valtaa esimerkiksi perheessäsi ja työpaikallasi?
- Malja tarkoittaa Raamatun kielenkäytössä usein kärsimystä. Mitä veljekset olisivat vastanneet, jos Jeesus olisi tarjonnut heille paikkaa ristinsä molemmilta puolilta (38–39)?
 - Oletko sinä valmis hyväksymään omalle kohdallesi valtaan sisältyvän kärsimyksen?
- Mikä oli Jaakobin ja Johanneksen synty a) suhteessa Jeesukseen ja b) suhteessa lähimmäisiin?
- Miksi kymmenen opetuslasta suuttuivat tässä tilanteessa Sebedeuksen poikiin (41)?
 - Mitä tekstimme opettaa meille uskovien välisistä riidoista ja niiden syistä?
- Mikä Jeesuksen antamassa johtajan ihanteessa on vallankumouksellista (42–45)?
 - Minkä verran tämän tekstin johtajaihanne toteutuu mielestänne meidän aikamme kristittyjen keskuudessa?
 - Minkä verran sinä olet noudattanut Jeesuksen opetusta jakeissa 43–44? (Voit vastata myös hiljaa mielessäsi.)
- Mikä on Jeesuksen ja Sebedeuksen poikien suurin ero?
 - Missä ja milloin Jeesus itse teki palvelijan ja orjan työtä (45)? (Vastaus tämän tekstin ulkopuolelta.)
- Sanonta ”antaa lunnaaksi” tarkoitti orjan vapaaksi ostamista. Lue jae 45 vielä kerran soveltaen se omaan elämääsi – mistä Jeesus osti sinut vapaaksi ja millä hinnalla?
- Mitä tämä teksti opettaa meille sunnuntain teemasta ”Jeesuksen rakkauden uhritie”?

Ilosanoma: Jeesus toivoo sinulta tänäänkin ennen kaikkea sitä, että suostuisit hänen palveltavakseen ja ottaisit häneltä vastaan syntien anteeksiannon – jopa sen synnin, että olet väärinkäyttänyt sinulle annettua valtaa.

JEEBUS, KIUSAUSTEN VOITTAJA

1. paastonajan sunnuntai (3. vsk.) 1. Moos. 3:1–7 ja Mark. 1:12–13

Huom. Koska evankeliumiteksti on tällä kertaa vain kahden jakeen pituinen, käsittelemme ensin sunnuntain Vanhan testamentin tekstin ja vasta sitten saarnatekstin.

I Maailman ensimmäinen kiusaus 1. Moos. 3:1–7

Taustaa: Raamattu ei paljasta meille pahan alkuperää. Paha näyttäytyy meille ensimmäisen kerran Jumalaa vastustavana persoonana, joka tuli paratiisiin käärmeen hahmossa. Käärme ei tuolloin ollut inhottavan näköinen matelija, vaan uljas eläin. Jumala oli antanut Sanansa miehelle, joka oli välittänyt sen naiselleen: hyvän- ja pahantiedon puun hedelmää ei saa syödä (2:16–17).

Jakeet 1–3

- Mikä on 1. jakeen mukaan paras selitys pahan alkuperälle? a) Jumala ja Saatana ovat aina olleet olemassa. b) Paha on Jumalasta lähtöisin. c) Saatana on Jumalan luoma, mutta langennut enkeli.
- Mitä tapahtuu, jos paha aletaan pitää Jumalasta lähteneenä?
- Miettikää, miksi käärme ei mennyt jututtamaan ensin Adamia, vaan Eevaa?
- Mistä Eeva oli saanut päähänsä, ettei kiellettyyn hedelmään saanut edes koskea (3)?

Jakeet 4–5

- Miten käärme koetti saada Eevaa epäilemään Jumalan sanaa ja hänen rakkauttaan?
- Missä asioissa käärme valehteli, missä se puhui totta?
- Millä tavalla nykyään tulee näkyviin ihminen tahto olla samanlainen kuin Jumala (5)?
- Vertaa omia kiusauksiasi Eevan kokemaan kiusaukseen.

Jae 6

- Mitkä puolet kielletyssä hedelmässä alkoivat vastustamattomasti vetää Eevaa puoleensa (6)?
- Vertaa omaa taisteluaasi synnin, Saatanan ja pahan luontosi kanssa siihen taisteluun, jota Eeva kävi käärmeen kanssa. Kumman olosuhteet ovat mielestäsi vaikeammat, kumman taistelu kovempi?
- Adam oli paikalla koko ajan (6b). Mitä hänestä osoittaa se, ettei hän pysäyttänyt vaimonsa ja käärmeen keskustelua?
- Miksi Eeva tahtoi vetää Adaminkin mukaan lankeemukseensa?
- Mikä sai Adamin tarttumaan Eevan tarjoamaan hedelmään?
- Mitä luulette: miltä kielletty hedelmä maistui Adamin ja Eevan suussa?
- Jumala oli uhannut, että synnin tekijä ”kuolisi kuolemalla” (2:17*). Mitä tapahtui?

Jae 7

- Mitä tarkoittaa se, että Adamin ja hänen vaimonsa silmät aukenivat (7)?
- Miksi alastomuus, joka oli ennen ollut ihana asia, muuttuikin nyt hävettäväksi (7, vrt. 2:25)?

II Mark. 1:12–13

Taustaa: Jeesus joutui kohtaamaan kolme kiusausta erämaassa: 1) tyydyttämättömien tarpeiden kiusauksen eli 40 päivän hirvittävän nälän, 2) vallan kiusauksen: tyytyisikö hän ristin tiehen vai ottaisiko hän kuninkuuden vastaan Saatanan kädestä, ja 3) epäuskon kiusauksen: ottaisiko hän vaikean tilanteensa Isän Jumalan kädestä, vai vaatisiko hän ihmettä uskonsa tueksi.

- Miksi Pyhä Henki ajamalla ajoi Jeesuksen samaan tilanteeseen, missä Eeva oli ollut maailman alussa?
- Mitä mieltä olette: ajaako Pyhä Henki meidätkin Saatanan kiusattavaksi ja jos ajaa, niin mitä tarkoitusta varten?
- Miksi Jeesuksen kiusausten piti tapahtua autiomaassa, ei Paratiisissa?
- Mikä oli yhteistä ja mikä erilaista ensimmäisten ihmisten ja Jeesuksen kokemissa kiusauksissa?
- Kumpi kiusaus oli voimakkaampi: se jonka Eeva koki vai se jonka Jeesus koki? Perustele vastauksesi.
- Muista evankeliumeista käy ilmi, etteivät enkelit tuoneet helpotusta Jeesukselle kiusauksen hetkellä. Mitä siis tarkoittaa, että he pitivät hänestä huolta ja palvelivat häntä erämaassa?
- Miettikää, miksi Paavali kutsuu Jeesusta ”viimeiseksi Adamiksi” (1. Kor. 15:45)?

Kokoavat kysymykset

- Miksi Jeesuksen piti kokea samat kiusaukset kuin Eevan ja meidän kaikkien?
- Missä tässä tekstissä on evankeliumi?

Ilosanoma: Eeva hävisi kiusauksen, Adam hävisi kiusauksen, sinä ja minä olemme hävinneet kiusauksen miljoona kertaa. Jeesus voitti kaikki kiusaukset meidän Sijaisenamme – ja meni sitten kärsimään sen rangaistuksen, jonka me olemme omalla tottelemattomuudellamme ansainneet.

RUKOUS JA USKO

2. paastonajan sunnuntai (3. vsk.): Luukas 7:36–50

Taustaa: Jakeet 44–46 kuvaavat, miten **kunnioitettu vieras** yleensä toivotettiin tervetulleeksi. Jeesuksen aikaan syötiin makuuasennossa, joten naapurin pesemättömät jalat häiritsivät ruokahalua. Huomatkaa, ettei nainen koskaan saanut **paljastaa hiuksiaan**, jos paikalla oli vieraita miehiä. **Fariseus** tarkoittaa ihmistä, jota Jeesuksen aikana pidettiin tosiuskovaisena.

1. Voiko ilotyttö elää mielestänne onnellista elämää?

- Kaikki kaupungin asukkaat tiesivät, että tämä nainen myi itseään. Miettikää eri mahdollisuuksia, mitkä asiat olivat tehneet tästä naisesta ilotyön?
- Minkä verran luulette tämän naisen tienneen oikeasta rakkaudesta?

2. Mitä asiat olivat tärkeitä fariseus Simonin elämässä?

- Miksi Simon ei pesettänyt palvelijoillaan Jeesuksen jalkoja, vaikka oli kutsunut hänet kotiinsa (36, 44–46)?
- Mitä tarkoitusta varten luulette Simonin yleensä kutsuneen Jeesuksen kotiinsa (36)?

3. Miten nainen ehkä pääsi Simonin talon sisälle ja päivällispöytään?

- Alabasteripullo täynnä tuoksuöljyä maksoi tuohon aikaan melko paljon rahaa. Miettikää, mistä nainen oli alabasteripullon saanut tai mitä tarkoitusta varten hän oli sen ostanut?

4. Miksi tämä nainen halusi tavata Jeesuksen niin hartaasti, että suostui menemään Simonin taloon ihmisten tuijotettavaksi ja haukuttavaksi?

- Tuohon aikaan uskonnolliset ihmiset eivät olleet missään tekemissä syntisten kanssa. Mikä sai naisen uskomaan ja toivomaan, ettei Jeesus kuitenkaan torjuisi häntä?

5. Miksi nainen tahtoi koskettaa Jeesusta (38)?

- Mitä tapahtuu, jos rotta, käärme tai vaikkapa inhoamamme ihminen koskettaa meitä?
- Mitä se osoittaa, ettei Jeesus kavahtanut naisen kosketusta?

6. Miten kauan luulette siitä olleen, kun nainen oli itkennyt edellisen kerran?

- Montako kyyneltä siihen tarvitaan, että niillä saa jalat pestyksi?
- Mikä sai naisen itkemään niin paljon, että Jeesuksen jalat kastuivat?

7. Miksi nainen ei kuivannut Jeesuksen jalkoja helmallaan tai huivillaan, vaan hiuksillaan?

- Nainen ei sanonut yhtään sanaa päivällisen aikana, mutta mitä hänen käytöksensä sanoi?

8. Jakeissa 40–42 Jeesus kertoo pienen vertauksen pankkiirista ja hänen velallisistaan. Pankkiiri on Jumala, mutta ketä Jeesus tarkoittaa velallisilla?

- Jeesus vertaa syntiä velkaan. 500 denaaria vastaa puolentoista vuoden ja 50 denaaria puolentoista kuukauden palkkaa (noin 45000 ja 3700 euroa). Jos jokaisesta synnistä velkaannutaan esimerkiksi kymmenen euroa, niin paljonko sinä arvelet olevasi Jumalalle velkaa pahoista teoistasi tällä hetkellä? (Voit vastata myös hiljaa mielessäsi.)

9. Miksi Simon halveksi sekä naista että Jeesusta (39)?

- Miksi meidän on niin paljon helpompi huomata toisten synnit kuin omamme?

10. Kumpi tapahtui ensin: sekö että nainen uskoi saavansa syntinsä anteeksi Jeesukselta vai se että hän rakasti Jeesusta (42–43 ja 47)? Perustele vastauksesi tekstillä!

- Mitä tapahtui sille syntivelalle, jonka nainen oli velkaa Jumalalle?
- Mitä tapahtui sille syntivelalle, jonka Simon oli velkaa?
- Mikä oli maksuväline, jolla Jeesus maksoi ihmisten syntivelat?

Ilosanoma: Jeesus tuntee kaikki sinun syntisi, ja siitä huolimatta sanoo sinullekin: *”Kaikki sinun syntisi on annettu anteeksi. Uskosi on pelastanut sinut. Mene rauhassa”* (jakeet 48 ja 50). Jeesus voi sanoa nämä sanat, koska hän on maksanut koko sinun syntivelkasi omalla verellään.

JEEBUS – PAHAN VALLAN VOITTAJA

3. paastonajan sunnuntai (3. vsk.): Joh. 8:46–59

Taustaa: Tämä tapahtui Jerusalemin temppelein alueella, missä Jeesus oli opettamassa (20). Vähää aikaisemmin hän ilmoitti olevansa maailman valo, mutta fariseukset yrittivät kumota hänen sanansa. Sitten Jeesus jatkoi väittämällä, etteivät hänen vastustajansa olleet edes Abrahamin lapsia ja Saatana oli heidän isänsä.

Jakeet 46–47

- Mitä se osoittaa, etteivät juutalaiset vastanneet mitään Jeesuksen väitteeseen jakeessa 46.
- Mitä olisi tapahtunut, jos juutalaiset olisivat voineet osoittaa yhdenkin asian, missä Jeesus oli tehnyt syntiä?
- Miksi se ei voi kuulla Jumalan puhetta, joka ei ole lähtöisin Jumalasta?
- Mitä Jeesus sanoo itsestään ja vastustajistaan jakeessa 47?
- Missä me tämän päivän ihmiset voimme kuulla Jumalan puheen?

Jakeet 48–49

- Miten juutalaiset voivat väittää Jeesusta samarialaiseksi, vaikka kaikki tiesivät hänen olevan juutalainen ja jopa Daavidin jälkeläinen?
- Miksi Jeesus ei vastannut mitään siihen väitteeseen, että hän on samarialainen ja hänessä on paha henki?
- Mistä kuka tahansa voi nähdä, ettei Jeesuksessa ollut pahaa henkeä.
- Mistä kuka tahansa voi nähdä, ettei Jeesus myöskään ollut mielenvikainen?
- Miten Jeesus siis suhtautui siihen, että häntä häpäistiin ja hänen kunniaansa loukattiin.
- Miten meidän kristittyjen tulisi reagoida, kun meitä vastaan esitetään perättömiä syytöksiä ja kunniamme loukataan?

Jakeet 51–53

- Mitä tarkoittaa käytännössä se, että joku pitää kiinni Jeesuksen sanasta?
- Miten Jeesuksen väite jakeessa 51 sopii yhteen sitä edeltävän keskustelun kanssa.
- Mitä jae 51 sinulle merkitsee?
- Mikä Jeesuksen väitteessä jakeessa 51 oli erityisen vastenmielistä juutalaisille?
- Miksi juutalaiset sotkivat tähän keskusteluun Aabrahamin ja profeetat; mikä oli heidän pointtinsa?

Jakeet 54–55

- Miten me ihmiset yleensä kirkastamme omaa kunniamme?
- Miksi meidän ihmisten on äärimmäisen vaikeaa kestää maineemme ja kunniamme menetystä?
- Millä tavalla ja milloin Isä-Jumala kirkasti Jeesuksen kunnian? (Vastaus tekstin ulkopuolelta.)
- Mistä Jeesus näissä jakeissa syyttää vastustajiaan?
- Mitä tarkoittaa, että joku tuntee Jumalan tai että joku ei häntä tunne?
- Jeesuksen täytyi tietää, että jakeen 55 kaltaiset väitteet sulksivat lopullisesti hänen vastustajiensa korvat. Miksi hän kuitenkin sanoi heille totuuden?
- Mitä voisimme oppia näistä Jeesuksen puheista omaa kristillistä julistustamme varten?

Jakeet 56–59. Abraham eli noin 1800 vuotta ennen Kristusta. Milloin hän siis näki Jeesuksen? Silloin kun enkelit tulivat kertomaan hänelle Sodomian hävityksestä ja silloin, kun hän kohtasi Melkisedekin.

- Mitä tarkoittaa, että Abraham riemuitsi nähdessään Jeesuksen päivän?
- Jakeessa 58 Jeesus käyttää itsestään Jumalan nimeä Jahve ”Minä olin, minä olen ollut”. Miksi hän tahtoo ilmaista vastustajilleen jopa tämänkin asian?
- Tämä on jo toinen Jeesusta vastaan tehty murhayritys. (Ensimmäinen oli tapahtunut Nasaretissa.) Miten Jeesus vältti kuoleman tällä kertaa?

Kokoavat kysymykset

- Katsokaa koko tekstiä. Minkä eri vaiheiden kautta Jeesus ilmoittaa vastustajilleen, kuka hän on.
- Mitä olisi pitänyt tapahtua, että tekstimme juutalaiset olisivat voineet uskoa Jeesuksen esittämät väitteet omasta jumaluudestaan?

Ilosanoma: Tällaisilla puheilla Jeesus kaivoi omaa hautaansa. Ristille hän sitten joutuikin, mutta juuri siellä hänen kunniansa kirkastui kaikkein kirkkaimmaksi. Maailmassa ei nimittäin ole koskaan nähty sen suurempaa rakkauden valoa kuin Golgatalla nähtiin. Toisen kerran Isä kirkastaa Poikansa kunnian, kun tämä palaa maan päälle kultakruunu päässään. Jeesus jaksaa odottaa maineenpalautustaan siihen asti. Emmekö mekin siis jaksaisi?

ELÄMÄN LEIPÄ

4. paastonajan sunnuntai (3. vsk.): Joh. 6:48–59

Taustaa: Jeesus oli juuri ruokkinut 5000 henkeä viidellä leivällä ja kahdella kalalla. Silloin hänestä oli tahdottu tehdä kuningas, mistä kunniaa hän kuitenkin oli kieltäytynyt. Tätä puhetta olivat kuulemassa myös Jeesuksen vastustajat Kapernaumin synagogassa. 5

Jakeet 48–51

- Koettakaa miettiä, miltä nämä sanat kuulostivat ensimmäisten kuulijoiden korvissa, sekä kannattajien että vastustajien.
- Erämaataipaleella Egyptistä palattaessa Herra oli ruokkinut kansansa 40 vuotta mannalla, joka satoi alas taivaasta. Katsokaa jaetta 41. Mikä juutalaisia ärsytti, kun Jeesus vertasi itseään mannaan?
- Mikä ero oli Mooseksen ajan mannalla ja Jeesuksen antamalla leivällä – onhan myös ehtoollista nauttivien lopulta kuoltava?
- Miettikää, mitä yhteisiä piirteitä on ehtoollisleivällä ja muinaisella mannalla? (Vastaukset muistinvaraisesti tämän tekstin ulkopuolelta.)
- Mitä tarkoittaa, että jokainen joka syö Jeesuksen ruumiin/ lihan, saa elää iankaikkisesti?
- Kenen tähden Jeesus antoi ruumiinsa/ lihansa?

Jae 52

- Miksi Jeesus puhui tällaisia, vaikka varmasti tiesi, että hänet ymmärrettäisiin väärin? (Mitä mieltä olette: haastoiko Jeesus tässä riitaa vastustajiensa kanssa?)
- Mitä mieltä olette puhtaasti pedagogisesti: kannattaako lapselle tai aikuiselle opettaa sellaisia asioita, joiden ymmärtämiseen hänellä ei ole vielä välineitä? Miksi, miksi ei?

Jakeet 53–56. Nyt Jeesus alkaa puhua myös verensä syömisestä. Kuulijoille asia oli kauhistus, sillä vanhan liiton aikana vallitsi ankara verensyöntikielto. Joka sitä rikkoi, se rangaistiin kuolemalla. Verta käytettiin vain uhratessa. *”Sillä lihan sielu on veressä, ja minä olen sen teille antanut alttarille, että se tuottaisi teille sovituksen; sillä veri tuottaa sovituksen, koska sielu on siinä.”* (3. Moos. 17:11*). Huomatkaa, että ”sielu” ja ”elämä” ovat kreikan kielessä sama sana ”psyke”.

- Mitä valoa edellä lainattu VT:n jae tuo näihin Jeesuksen sanoihin? (Vetäjä lukee yllä olevan jakeen uudelleen.)
- Mitä nämä jakeet sanovat meille ehtoollisen vaikutuksesta kristittyyn?
- Mitä nämä jakeet sanovat ihmisestä, joka haluaa olla kristitty, mutta ei käy ehtoollisella tai käy siellä vain satunnaisesti?
- Miksi juuri Jeesuksen lihan syöminen ja hänen verensä juominen tuovat mukanaan iankaikkisen elämän?
- Miten ehtoollinen ja Jeesuksessa pysyminen kuuluvat yhteen?

Jakeet 57–58. Vanhassa testamentissa Jumalaa kutsutaan Isäksi vain pari kertaa. Nyt Jeesus kutsuu Jumalaa omaksi Isäkseen, mikä sekin oli juutalaisille loukkauksen aihe. Muistakaa vielä, että elämä ja sielu ovat kreikaksi sama sana.

- Mitä tarkoittaa, että Jeesus saa elämänsä Isältään?
- Mitä tarkoittaa, että ehtoollista nauttiva saa elämän Jeesukselta?
- Mitä tarkoittaa, että ehtoollista nauttivat elää ikuisesti?
- Mitä nämä sanat sanovat sinulle, joka pelkää kuolemaasi?

Ihmisten reaktio (jakeet 59–60 ja 66)

- Onko opetuslasten reaktio mielestänne ymmärrettävä? Miksi, miksi ei?
- Miksi Jeesus ei välittänyt siitä, lisääntykö hänen kannattajajoukkonsa vai väheneekö se hänen puheittensa vaikutuksesta?
- Mitä meidän pitäisi oppia Jeesuksen puhetavasta?

Ilosanoma: Viimeisenä iltanaan Jeesus jatkoi tätä opetusta jakamalla opetuslapsilleen ehtoollisen. Seuraavana päivänä hän antoi ristillä ruumiinsa maailman elämän puolesta – myös vastustajiensa ja myös sinun ja minun. Vasta sen jälkeen opetuslapset ymmärsivät, miksi Jeesuksen ruumiin syöminen ja hänen verensä juominen toisivat mukanaan iankaikkisen elämän.

HERRAN PALVELIJATAR

Marian ilmestyspäivä (3. vsk.): Luuk. 1:46–56

Taustaa: Teini-ikäinen Maria, vaatimaton maalaistyttö Nasaretista, oli juuri tullut raskaaksi Pyhästä Hengestä ja mennyt tervehtimään vanhaa sukulaistitiään Elisabetia, joka hänkin oli raskaana kuudennella kuukaudella (jakeet 26,56). Neitseestä syntyminen on ainutkertainen tapahtuma maailmanhistoriassa ja se on ennustettu jo 1. Ms. 3:ssa: Vapahtaja syntyisi vaimon siemenestä. Maria ymmärsi varmasti, etteivät muut ihmiset uskoisi lapsen saaneen alkunsa Pyhästä Hengestä. Elisabet kuitenkin uskoi sen, kuten huomaamme hänen sanoistaan 41–45. Marian kiitosvirsi muistuttaa Hannan kiitosvirttä Samuelin syntymässä 1. Sam. 2.

Jakeet 46–47. Lukekaa nämä jakeet molemmista käännöksistä. Jumalaa kutsutaan ”Vapahtajaksi” äärimmäisen harvoin Vanhassa testamentissa.

- Jos sinä olisit ollut Marian asemassa ja kuullut tulevasi Messiaan äidiksi, mitä asiaa olisit eniten ihmetellyt tai epäillyt?
- Mitä Maria ajatteli näiden jakeiden mukaan a) itsestään ja b) Jumalasta?
- Mikä teki nuoren Marian näin onnelliseksi, vaikka hän varmasti tiesi joutuvansa vaikeuksiin raskautensa vuoksi?

Jakeet 48–49. Maria ei keksinyt omasta päästään sitä, että hän olisi siunatuin naisten joukossa, vaan vanha Elisabet oli juuri sanonut sen hänelle (42).

- Millä tavalla Maria kuvaa omaa valintaansa Vapahtajan äidiksi?
- Mitä olisi tapahtunut, jos Herra olisi valinnut maailman fiksumman ja ylhäisimmän naisen Poikansa äidiksi?
- Millä tavalla Maria kuvaa Jumalaa näissä jakeissa?
- Mikä esti Mariaa ylipistymästä, vaikka hän tiesi tulevansa maailmanhistorian kuuluisimmaksi äidiksi?
- Maria oli ollut raskaana vasta vajaan kuukauden ja hän oli siis yhä neitsyt. Mitä mieltä olette, tiesikö tyttö olevansa raskaana fyysisten seikkojen perusteella vai uskoiko hän vain olevansa raskaana? Perustelkaa mielipiteenne.

Jae. 50. Maria viittaa tässä tähän VT:n kohtaan: *Sillä minä, Herra, sinun Jumalasi . . . teen laupeuden tuhansille, jotka minua rakastavat ja pitävät minun käskyni.* (2. Moos. 20:5–6.)*

- Mitä Maria oli tajunnut oman kansansa historiasta, joka oli paljolti luopumuksen historiaa?
- Mitä on Herran pelko?
- Mitä tämä jae sanoo sinulle sinun omasta suvustasi?

Jakeet 51–53

- Maria siteeraa tässä Hannan kiitosvirttä. Miettikää eri mahdollisuuksia, missä Maria oli oppinut tuntemaan Vanhaa testamenttia, vaikka työt eivät tuohon aikaan käyneet synagogakoulua?
- Mitä erityistä on Herran mahtavissa teoissa Marian mukaan?
- Millainen on alhaisten ja nälkäisten usko Jumalaan, entä ylpeiden, vallanpitäjien ja rikkaiden?
- Miten tuo alle 20-vuotias tyttö oli tajunnut Jumalan toimintatavoista kaiken sen, mitä hän näissä jakeissa kuvaa?
- Näissä kolmessa jakeessa hahmoteltua teologiaa kutsutaan ristin teologiaksi. Mikä on tyypillistä ristin teologialle: miten se uskoo Jumalan toimivan tässä maailmassa?
- Miten meistäkin voisi tulla nöyriä, alhaisia ja nälkäisiä, että Herra voisi meitä auttaa?
- Miksi tavallisen tallaajan on vaikea uskoa ristin teologiaan?
- Ristin teologian vastakohta on kunnian teologia. Sen mukaan uskovaisten käy aina hyvin. Hänen ei tarvitse olla köyhä eikä kipeä. Mitä itse ajattelet kunnian teologiasta?

Jakeet 54–55. Sana ”laupeus” jakeessa 50 ja 54 tarkoittaa ”rakkautta” ja ”liittousoikeutta”. Jumalahan oli luvannut 2000 vuotta aikaisemmin Abrahamille paljon jälkeläisiä ja siunatun siemenen.

- Miten Herra on osoittanut laupeutensa Abrahamin jälkeläisille?
- Lupaus Abrahamille oli annettu melkein 2000 vuotta aikaisemmin. Miettikää, miksi Herra viivyttää lupauksensa täyttämistä joskus näin pitkän ajan?

Jae 56

- Miettikää, miten Maria ja Elisabet viettivät nuo kolme kuukautta, jotka he saivat asua yhdessä? Paikallahan oli myös Elisabetin mies, mutta hän oli mykkä.
- Mariasta kerrotaan, että hän kätki Jumalan sanat sydämeensä ja tutkisteli niitä (2:19). Miten me voisimme oppia tekemään sitä samaa?

Ilosanoma: Maria ei tiennyt, mitä kaikkea hänen pitäisi vielä kokea ”maailman siunatuimpana naisena”: esimerkiksi seisoa poikansa ristin juurella ja nähdä tämän kuolevan maailman syntien – ja myös äitinsä syntien – tähden. Jeesus oli täällä maan päällä nöyrä, alhainen ja köyhä, vaikka hän samalla oli se voimallinen Jumala, josta Marian kiitosvirsi kertoo.

KUNNIAN KUNINKAAN ALENNUSTIE

Palmusunnuntai (3. vsk.): Matt. 21:12–22

Taustaa: Tämä tapahtuu heti sen jälkeen, kun Jeesus on ratsastanut kuninkaana kaupunkiinsa kansan huutaessa hoosiannaa. Hänen elämänsä viimeinen viikko oli alkamassa. Rahanvaihtajat vaihtoivat temppeelialueella ulkomaanvaluuttaa käypään rahaan, joilla voitiin ostaa uhrieläimiä. Kyyhkysten myyjät möivät uhrikyyhkysiä pitkämatkalaisille. Uhrien uhraaminenhan oli temppelein päätarkoitus.

Jakeet 12–13.

- Mikä sinua hämmästyttää eniten Jeesuksen käytöksessä?
- Jeesus oli nähnyt myyntipöydät ennenkin temppeelialueella. Miksi hän ryhtyi kaatamaan niitä juuri tässä tilanteessa?
- Temppeleissä oli vartijoitakin. Miksei kukaan heistä estänyt Jeesusta hänen kaadellensa myyntipöydyä?
- Jeremia oli nimittänyt oman aikansa temppeleitä rosvojen luolaksi, koska uhraajat eivät tehneet parannusta epärehellisyydestään, huoruudestaan ja epäjumalanpalveluksestaan. Mitä yhteistä oli Jeremian ajan temppeleillä Jeesuksen ajan temppelein kanssa?
- Onko mielestäsi mahdollista, että Jumalan nykyisestä temppeleistä eli kristillisestä kirkosta voisi tulla rosvojen luola? Mikä sellaisen katastrofin voisi saada aikaan?
- Ensimmäinen temppeleitä hävitettiin Jeremian aikana ja toinen 40 vuotta Jeesuksen ylösnousemuksen jälkeen? Miksi Jerusalemissa ei tarvita enää temppeleitä?
- Millaisissa tilanteissa paimenen on mielestäsi toimittava kuten Jeesus tässä toimi?

Jakeet 14–17. Aikuiset eivät uskaltaneet huutaa Jeesukselle hoosiannaa temppeelialueella, mutta lapset uskalsivat. Heitä ei yksinkertaisesti voitu vaihtaa. Huomatkaa, ettei sokeiden ja rampojen tuloa temppeleihin katsottu hyvällä silmällä.

- Ylipapit Kaifas ja Annas kohtasivat nyt Jeesuksen ensimmäistä kertaa silmästä silmään. Mitä heidän olisi luullut sanovat tilanteessa, jossa he näkivät todellisia parantumisihmeitä?
- Mikä lasten huudossa hermostutti ehkä eniten ylipappeja?
- Mitä se osoittaa, etteivät ylipapit kiistäneet Jeesuksen olevan Daavidin poika (15)?
- Miten Jumala valmistaa itselleen kiitoksen paitsi lasten, myös imeväisten suun kautta (16)?
- Jeesus siteeraa psalmeja 8 vähän mukailen: *”Lasten ja imeväisten huudot todistavat sinun voimastasi. Ne ovat kilpenä jumalattomia vastaan, ne vaihtavat vihamiehen ja kostoja janoavan.”* (Ps. 8:3.) Mitä hän tahtoo tällä vastauksellaan sanoa ylipapeille?
- Mitä Jeesuksen opetuslapset ehkä ajattelivat temppelein puhdistuksesta ja sitä seuraavasta sananvaihdosta?
- Miettikää, mitä Jeesukselle merkitsi, että hän sai viettää seuraavan yön Betanian ystäväkodissa Martan ja Marian luona?

Jakeet 18–19. VT:n profeetat julistivat sanomansa myös symbolisten toimitusten muodossa. Viikunapuun kiroaminen oli juuri sellainen toimitus.

- Miksi Jeesus kirosi viikunapuun?
- Mitä mieltä olet tulkinnasta, että Jeesus kirosi tässä oman kansansa Israelin?
- Mitä hedelmää Jeesus odotti Israelilta omana aikanaan, ja mitä hän odottaa kristilliseltä kirkolta nyt?
- Miettikää, mitä sitten tapahtuu, kun Jeesuksen kärsivällisyys loppuu luopiokirkon suhteen?

(Jakeet 20–22. Nämä jakeet voidaan jättää käsittelemättäkin, jos aika loppuu kesken.)

- Oletko sinä saanut kaiken, mitä olet Herralta pyytänyt? Jos et ole, niin minkä luulet olevan syynä siihen.
- Millainen ihminen pystyy rukoilemaan uskossa, yhtään epäilemättä?
- Jos jokin ”vuori” on liikkunut sinun elämässäsi, niin kerro, miten se tapahtui

Ilosanoma: Kuivettunut viikunapuu ja risti muistuttavat suuresti toisiaan. Jeesus kirosi viikunapuun elämänsä viimeisellä viikolla. Sitten hän vaihtoi osaa sen kanssa ja tuli itse kirotuksi. Näin hän hankki omalle kansalleen koko Jumalan siunauksen.

JUMALAN KARITSA

Pitkäperjantai (3. vsk.): Matt. 27:33–54

Taustaa: Ristiinnaulitulle ihmiselle puhuminen oli vaikeaa, koska hän joutui silloin nojaamaan jalkoihinsa. Silti Jeesus huusi ”seitsemän sanaa ristiltä”, joista Matteus siteeraa vain yhtä.

1. Kuolemanrangaistuksen toimeenpaneminen oli miehitysjoukkojen tehtävä. Minkä vaikutelman saat jakeiden 33–36 perusteella tekstimme sotilaista – kärsivätkö he siitä, että heidät määrättiin lyömään eläviä ihmisiä ristille?

- Viiniä annettiin ristiinnaulittavalle yleensä kivun lievittämiseksi. Miksi luulette sotilaiden sekoittaneen Jeesuksen viiniin sappea, niin että siitä tuli juomakelvotonta (34 ja alaviite)?
- Mikä voi saada aikaan sen, että joku turtuu toisen kärsimyksen katselemiseen ja alkaa jopa nauttia siitä? (Minkä verran esimerkiksi väkivaltafilmien katseleminen ja väkivaltaisten pelien pelaaminen vaikuttaa ihmisen psyykeen?)

2. Mikä on hämmästyttävää niissä syytöksissä, joiden tähden Jeesuksen vihamiehet häntä pilkkasivat (39–44)?

- Miksi Jeesus ei vastannut mitään syyttäjilleen ja pilkkaajilleen?

3. Mitä Jeesuksen vihamiehet ehkä odottivat hänen sanovan ristiltä viimeisiksi sanoikseen?

- Miksi Jumala oli hylännyt Jeesuksen (46)?
- Jos sinusta on joskus tuntunut, että Jumala on hylännyt sinut, niin millaisessa tilanteessa se tapahtui?

4. Mitä luulette kuulijoiden ajatelleen, kun Jeesus vieläkin kutsui Jumalaa omaksi Jumalakseen?

- Jeesuksen sanat jakeessa 46 ovat lainaus eräästä Daavidin psalmista (22:2). Miksi Jeesus tahtoi ilmaista tuskaansa Raamatun sanoilla, ei omillaan?
- Mitä sinä haluaisit sanoa viimeisiksi sanoiksesi?

5. Elia oli 800 vuotta eKr. syntymää elänyt profeetta. Miettikää, mitä Elia tähän asiaan kuului (47–49)? (Vastaus tämän tekstin ulkopuolelta.)

6. Mistä syystä joku ihminen saattaa huutaa kovalla äänellä kuollessaan (50)?

- Mitä Jeesuksen huuto osoittaa hänen kuolemastaan?

7. Millä tavalla tunnelma Golgatalla muuttui päivän mittaan (51–54)?

- Huomatkaa, ettei tavallinen ihminen saanut koskaan katsoa temppelin esiripun takana olevaa kaikkein pyhintä. Miettikää, miksi Jumala antoi esiripun revetä sillä hetkellä, kun hänen Poikansa kuoli?

8. Mikä sai roomalaisen sadanpäällikön ja pakanan – joka ei tuntenut Raamattua – uskomaan, että tämä ihmisten ja Jumalan hylkäämä mies olikin Jumalan Poika (54)?

- Miksi juutalaiset näkivät Jeesuksen kuoleman niin toisin silmin kuin roomalainen upseeri?

9. Usein ajattelemme, että Jeesuksen kärsimys oli niin suuri, koska kaikki maailman synnit olivat hänen kannettavinaan? Miten suuri olisi Jeesuksen kärsimys ollut, jos hän olisi kantanut ”vain” sinun syntejäsi ristinpuulla?

- Jos maailmassa olisi ollut vain yksi ainoa ihminen – sinä – niin luuletko, että Jeesus olisi tullut pelastamaan sinua ja kuolemaan puolestasi? Perustele vastauksesi.

Ilosanoma: Näetkö tästä kertomuksesta, miten paljon Jeesus sinua rakasti ja rakastaa!

YLÖSNOUSSEEN KOHTAAMINEN

2. pääsiäispäivä (3. vsk.): Matt. 28:8–15 (27:62–66; 28:2–4; 11–15)

Taustaa: Keskustelemme tällä kertaa pääsiäisen tapahtumista hänen vihamiestensä näkökulmasta. Siksi otamme käsiteltäväksi myös edellisen luvun 27 viimeiset jakeet ja pari jakeita luvun 28 alusta. Käsittelemme siis tässä raamattupiirissä soluissa olevan tekstin. Oletamme, että osanottajat tietävät, kuka oli Pilatus ja keitä olivat ylipapit.

Jakeet 27:62–64

- Mistä luulette johtuneen, että ylipapit muistivat Jeesuksen ennustuksen omasta ylösnousemuksestaan, vaikka opetuslapset olivat sen täysin unohtaneet (62–63)?
- Miksi ylipapit pitivät opetuslapsia rohkeampina kuin he itse asiassa olivatkaan (64)?
- Mitä mieltä olette: uskoivatko ylipapit vakavissaan siihen mahdollisuuteen, että Jeesus saattaisi nousta kuolleista?

Jakeet 65–66. Jakeet sisältävät viimeisen maininnan Pilatuksesta.

- Millaisen vaikutelman saatte Pilatuksesta jakeen 65 perusteella?
- Mitä luulette Pilatuksen tässä vaiheessa ajatelleen päivän tapahtumista?
- Luuletteko, että Pilatus pystyi joskus unohtamaan Jeesuksen? Miksi, miksi ei?
- Mitä roomalaiset sotilaat ehkä ajattelivat joutuessaan vartioimaan kuollutta ruumista?

Jakeet 28:2–4. Roomalaisia sotilaita pidettiin yleensä rohkeina miehinä, jotka eivät missään tapauksessa lähteneet livohkaan vartiopaikaltaan.

- Katsokaa tarkkaan tekstistä, mitä kaikkea roomalaiset sotilaat kokivat pääsiäisaamuna (2–3)?
- Millä nimellä jakeessa 4 kuvattua tilaa kutsutaan lääketieteessä?
- Mitä rohkeat roomalaiset sotilaat pelästyivät niin pahasti, että pötkivät pakoon?
- Luuletteko, että sotilaat katsoivat haudan sisälle ennen lähtöään? Perustelkaa vastauksenne.
- Mitä nämä sotilaat kertoivat ehkä tuon aamun tapahtumista kavereilleen ja perheelleen?
- Mitä sotilaat ajattelivat kuullessaan huhuja Jeesuksen ylösnousemuksesta?
- Millainen oli ehkä näiden sotilaiden loppuelämä?

Jakeet 11–15

- Mitkä kaikki seikat todistivat tässä vaiheessa ylipapeille, että ylösnousemus todella oli tapahtunut?
- Olisitko sinä uskonut Jeesuksen ylösnousemukseen, jos olisit ollut ylipappien asemassa?
- Miten ylipapit mahdollisesti tulkitsivat sotilaiden kertomuksen, heidän kasvoniilmeensä ja käytöksensä (11–12)?
- Mitä se todistaa, etteivät ylipapit vaatineet sotilaille rangaistusta, vaan päinvastoin maksoivat heille suuren summan rahaa (12–15)?
- Minkä räikeän epäjohtonmukaisuuden sotilaiden kertomus sisältää (13)?
- Mitä sadanpäämies (näiden sotilaiden lähin upseeri) ajatteli kuullessaan, miten hänen alaisensa olivat tehtävänsä täyttäneet?
- Mitä tavallinen kansa ehkä ajatteli kuullessaan sotilaiden valheellisen kertomuksen?
- Miettikää, mistä Matteus oli kuullut tämän jutun, jonka hän sitten kirjoitti evankeliumiinsa?
- Miten tämä koko tapaus todistaa loppujen lopuksi Jeesuksen ylösnousemuksen puolesta, ei sitä vastaan?

Kokoavat kysymykset

- Miksi Jeesus ei ilmestynyt ylösnousseena ylipapeille ja Pilatukselle?
- Kohta tämän jälkeen pelkurimaiset opetuslapset muuttuivat rohkeiksi ja alkoivat julistaa Jeesusta vainoista huolimatta. Mitä ylipapit tästä kaikesta ajattelivat?
- Millainen oli ehkä ylipappien loppuelämä?
- Mitä Jeesuksen ylösnousemus merkitsee sinulle henkilökohtaisesti?
- Missä tässä tekstissä on evankeliumi?

YLÖSNOUSSEEN TODISTAJIA

1. sunnuntai pääsiäisestä (3. vsk.): Luuk. 24:36–49

Taustaa: Naiset olivat käyneet aamulla Jeesuksen haudalla ja todistaneet sen olevan tyhjä. Enkeli oli puhunut heille ja ilmoittanut Jeesuksen nousseen kuolleista. Jeesus oli ilmestynyt erikseen Pietarille. Emmauksen tien kulkijat olivat juuri saapuneet opetuslasten kortteeriin ja kertoneet nähneensä Herran.

Jakeet 36–37

- Miten me ehkä reagoisimme, jos näkisimme jonkun kuolleen seisovan yhtäkkiä tässä huoneessa?
- Miten reagoisimme, jos näkisimme Jeesuksen seisovan yhtäkkiä tässä huoneessa?
- Jakeesta 34 käy selville, että opetuslapset ovat juuri tulleet vakuuttuneiksi Jeesuksen ylösnousemuksesta. Miksi he nyt kuitenkin reagoivat näin?
- Miettikää näiden jakeiden valossa, mitä opetuslapset uskoivat Jeesuksen ylösnousemuksesta Simonin todistuksen perusteella?
- Mitä yllättäviä ja suorastaan pelottavia asioita sisältyi tähän Jeesuksen ilmestymiseen?
- Miksi Jeesus tervehti ylösnousemuksensa jälkeen opetuslapsiaan nimenomaan rauhantervehdyksellä ”shaloom”; tämä tervehdys esiintyy nimittäin ensimmäistä kertaa juuri tässä kohdassa?
- Jeesus seisoo meidän keskellämme tässä raamattupiirissä ja sanoo: ”Rauha teille!” Mitä hänen sanansa merkitsevät sinulle tämänhetkessä tilanteessasi?

Jakeet 38–40

- Mikä ero oli Lasaruksen haudasta nousseen ruumiin ja Jeesuksen ylösnousemusruumiin välillä?
- Miksi on paljon helpompi uskoa hengen kuin ruumiin ylösnousemukseen?
- Miksi oli olennaisen tärkeää, ettei apostoleille jäänyt mitään epäilystä Jeesuksen ruumiillisesta ylösnousemuksesta? (Mitä seurauksia siitä olisi tullut kristilliselle kirkolle, jos jollekulle apostolille tämä asia olisi jäänyt epäselväksi?)
- Mitä ajattelette tämän tekstin valossa siitä liberaaliteologian väitteestä, että opetuslapset alkoivat uskoa ylösnousemukseen, vaikka Jeesuksen ruumis jäikin hautaan, ja tästä ”ylösnousemususkosta” syntyi vähitellen kristillinen kirkko?
- Mistä opetuslapset voivat tietää, että heille ilmestynyt henkilö todellakin oli Jeesus eikä kukaan muu?
- Luuletteko, että opetuslapset menivät koskettamaan Jeesuksen käsiä ja jalkoja?
- Miettikää, miksi Jumala näki hyväksi jättää Jeesuksen ylösnousemusruumiiseen naulojen jäljet?
- Missä Jeesus näyttää tänä päivänä meille käsiensä ja jalkojensa haavoja?

Jakeet 41–43. Lukekaa nämä jakeet molemmista käännöksistä.

- Mitä tarkoittaa, etteivät opetuslapset uskoneet ”ilon tähden”?
- Miksi oli tärkeää, että Jeesus vielä söikin opetuslastensa nähdessä?
- Mitä jakeet 41–42 opettavat meille iankaikkisesta elämästä uudessa luomakunnassa?

Jakeet 44–45. Laki, profeetat ja kirjoitukset tarkoittavat koko VT:tä. Tosin tässä Jeesus ei mainitse ”kirjoituksia”, vaan ”psalmit”.

- Jeesus on tähän asti kutsunut itseään ”Ihmisen Pojaksi”. Miksi hän nyt yhtäkkiä sanookin ”minä”?
- Miten opetuslasten suhde Vanhaan testamenttiin muuttui Jeesuksen ylösnousemuksen jälkeen?
- Mitä laki puhuu Jeesuksesta? Entä profeetat? Entä psalmit?
- Miksi juuri Jeesus on avain VT:n ymmärtämiseen?
- Kuinka usein ja millä tavalla sinä luet Raamattua – etsitkö sen joka sivulta Jeesusta?
- Jos joku kristitty pitää VT:a tylsänä ja raskassoutuisena kirjana, niin mistä se johtuu?

Jakeet 46–48. Lukekaa taas jakeet molemmista käännöksistä? Alkutesti on lähempänä vanhaa käännöstä: ”kääntymystä syntien anteeksi antamiseksi”.

- Mitä tarkoittaa kääntymys / parannus syntien anteeksisaamiseksi ja miten sitä saarnataan?
- Mistä johtuu, ettei kaikille kansoille ole vieläkaan saarnattu parannusta syntien anteeksisaamiseksi?
- Miltä opetuslapsista ehkä tuntui, kun he kuulivat jakeen 48 sanat?

Jae 49

- Miksi opetuslapset eivät saaneet lähteä liikkeelle heti?

Ilosanoma: Tässä raamattupiirissä Jeesus tahtoo näyttää sinullekin kätensä ja jalkansa. Hänellä on ruumiissaan samat nauhanjäljet iankaikkisesti. Vielä taivaassakin lauletaan ylistystä ”teurastetulle Karitsalle”. Näin me emme koskaan voi unohtaa, mitä Jeesus on meidän puolestamme tehnyt.

HYVÄ PAIMEN

2. sunnuntai pääsiäisestä (3. vsk.): Joh. 10:1–10 (1–11)

Taustaa: Vanha testamentti kuvaa usein Herran hyvänä paimenena ja väärät profeetat pahoina paimenina. Nyt Jeesus julistaa olevansa Kirjoituksissa ennustettu Hyvä Paimen ja vertaa itseään oman aikansa ja meidänkin aikamme harhaopettajiin.

A. Käsittelemme ensin konkreettista lammasta, paimenta ja varkaita

Jakeet 1–2. Samassa suojassa saattoi yöpyä usean paimenen lauma yhden ihmisen vartioitavana. Kun aamu tuli, paimen huusi oman kutsuhuutonsa, jota vain hänen omat lampaansa seurasivat.

- Mitä kaikkia ongelmia lammastarha kohtaa koettaessaan viedä jonkun toisen lampaista aitauksesta? (Miten hän saa lampaat mukaansa, miten hän saa ne ulos aitauksesta, ks. myös jae 5?)
- Mitä varas haluaa lampaista, mitä paimen haluaa lampaista?

Jakeet 3–5. Lampaalla ei ole ollenkaan hajuaistia eikä suuntavaistoa. Se ei löydä laidunta eikä kotia ilman paimenen apua. Kuuloaisti lampaalla sen sijaan on hyvä. Huomatkaa, että jokaisella lampaalla on oma nimensä.

- Millainen suhde vallitsee lampaan ja sen oman paimenen välillä näiden jakeiden mukaan?
- Miten lammas on oppinut luottamaan omaan paimeneensa?
- Miten paimen on oppinut tuntemaan oman lampaansa?
- Miksi juuri ääni on niin tärkeä elementti paimenen ja lampaan suhteessa?
- Mikä tehtävä ovenvartijalla on lampaan elämässä?

B. Sovellamme vertauksen kristilliseen kirkkoon

Jakeet 2–4.

- Mitä nämä jakeet opettavat meille Jeesuksesta hyvänä paimenena?
- Mitä nämä jakeet opettavat meille meistä itsestämme Jeesuksen lampaana?
- Miksi juuri ”ääni” on ratkaisevan tärkeä tekijä Jeesuksen ja hänen lampaansa suhteessa?
- Millainen näiden jakeiden mukaan pitää olla sen kristillisen kirkon paimen, jonka Jeesus on asettanut virkaansa?
- Miksi kristitty ei selviä uskonelämästään ilman seurakunnan paimenen apua?
- Miksi seurakunnassa pitää olla ovenvartija?
- Kuka hoitaa seurakunnissamme ovenvartijan virkaa?

Jakeet 1,5,7–8 ja 10

- Miksi joku tahtoo tulla kristittyjen laumaan aidan yli, ei Jeesus-portin kautta?
- Keitä Jeesus tarkoittaa jakeen 8 ihmisillä? (Ketkä meidän päivinämmme tahtovat ”varastaa, tappaa ja tuhota” kristittyjen lauman?)
- Mistä lampaat erottavat kirkossamme oikean paimenen ja harhaopettajan äänen?
- Mitä meidän pitäisi tehdä, että oppisimme erottamaan yhä tarkemmin Jeesus-paimenen äänen harhaopettajien äänestä?

Jakeet 7, 9

- Mitä tarkoittaa, että Jeesus-portin kautta sisälle mennyt ihminen voi vapaasti tulla ja mennä ja hän löytää laitumen (9)?
- Mitä tarkoittaa yltäkylläinen elämä?
- Miten sinun arjessasi näkyy se, että Jeesus on tullut antamaan sinulle yltäkylläisen elämän?

Jae 11

- Millaisessa tilanteessa tavallisen lammaspaimenen pitää antaa henkensä lampaansa puolesta?
- Mitä se sinulle merkitsee, että Jeesus antoi Hyvänä Paimenena henkensä sinun puolestasi?

Ilosanoma: Näin ennustaa Vanha testamentti Jeesuksen, Hyvän Paimenemme, kuolemasta: ”Heräjä, miekka, minun paimentani vastaan ja minun lähintä miestäni vastaan, sanoo Herra Sebaot. Lyö paimenta, ja joutukoot lampaat hajallensa; mutta minä käännän jälleen käteni pienimpiä kohden.” (Sak. 13:7.)

JUMALAN KANSAN KOTI-IKÄVÄ

3. sunnuntai pääsiäisestä (3. vsk.): Joh. 14:1–7

Taustaa: Tekstimme on osa Jeesuksen jäähyväispuheesta. Paitsi Jeesuksen myös opetuslasten elämän kauhein päivä oli tulossa. Opetuslapset olivat toivoneet, että Jeesuksesta tehtäisiin tällä matkalla kuningas. Sen sijaan hän oli joutunut törmäyskurssille ylipappien kanssa. Oikeastaan Jeesus itse olisi ollut lohdutuksen tarpeessa, (vrt. Getsemane), mutta silti hän jaksoi lohduttaa omiaan.

Jae 1. Tämä jae on suoraan suomennettuna: ”Älköön teidän sydämenne hämmentykö” tai ”Älkää antako pelon vallata mieltänne”. Jakeen loppuosa voitaisiin suomentaa myös: ”... tehän uskotte Jumalaan ja uskotte minuun.”

- Kun sinulle sanottiin jossain vaikeassa tilanteessa ”Älä suotta murehdi!” tai: ”Älä ole noin levoton”, miten otit sellaisen lohdutuksen vastaan?
- Miten Jeesuksella on kanttia sanoa nämä sanat murehtiville opetuslapsilleen?
- Pitikö Jeesus opetuslasten murhetta tarpeettomana? Perustelkaa vastauksenne.
- Miksi murehtiminen ja usko sulkevat pois toisensa?
- Mieti, mitä Jeesus tahtoo tämän jakeen kautta sanoa sinulle tämänhetkisessä elämäntilanteessasi.

Jae 2. Uusi käännös sanoo, että Isän kodissa on monta ”huonetta”, vanha puhuu ”asuinsijasta”.

- Kumpi käännös on mielestäsi parempi, uusi vai vanha?
- Millaisen ratkaisun Jeesus tässä antaa opetuslastensa murheeseen?
- Millainen on Isän koti verrattuna maanpäällisiin asuntoihimme?
- Mieti konkreettisesti, millaisia valmistelutöitä Jeesus tekee Isän kodissa juuri sinua ajatellen?

Jae 3. Huomatkaa, että opetuslapset pettävät ja jättävät Herransa samana iltana.

- Mitä väärinkäsityksiä nämä sanat saattoivat aluksi aiheuttaa opetuslasten mielissä?
- Mitä nämä sanat osoittavat Jeesuksen suhteesta opetuslapsiinsa? (Miksi Jeesus haluaa olla yhdessä petollisten opetuslastensa kanssa?)
- Mitä nämä sanat merkitsevät vainotuille kristityille ympäri maailmaa?
- Jeesus on kutsunut sinut tähän raamattupiiriin saadakseen sanoa sinulle juuri nämä sanat. Mitä ne merkitsevät sinulle sinun nykyisessä tilanteessasi?

Jakeet 4–5. Opetuslapset ovat hämmentyneitä, koska Jeesus on selvästikin lähdessä jonnekin ilman heitä.

- Miksi Jeesus olettaa opetuslastensa tietävän tien Isänsä kotiin? (Vastaus tämän tekstin ulkopuolelta.)
- Mitä Tuomaksen kysymys paljastaa hänestä ihmisenä?

Jae 6

- Mitä tarkoittaa, että Jeesus on tie?
- Mitä eroa on sen välillä, että tie on persoona, verrattuna siihen, että tie olisi jokin uskonto?
- Mitä tarkoittaa, että Jeesus on totuus?
- Mikä ero on siinä, että joku uskoo persoonaan, joka on totuus, tai teoriaan, joka on totuus?
- Millaista on sellaisen ihmisen elämä, joka ei tunne totuutta eikä edes usko sen olemassa oloon?
- Mitä tarkoittaa, että Jeesus on elämä?
- Millä eri tavoilla ihmiset koettavat etsiä todellista elämää?
- Mitä tämä jae sanoo sinulle henkilökohtaisesti?

Jae 7. Keskustellaan tästä jakeesta uuden käännöksen mukaan, koska se on selvempi.

- Mitä tämä jae opettaa Jeesuksen ja hänen Isänsä suhteesta?
- Miten opetuslapset voisivat oppia tuntemaan Isä-Jumalan?
- Miten me voisimme oppia tuntemaan Isä-Jumalan?

Ilosanoma: Kaikilla näillä lohdun sanoilla oli hintansa, joka Jeesuksen piti maksaa. Tullakseen meidän kodiksemme, hän menetti omansa. Voidakseen lohduttaa meitä Jeesus joutui olemaan ”murheellinen kuolemaan asti” (Matt. 26:38). Tullakseen meidän tieksemme taivaaseen hänen piti kulkea ristin tie. Tullakseen meidän elämäksemme Jeesus joutui menettämään oman elämänsä.

TAIVAAN KANSALAISENA MAAILMASSA

4. sunnuntai pääsiäisestä (3. vsk.): Joh. 15:10–17

Taustaa: On Jeesuksen viimeinen ilta. Vapahtaja on juuri pessyt opetuslastensa jalat ja asettanut ehtoollisen. Hän on myös ennustanut Juudaksen kavalluksen ja muiden opetuslasten paon, mutta Pietari on luvannut antaa henkensä hänen edestään. Myöhemmin sinä iltana Pietari kuitenkin kieltää Herransa, ja muut opetuslapset pötkivät pakoon paitsi Johannes. Mietimme nyt tätä tekstiä Pietarin kannalta ja omalta kannaltamme.

Jae 10

- Mitä Pietari ehkä ajatteli kuullessaan nämä Jeesuksen sanat?
- Mitä Jeesuksen käskyjä teille ensiksi muistuu mieleen? (Vastaus tämän tekstin ulkopuolelta.)
- Mitä tarkoittaa käytännössä, että Jeesuksen rakkaudessa pysytään noudattamalla hänen käskyjään?
- Mitä ajattelette ihmisestä, joka kieltää vainon aikana vakaumuksensa – voiko hän pysyä Jeesuksen rakkaudessa? Miksi voi, miksi ei voi?

Jae 11

- Mitä Pietari ehkä ajatteli kuullessaan nämä Jeesuksen sanat?
- Mikä on Jeesuksen ilo ja mikä meidän ilomme?
- Miten Jeesuksen puhe ja meidän ilomme kuuluvat yhteen?
- Miten meidän ilomme voisi tulla täydelliseksi juuri siinä elämäntilanteessa, jossa nyt olemme?

Jakeet 12–13

- Mitä Pietari ehkä ajatteli kuullessaan nämä Jeesuksen sanat?
- Keitä nimenomaisia ihmisiä meidän pitäisi rakastaa, kuten Jeesus on rakastanut meitä?
- Mitä se tarkoittaisi käytännössä, että me kristityt rakastaisimme toisiamme samalla tavalla kuin Jeesus on rakastanut meitä? (Miksi meidän kristittyjen on usein vaikea rakastaa toisiamme?)
- Lue jae 13 omalle kohdallesi. Mitä se sanoo sinulle sinun tämänhetkessä tilanteessasi?
- Miksi meidän usein on kovin vaikea uskoa sitä, että Jeesus rakastaa meitä langenneinkin?
- Mitä Pietari ehkä ajatteli näistä sanoista Jeesuksen kuoleman ja ylösnousemisen jälkeen?

Jakeet 14–15

- Mitä Pietari ehkä ajatteli kuullessaan nämä Jeesuksen sanat?
- Millainen muutos Jeesuksen ja hänen opetuslastensa suhteessa tapahtui noina päivinä?
- Miten suhde palvelijaan ja suhde ystävään eroavat toisistaan?
- Tunnetko sinä itsesi enemmän Jeesuksen palvelijaksi vai hänen ystäväkseen? Selitä miksi.
- Mitä pitäisi tapahtua, että Jeesuksesta tulisi sinun bestiksesi, paras ystäväsi?

Jae 16

- Mitä Pietari ehkä ajatteli kuullessaan nämä Jeesuksen sanat?
- Miten ja milloin Jeesus on valinnut sinut ystäväkseen?
- Mitä tarkoittaa, ettet sinä ole itse valinnut Jeesusta?
- Mitä Jeesus tarkoittaa hedelmällä, joka pysyy?
- Minne meidän pitäisi lähteä tuottamaan hedelmää, joka pysyy?
- Onko Isä antanut sinulle kaiken, mitä olet häneltä Jeesuksen nimessä pyytänyt (16b)? Jollei hän ole sitä tehnyt, mistä luulisit sen johtuvan?
- Mitä tahtoisit pyytää tänä päivänä Isältä Jeesuksen nimessä? (Kukin saa esittää tämän pyynnön Jeesukselle hiljaa mielellään.)

Jae 17

- Miksi Jeesus vielä toistaa edellä sanomansa käskyn?

Ilosanoma: Koko ajan tätä puhetta pitäessään Jeesus tiesi opetuslastensa kohta pettävän ja jättävän hänet – ja silti hän kutsui heitä ystävikseen ja vakuutti heille rakkauttaan. Niin hän kutsuu meitäkin tänä päivänä, aivan riippumatta siitä, miten hyvin olemme hänen käskynsä täyttäneet. Hänhän riippui ristillä juuri siksi, että me emme ole niitä täyttäneet.

SYDÄMEN PUHETTA JUMALAN KANSSA

5. sunnuntai pääsiäisestä, rukoussunnuntai (3. vsk.): Luuk. 11:5–13

Taustaa: Opetuslapset olivat juuri pyytäneet Jeesukselta opetusta rukouksesta, ja hän oli opettanut heille Isä meidän – rukouksen. Tämän vertauksen kautta Jeesus vielä täsmentää, millä tavalla taivaallista Isää saa vaivata rukouksillaan.

Jakeet 5–6. Vieraanvaraisuus on Lähi-idässä kaikkein tärkein hyve, ja leipä on siellä tärkeintä ruokaa.

- Mieltikää eri syitä, miksi koputtaja ei odota aamuun, vaan menee lainaamaan leipää keskellä yötä?
- Mitä koputtajalle tapahtuisi, jollei hän voisi tarjota ystävälleen mitään ruokaa heidän vierailunsa aikana?
- Tässä vertauksessa kolkuttaja tarkoittaa rukoilijaa ja talon sisällä oleva ystävä tarkoittaa Jumalaa. Millaista rukoilijaa Jeesus ehkä tahtoo kuvata näiden kahden jakeen kautta?
- Mieti, kuka on sinun elämässäsi se ”ystävä”, joka tarvitsee välttämättä sinulta ”leipää” matkansa varrella?

Jae 7. Oven lukitseminen ja avaaminen saattoi olla melko monimutkainen toimitus tuohon aikaan.

- Mieti, missä tilanteessa sinä voisit vastata omalle ystävällesi tuolla tavalla?
- Talon sisällä oleva ystävä tuntuu olevan melko haluton auttamaan kolkuttajaa. Miksi Jeesus vertaa Jumalaa tuollaiseen ”ystävään”?

Jae 8. ”Hellittämättä” on virheellinen käänös. Kreikaksi tässä lukee ”häpeämättömästi”.

- Mikä sai kolkuttajan jatkamaan kolkutustaan, kunnes hänen pyyntöönsä vastattiin?
- Mitä Jeesus tahtoo opettaa rukouksesta käyttämällä sanontaa ”pyytää häpeämättömästi”?
- Missä tilanteessa olet ollut rukoillessasi yhtä vaativa kuin vertauksen kolkuttaja pyynnöissään?
- Mistä me voisimme saada kärsivällisyyttä ”pyytää häpeämättömästi” apua rakkaillemme, kunnes Jumala vastaa pyyntöihimme?

Jakeet 9–10

- Puhuessaan rukouksesta Jeesus käyttää kolmea verbiä: pyytää, etsiä, kolkuttaa. Mitä rukouksen puolta kuvaa sana ”etsiminen”? Entä ”kolkuttaminen”?
- Jeesus on kutsunut sinut tähän raamattupiiriin voidakseen sanoa sinulle jakeen 10 sanat. Mitä tämä jae sinulle merkitsee nykyisessä elämäntilanteessasi?

Jakeet 11–13

- Mitä Jeesus tahtoo opettaa rukouksesta verratessaan sitä lapsen pyyntöön isälleen?
- Missä suhteessa Taivaallinen Isämme on samanlainen kuin maallinen isämme? Missä suhteessa hän on erilainen?
- Millaiset pyynnöt maallinen isä evää lapseltaan? Entä taivaallinen?
- Mistä tiedämme, onko rukoilemamme asia loppujen lopuksi hyväksi vai pahaksi meille ja rakkaillemme?
- Oletko koskaan kokenut, että asia, jota ensin pidit ”käärmeenä”, osoittautuikin ”kalaksi” – tai toisin päin? Kerro kokemuksestasi.
- Kumpi sinusta on tärkeämpää: sekö että Jumala vastaa rukouksiisi nyt, vai että hän vastaa niihin uudessa luomakunnassa? Perustele vastauksesi.

Ilosanoma: ”Ei Herran käsi ole liian lyhyt auttamaan eikä hänen korvansa kuuro kuulemaan. Ei, vaan teidän rikkomuksenne erottavat teidät Jumalastanne . . . niin ettei hän teitä kuule.” (Jes. 59:1–2.) Miksi Taivaallinen Isä ei kuullut Poikansa rukouksia, jotka tämä ristillä rukoili? Siksi että meidän syntimme estivät häntä niitä kuulemasta. Miksi hän nyt varmasti kuulee meidän rukouksemme? Siksi että Jeesus on poistanut synnin ”kuuloesteen” meidän ja Jumalan väliltä.

PYHÄN HENGEN ODOTUS

6. sunnuntai pääsiäisestä (3. vsk.): Joh. 17:14–23 (käsikirja 18–23)

Taustaa: On Jeesuksen viimeinen ilta. Hän rukoilee opetuslastensa puolesta viimeisen rukouksen ennen kuolemaansa ja valitsee varmasti tärkeimmät rukousaiheet. Huom. Tämän raamattupiirin kysymykset on muotoiltu vanhan käännöksen pohjalta. Lukekaa siis teksti joko vanhasta käännöksestä tai molemmista.

Jakeet 14–17

- Jos sinä tietäisit rukoilevasi viimeistä rukousta perheesi puolesta ennen kuolemaasi, niin mitä pyytäisit heille?
- Mikä on perimmäinen syy siihen, että maailma vihaa kristittyjä?
- Mitä tarkoittaa käytännössä, että Jumala varjelee lapsensa pahasta?
- Miksi me sitten lankeamme syntiin ja koemme monenlaisia onnettomuuksia, vaikka Jeesus rukoilee Isäänsä varjelemaan meidät pahasta? (Mikä on pahin paha, mikä meille voi tapahtua?)
- Mitä tarkoittaa, etteivät kristityt ole maailmasta?

Jae 17. Sana ”pyhittää” tarkoittaa erottamista. Vanhassa testamentissa pyhäkön esineet ja siellä palvelevat papit pyhitettiin Jumalan käyttöön pirsrottamalla uhrieläimen verta heidän päälleen.

- Mitä siis tarkoittaa Jeesuksen rukous jakeessa 17?
- Mitä meidän pitää tehdä, jos epäilemme, ettei Raamattu olekaan totta?
- Mikä ero on ihmisellä, joka tuntee totuuden ja ihmisellä, joka ei tietä totuutta olevan olemassakaan?

Jakeet 18–19

- Mitä tarkoittaa, että Jeesus on lähettänyt meidät maailmaan, kuten Isä on lähettänyt hänet maailmaan? (Mitä tekemään meidät on lähetetty maailmaan?)
- Miten Jeesus pyhittää itsensä meidän tähtemme? (Ks. myös jaetta 17.)

Jakeet 20–21

- Keihin kaikkiin Jeesus viittaa jakeessa 20?
- Mitä tämä Jeesuksen rukous merkitsee esimerkiksi evankelioimistyössä ja lähetystyössä?
- Mitä tämä Jeesuksen rukous merkitsee sinulle, kun koetat puhua uskonasioista sukulaisillesi ja ystäville?
- Mitä tarkoittaa, että kristityt ovat ”yhtä”?
- Voidaanko kristittyjen yhteyttä mielestäsi edistää luopumalla niistä opeista, jotka kristittyjä erottavat? (Mitä tapahtuu, jos lopetamme esimerkiksi kasteopista puhumisen, koska siitä ollaan eri kirkkokunnissa eri mieltä?)
- Millainen on Isän ja Pojan välinen yhteys, joka on siis kristittyjen välisen yhteyden esikuva?

Jakeet 22–23. Jumalan kirkkaus näkyi valona VT:n ilmestysmajassa ja temppeleissä. Jeesuksen ympärillä ei kuitenkaan näkynyt konkreettista valoa.

- Miten Isän antama kirkkaus näkyi Jeesuksessa?
- Miten Jeesuksen antama kirkkaus näkyy meissä kristityissä?
- Miksi siihen tarvitaan kristittyjen yhteyttä, että maailma voisi ymmärtää Jumalan lähettäneen Jeesuksen tähän maailmaan?
- Mitä sinulle merkitsee tänä päivänä, että Jumala rakastaa sinua samalla tavalla kuin omaa Poikaansa Jeesusta?

Ilosanoma: Jeesus hankki kuolemallaan sen veren, jolla meidät pyhitetään Jumalan lapsiksi ja hänen palvelijoikseen. Kristittyjen yhteys on yhteyttä tässä veressä – siis ehtoollisessa – uskossa Jumalan sanan totuuteen.

PYHÄN HENGEN VUODATTAMINEN

Helluntaipäivä (3. vsk.): Apt. 2:1–13 (14)

Taustaa: Aina Baabelin tornista lähtien on kieli ollut ihmisten välistä yhteyttä rajoittava tekijä (1. Moos. 12). Tämän lisäksi ihmisiä on jakanut vielä toinenkin väliseinä, nimittäin se, joka erottaa juutalaiset ja pakanat toisistaan. Henki ja tuuli ovat sekä hepreaksi että kreikaksi sama sana. Pyhä Henki annettiin vanhassa liitossa vain muutamille harvoille ”voidelluille” (profeetoille, ylimmäisille papeille ja kuninkaille). Helluntaijuhla on yksi Vanhassa testamentissa säädetyistä juhlapyhistä. Sitä vietettiin ensimmäisen viljasadon korjaamisen yhteydessä viisi viikkoa pääsiäisen jälkeen (2. Moos. 23:16). Juutalaisia ja juutalaisiksi kääntyneitä proselyyttejä kokoontui silloin Jerusalemiin kymmenin tuhansin koko tunnetusta maailmasta.

- Oletko koskaan epäillyt, onko sinulla Pyhää Henkeä? Jos olet, niin millaisissa tilanteissa?
 - Miettikää, miksi Pyhää Henkeä ei annettu vanhan liiton aikana muuta kuin harvoille ja valituille?
 - Miksi Pyhää Henkeä ei annettu jo silloin, kun Jeesus eli ihmisenä maan päällä?
- Missä helluntain ihme tapahtui ja minkälaiset ihmiset sitä odottivat (1:12–14)?
- Mitä yhteistä on tuulella ja Pyhällä Hengellä (2)?
 - Mitä yhteistä on tulella ja Pyhällä Hengellä (3)? (Mitä tulenlieskat tässä yhteydessä symbolisoivat?)
- Montako kansallisuutta ja kieltä suunnilleen oli edustettuna Jerusalemissa noilla helluntaijuhlilla (5–11)?
 - Katsokaa kartalta, mistä päin maailmaa eri ihmiset olivat kotoisin (9–11)?
 - Miksi Pyhä Henki piti vuodattaa nimenomaan tällaisen kansanjuhlan aikana?
- Miksi juuri kielillä puhuminen (eikä esimerkiksi sairaiden paraneminen) on ensimmäisen helluntain merkki?
 - Vetäjä lukee 1. Kor. 14:2–4. Miten se kielilläpuhuminen, josta Paavali kertoo näissä jakeissa, eroaa helluntain kielilläpuhumisesta? (Mihin edellinen pyrkii, entä jälkimmäinen?)
 - Luuletteko, että opetuslapset osasivat puhua kuolemaansa asti sitä kieltä, jolla he nyt ihmeenomaisesti saarnasivat? Perustelkaa mielipiteenne.
- Millä tavalla helluntain kieli-ihme on toistunut lähetystyössä viimeisen 2000 vuoden aikana?
 - Miksi lähetysaarnajille ei ole helluntain jälkeen annettu ihmeenomaista kielilläpuhuminen lahjaa, vaan heidän on pitänyt opetella lähetyskenttensä kieli suurella vaivalla kielikoulussa?
- Mitä opetuslapset saarnasivat (4,11)?
 - Mikä sai jotkut ihmiset epäilemään, että apostolit olivat juovuksissa (13)? (Pysykää tekstissä!)
- Mikä merkitys tällä ihmeellä oli alkukirkolle, joka syntyi helluntaina?
 - Millä tavalla kristillisessä kirkossa kumoutuu Baabelin kieltensekoitus?
- Miksi helluntaita pidetään niin ratkaisevana päivänä Jumalan pelastushistoriassa, että sille on annettu kristillisessä kirkossa oma juhlapyhänsä?
 - Miten tämä tapaus vaikutti maailmanlähetykseen?

Ilosanoma: Ilmestyskirja kertoo, millainen valtava kansanjoukko tulee kerran seisomaan Karitsan valtaistuimen edessä: ”Siinä oli ihmisiä kaikista maista, kaikista kansoista ja heimoista ja he puhuivat kaikkia kieliä... He ovat pesseet vaatteensa ja valkaisseet ne Karitsan veressä... ja Jumala pyyhkii heidän silmistään kaikki kyryneet.” (Ilm. 7:9–17.)

SALATTU JUMALA

Pyhän Kolminaisuuden päivä (3. vsk.): Matt. 28:16–20

Taustaa: Pääsiäisestä on kulunut 40 päivää. Nyt Jeesus kohtaa opetuslapsensa viimeisen kerran ja sanoo heille testamenttinsa, viimeiset sanansa.

1. Mikä on mielestäsi tavallisen rivikristityn suhde lähetystyöhön meidän kirkossamme? (Minkä verran rivikristitty on valmis käyttämään aikaansa, rahaansa ja elämäänsä lähetystyön edistämiseen?)
 - Millä tavalla lähetystyö ja siihen suhtautuminen on mielestäsi muuttunut viime vuosikymmeninä?
 - Mitkä ovat mielestäsi lähetysaarnajan elämän hyvät ja huonot puolet?
2. Mitä opetuslapset ehkä luulivat menevänsä tekemään vuorelle, jonne Jeesus oli heidät kutsunut (16)?
 - Mitä jotkut opetuslapsista epäilivät vielä tässä vaiheessa (17)?
 - Miksi luulette Jeesuksen tahtoneen sanoa nimenomaan nämä sanat viimeisiksi sanoikseen opetuslapsilleen?
3. Miten Jeesus voi olettaa noiden yhdentoista galilealaimiehen pystyvän valloittamaan koko maailman?
 - Jeesus oli käskenyt opetuslasten seurata itseään jo kolme vuotta aikaisemmin. Miten hänen silloinen kutsunsa erosi lähetyskäskystä? (Vastaus tämän tekstin ulkopuolelta.)
4. Mitä luulette opetuslasten ajatelleen kuullessaan sanat ”kaikki kansat”, ei vain ”koko Israel” (19)?
 - Mitä vastaväitteitä opetuslapset olisivat voineet esittää Jeesukselle?
 - Mitä vastaväitteitä sinä esität silloin, kun sinua kutsutaan antamaan aikaasi, rahaasi tai elämäsi maailman evankelioimiseen?
5. Miksi maailmamme ei näytä tippaakaan siltä, kuin Jeesukselle olisi annettu kaikki valta taivaassa ja maan päällä (18)?
 - Millä perusteella voit uskoa, että Jeesuksella on tänäkin päivänä kaikki valta maailmanhistoriassa ja myös sinun & rakkaittesi elämässä?
6. Mitä opetuslasten piti tehdä lähetyskentillä (19–20)?
 - Mitkä kaksi asiaa tarvitaan Jeesuksen opetuslapseksi tulemiseen tämän tekstin mukaan (19–20)?
7. Miten Jeesus itse aikoo auttaa opetuslapsiaan lähetystehtävän suorittamisessa (20)?
8. Miksi kristillinen kirkko ei ole saanut lähetystehtävänsä loppuun suoritetuksi, vaikka aikaa on kulunut jo yli 2000 vuotta?
 - Mieti, mikä on sinun tehtäväsi lähetyskäskyn toteuttamisessa: lähteminen vai lähettäminen?
9. Mitä sinulle merkitsee, että Jeesus on kanssasi joka päivä maailman loppuun asti, kun suoritat hänen antamaansa tehtävää?

Ilosanoma: Jeesus lähetettiin taivaasta lähetysaarnajaksi tänne maan päälle, että sinullekin voisi aueta tie taivaaseen.

KATOAVAT JA KATOAMATTOMAT AARTEET

2. sunnuntai helluntaista (3. vsk.): Matt. 16:24–27

Aluksi: Jeesus otti tässä vaiheessa ristin puheeksi ensimmäisen kerran. Hänen sanansa järkyttivät varmaankin hänen seuraajiaan pohjia myöten. Ristiinnaulitseminen oli näet tuohon aikaan suurin kärsimys ja häpeä, mikä ihmistä yleensä voi kohdata. Häpäisyyn kuului myös se, että kuolemaantuomitut kantoivat itse oman ristinsä mestauspaikalle ihmisten huudellessa pilkkahuutoja heidän peräänsä. (Huomatkaa, että sanat ”elämä” ja ”sielu” ovat kreikaksi sama sana: psyyke.)

1. Jakeet 24–25

- Millaista elämää meidän aikanamme pidetään elämisen arvoisena ja millaista ei? (Eli siis mitä tarkoittaa elämän pelastaminen ja sen kadottaminen aikalaistemme mielestä?)
- Kenelle Jeesus tämän puheensa piti?
- Mitä ihmiset ehkä ajattelivat Jeesuksen seuraamisesta ennen kuin he kuulivat tämän puheen? Entä sen jälkeen?
- Millainen ihminen suostuu Jeesuksen seuraajaksi näillä ehdoilla?
- Jos Jeesus tahtoi enemmän seuraajia itselleen, miksi hän sitten piti tällaisen puheen?

2. Jae 24 – itsensä kieltäminen

- Mitä itsensä kieltäminen tarkoitti opetuslasten tilanteessa?
- Mitä meidän tilanteessamme tarkoittaa itsensä kieltäminen ja Jeesuksen seuraaminen?
- (Seuraava kysymys vain buddhalaisessa kontekstissa esitettäväksi: Mikä on buddhalaisuuden ja kristinuskon ero, kun puhutaan itsensä kieltämisestä?)

3. Jae 24 – ristin ottaminen

- Mitä mieltä olet: tarkoittaako Jeesus ”ristin kantamisella” mitä tahansa kärsimystä, vai vain sitä kärsimystä, joka tulee kristitylle hänen uskonsa tähden?
- Millaisia seurauksia tulee meidän aikanamme ihmiselle, joka tahtoo ottaa jokaisen Raamatun sanan vakavasti?
- Miksi Jeesus ei anna yhdenkään seuraajansa selvittää elämästään ilman ristiä?
- Millaista sinun elämäsi olisi ilman ristiä?
- Miten ristin kantajan tilanne muuttuu, jos hän ottaa ristinsä joka aamu Jumalan kädestä, ei Saatanan, ei toisten ihmisten, eikä sattuman?

4. Jae 25 – elämän pelastaminen ja kadottaminen

- Millä eri tavoilla ihmiset koettavat päästä vapaaksi rististään?
- Miksi se ihminen ei voi tulla onnelliseksi, joka asettaa päämääräkseen onnelliseksi tulemisen?
- Mistä Jeesuksen seuraaja saa voiman ristinsä kantamiseen?

5. Jae 26 – sielun menettäminen/sielun lunnaat (uusi ja vanha käänös)

- Millaisten asioiden takia ihminen voi menettää sielunsa?
- Millä valuutalla Jeesus osti takaisin kadotetut sielut?

6. Jae 27 – takaisin maksu

- Mitä ristin kantajalle merkitsee tämä Jeesuksen lupaus?
- Mitä sille maksetaan, joka menetti elämänsä Jeesuksen tähden? (Vastaus tämän tekstin ulkopuolelta.)
- Mitä sille maksetaan, joka ei tahtonut seurata Jeesusta ja kantaa häpeää hänen tähtensä? (Vastaus tämän tekstin ulkopuolelta.)

7. Ilosanoma-kysymykset

- Mitä ristiä kantavalle kristitylle merkitsee se, että Jeesus on kulkenut omaa ristiään kantaen saman tien ennen häntä?
- Jeesus joutui vähän tämän jälkeen menettämään sielunsa/ elämänsä sielunsa. Miksi?

KUTSU JUMALAN VALTAKUNTAAN

3. sunnuntai helluntaista (3. vsk.): Luuk. 9:57–62

1. Tekstissämme esiintyy kolme henkilöä, jotka laskevat Jeesuksen seuraamisen kustannuksia. Oletko sinä joutunut koskaan laskemaan tällaisia kustannuksia ja jos olet, niin missä tilanteessa?
2. Miksi Jeesus ei sanonut ensimmäiselle miehelle lyhyesti ja yksiselitteisesti: ”Tervetuloa mukaani!” (57–58)?
 - Mitä Jeesus tahtoi tälle miehelle sanoa jakeella 58?
3. Miten suhtautuisit Jeesuksen seuraamiseen, jos ainoa asia, mikä sinulle luvattaisiin, olisi jakeessa 58 kuvattu elämä?
 - Miksi Jeesuksen itsensä piti elää jakeessa 58 kuvatulla tavalla, vaikka hän oli Jumalan Poika?
4. Mitkä olivat seuraavan miehen elämän tärkeimmät arvot (59–60)?
 - Vertaa tämän miehen arvoasteikkoa omaasi.
 - Millaiseen ratkaisuun toivoisit lastesi päätyvän vastaavassa tilanteessa?
5. Miten läheisen ihmisen kuolema voi sitoa meitä niin, että se estää meitä seuraamasta Jeesuksen kutsua?
6. Minkä luulette olleen varsinaisen syyn siihen, että kolmas mies tahtoi käydä kotonaan vielä kerran (61–62)?
 - Miksi Jeesus ei sallinut miehelle sitä pientä lohdutusta, jonka kotona käyminen olisi hänelle tuonut?
7. Millainen oli ehkä näiden kolmen miehen loppuelämä, jos he kieltäytyivät seuraamasta Jeesusta?
 - Millainen näiden kolmen miehen loppuelämä oli, jos he kaikesta huolimatta päättivät seurata Jeesusta ja julistaa Jumalan valtakuntaa?
8. Monissa kulttuureissa, esimerkiksi Jeesuksen omassa kulttuurissa, vanhemmista huolehtimista pidettiin pojan tärkeimpänä velvollisuutena. Miksi Jeesus jätti tuossa tilanteessa oman kulttuurinsa vaatimukset täysin vaille huomiota?
 - Jeesus opetti myös vanhempien kunnioittamisen tärkeyttä. Miten neljäs käsky voidaan sovittaa yhteen niiden vaatimusten kanssa, jotka Jeesus tekstissämme esittää?
9. Mitä mieltä olet: puhutaanko meidän aikanamme Jeesuksen seuraamisen vaikeuksista samalla tavalla kuin hän itse tässä tekstissä niistä puhui?
10. Mitä sinun pitää tehdä, jos huomaat, ettet ole ”sopiva Jumalan valtakuntaan”?

Ilosanoma: Näitä sanoja puhuessaan Jeesus oli jo matkalla Jerusalemiin. Auraan tartuttuaan hän ei katsonut kertaakaan taakseen, vaan kulki päättäväisesti kohti kovaa kuolemaansa. Hän oli sopiva Jumalan valtakuntaan – ehkä ainoa todella sopiva – mutta hän ansaitsi pääsyn tuohon valtakuntaan myös meille, jotka emme sitä ole.

TIENRAIVAAJA

Juhannuspäivä, Johannes Kastajan päivä (3. vsk.): Luuk. 1:57–66

Aluksi: Sakariaksesta ja Elisabetista kerrotaan, että he olivat jo iäkkäitä (Lk. 1:7 ja 18). Voimme olettaa heidän iäkseen noin 70 vuotta. Pariskunnan suuri suru oli ollut lapsettomuus. Edellisenä vuonna oli enkeli kuitenkin ilmestynyt Sakariakselle ja ilmoittanut, että he saisivat pojan, jolle piti antaa nimi Johannes. Hänestä tulisi Messiaan tien valmistaja. Koska Sakarias epäili tätä lupausta, hän menetti puhekykynsä. Kotiin palattuun hän kommunikoi vaimonsa kanssa kirjoittamalla. Kun Elisabet oli kuudennella kuukaudella raskaana, tuli nuori Maria Nasaretista asumaan heille kolmen kuukauden ajaksi.

KYSYMYKSET: Käsittelemme taustatietona jakeet 23–25, jotka luetaan nyt ääneen:

- Millaisia vaikeuksia lapsettoman pariskunnan elämään sisältyi tuon ajan yhteiskunnassa?
- Mitä lapsettomuus vaikuttaa parisuhteeseen?
- Mitä lapsettomuus vaikutti ehkä Sakariaksen ja Elisabetin jumalasuhteeseen?
- Mikä oli ehkä Jumalan tarkoitus, kun hän piti Sakariasta mykkänä koko Elisabetin raskausajan?
- Millä perusteella voimme uskoa, että sellainenkin biologinen ihme voi tapahtua, että seitsemänkymppinen nainen tulee raskaaksi?
- Miettikää, miksi Elisabet vetäytyi oman kotinsa seinien sisäpuolelle kokonaiseksi viideksi kuukaudeksi raskautensa aikana (24)?
- Millainen oli Elisabetin raskausaika, mitä iloja ja vaivoja siihen sisältyi?
- Mitä Marian käynti merkitsi Elisabetille tässä tilanteessa?
- Mitä huomaamme Elisabetin uskosta jakeen 25 perusteella?
- Miksi Jumala tahtoi antaa Poikansa tienvalmistajan syntyä vanhoille vanhemmille, ei nuorille?

Jakeet 57–58. Sana ”laueus” tarkoittaa Jumalan rakkautta, armoa ja uskollisuutta lupauksilleen.

- Miten on mahdollista, että naapurit ja sukulaiset pääsivät selville Elisabetin raskaudesta vasta lapsen syntymän jälkeen?
- Mitä kyläläiset ajattelivat siitä, että näin vanhalle pariskunnalle oli syntynyt lapsi?
- Miten Jumalan laueus näkyi Sakariaksen ja Elisabetin elämässä?
- Aikaisemmin Elisabet oli ollut ympäristönsä halveksinnan kohteena. Miksi ihmisten asenne muuttui yhtäkkiä täysin päinvastaiseksi?
- Onko sinun vaikea vai helppo iloita iloitsevien kanssa ja itkeä itkevien kanssa?

Jakeet 59–64. Ympärileikkaus oli suuri juhla, jossa poikalapsi otettiin Herran kansan jäseneksi. Nimi Johannes tarkoittaa ”Herra on armollinen.”

- Miettikää, miten seitsemänkymppiset vanhemmat selvisivät vauvanhoidosta.
- Lähi-idässä isä tai isoisa saa päättää lapsen nimestä. Miksi muut sukulaiset ottivat nyt tämän tehtävän hoitaakseen?
- Mitä ihmiset kummastelivat eniten Elisabetin käytöksessä? Entä Sakariaksen?
- Miksi Herra tahtoi antaa tälle lapselle nimenomaan tällaisen nimen?
- Miksi Herra vapautti Sakariaksen mykkyudesta juuri tällä hetkellä?

Jakeet 65–66. Sanonta ”Herran käsi oli hänen kanssaan/yllään” on otettu VT:stä. Sitä käytetään esimerkiksi profeetta Eliasta, joka onkin Johannes Kastajan ennakkokuva Raamatussa.

- Miksi ihmiset pelkäsivät?
- Miten pikku Johanneksen lapsuus erosi ikätoverien lapsuudesta?
- Mistä se ehkä näkyi, että Herran käsi oli Johannes-pojan yllä?
- Miettikää, mihin Johannes Kastaja tarvitsi juuri tällaista perhettä ja juuri tällaista lapsuutta?
- Mieti, mihin sinä itse olet tarvinnut juuri sellaista perhettä ja sellaista lapsuutta, jonka Jumala on sinulle antanut.

Ilosanoma: Johannes itse saarnasi lakia, mutta hänen nimensä saarnasi ihmisille evankeliumia: Jumala on armollinen. 30 vuoden kuluttua Johannes sai osoittaa sormellaan Jumalan Karitsaa, joka ansaitsi armon koko maailmalle kantamalla sen synnit ristinpuulle.

KADONNUT JA JÄLLEEN LÖYTÄNYT

4. sunnuntai helluntaista (3. vsk.): Matt. 9:9–13

Taustaa: Jeesuksen ajan juutalaisille yhdessä aterioiminen oli ystävyiden merkki. Uskonnolliset ihmiset halveksivat veronkerääjiä eli publikaaneja, koska he olivat miehitysvallan palveluksessa ja rikastuivat ammattinsa varjolla. Matteusta pidetään tämän evankeliumin kirjoittajana, jota juuri nyt olemme tutkimassa.

1. Kuvittele veronkerääjä Matteuksen arkipäivää. Mitä hyvää, mitä huonoa siihen ehkä sisältyi?
 - Millainen luulet Matteuksen Jumala-suhteen olleen silloin, kun hän toimi publikaanin virassa?
 - Mitä Matteus ehkä oletti Jeesuksen sanovan, kun tämä astui sisälle hänen toimistoonsa?
2. Miksi Jeesus ei kysynyt Matteukselta: ”Tahtoisitko tulla opetuslapseni?”
 - Miltä luulette Matteuksesta tuntuneen, kun kuuluisa opettaja ja ihmeidentekijä pyysi häntä joukkoonsa?
 - Miksi Jeesus halusi saada opetuslapsijoukkoonsa myös yhden publikaanin, vaikka hyvin tiesi, että häntä tulnaisiin siitä kritisoimaan?
3. Mitä Matteuksen työtoverit ehkä ajattelivat, kun tämä lopetti yhtäkkiä työnsä siivoamatta edes työpöytänsä?
 - Miten Matteuksella oli rohkeutta luopua hyvästä työpaikastaan ja säännöllisistä tuloistaan?
4. Mitä Matteus sai niiden asioiden sijaan, jotka hän menetti lähtiessään Jeesuksen seuraan?
 - Jeesus sanoo nyt sinullekin, ehkä ensimmäistä, ehkä sadannetta kertaa: ”Seuraa minua!” Mitä sinä hänelle vastaat?
5. Kun Matteus, perheenisä, oli tullut uskoon, miten hänen vaimonsa ja lastensa elämä muuttui?
 - Miksi Matteus tahtoi järjestää illalliskutsut Jeesukselle ja pyytää mukaan myös entiset kollegansa (10)?
6. Mainitse meidän yhteiskunnastamme ryhmiä, joiden kanssa säädylliset ihmiset eivät tahdo olla missään tekemisissä?
 - Miksi Jeesus tahtoi seurustella kaikenlaisten ihmisten kanssa?
7. Mitä Jeesus tarkoitti jakeilla 12–13?
 - Kumpaan näistä kahdesta ryhmästä sinä tunnet kuuluvasi: terveisiin vai sairaisiin, (van)hurskaihin vai syntisiin? (Voit vastata hiljaa mielessäsi.)
 - Mieti tämän tekstin pohjalta, miksi sinun elämässäsi on ollut sairautta ja syntiä?
8. Miksi on joskus helpompaa uhrata jotain Jumalalle kuin osoittaa armahtavaisuutta lähimmäistään kohtaan (13)?
9. Miksi Jeesus, ”lääkäri”, piti lyödä sairaudella? Miksi hänet, ainoa vanhurskas, piti lukea syntisten joukkoon?

Ilosanoma: Vetäjä lukee Jes. 53:10–12. Jeesus itse oli täydellinen uhri – siksi Jumala ei enää halua meiltä muuta uhria kuin että käytämme elämämme lähimmäisen palvelemiseen.

ARMAHTAKAA!

5. sunnuntai helluntaista (3. vsk.): Luuk. 13:1–6

Taustaa: Israel oli ollut osa Rooman valtakuntaa jo melkein sata vuotta. Maaherra Pilatus toimi Rooman edustajana Israelissa vuosina 26–36 jKr. Tiedetään, että Galileassa oli tuohon aikaan paljon Roomaa vastaan kapinoivia ”sissejä”, joita vastaan Pilatus koetti käydä ”terrorisminvastaista sotaa”. Hän oli ilmeisesti lähettänyt sotilaansa temppeelialueelle surmaamaan erään sissiryhmän, joka oli tullut sinne uhraamaan ja myös vainoajiaan pako. Temppeleli oli näet turva-alue, jonne ulkomaalaiset eivät olisi saaneet mennä eikä siellä olisi saanut ketään tappaa. Tapaus kuohutti juutalaisia, ja niinpä Jeesukselta tultiin pyytämään kommenttia.

JAKEET 1–2

- Miettikää, millaisia vaikeuksia roomalainen maaherra kohtasi toimiessaan uskonnollisen Juudean maaherrana.
- Mitä tämä tapaus kertoo Pilatuksesta (1)? (Voidaanko hänen käytöstään mielestänne puolustaa millään tavalla?)
- Mitä kysymyksen esittäjä oletti ehkä Jeesuksen vastaavan (1)?
- Miksi Jeesus ei tuominnut selvin sanoin Pilatuksen menettelytapaa?
- Voidaanko Juudean itsenäisyyttä tavoitelleita galilealaisia mielestänne nimittää terroristeiksi? Perustelkaa mielipiteenne.
- Mikä oli Jeesuksen kanta näihin Galilean terroristi-sisseihin?
- Mihin Jeesus pyrki sillä, että kieltäytyi ottamasta kantaa syyllisyyskysymykseen?

JAE 3

- Mitä Jeesus tarkoitti vastauksellaan jakeessa 3?
- Mitä luulette lainkuuliaisten galilealaisten ajatelleen Jeesuksen sanoista jakeessa 3?
- Jeesus ei sano ”me kaikki”, vaan ”te kaikki”. Miksi?
- Mikä olisi ollut lopputulos, jos Jeesus olisikin sanonut: ”Tällaisen onnettomuuden edessä sanat loppuvat. Ei voi kuin itkeä.”
- Mitä tapahtuisi, jos piispat sanoisivat jokaisen katastrofin yhteydessä julkisesti jakeen 2–3 sanat?
- Mistä Jeesuksen kuulijoiden olisi pitänyt kääntyä ja mihin? (Vanhan käännöksen sanoin: mistä heidän olisi pitänyt tehdä parannus?)
- Mitä sanonta ”olla tuhon oma/hukkua” tarkoittaa selkokielellä?

JAKEET 4–5. Siiloan torni oli eräs kaupungin muurin vartiotorneista. Se ehkä kaatui maanjäristyksen tms. yhteydessä ja 18 viatonta ohikulkijaa sai surmansa. Mukana oli varmasti myös naisia ja lapsia. Ihmiset olivat ehkä olleet kaivamassa näitä kuolleita ja loukkaantuneita kivien alta ja kuulleet heidän tuskanhuutonsa.

- Meidän aikanamme kysytään: Jos Jumala on olemassa, niin miksi hän sallii tällaista tapahtua viattomille ihmisille? Mitä te tähän kysymykseen vastaisitte?
- Mikä on Raamatun mukaan vielä kovempi kohtalo kuin väkivaltainen kuolema?
- Millainen paikka tämä maailma olisi, jollei siellä tapahtuisi mitään onnettomuuksia?
- Mitä ”hyvää” on siis jokaisessa katastrofissa, josta lehdessä luemme?
- Miten sinun pitäisi suhtautua niihin katastrofeihin, jotka sinulle ja perheellesi on tapahtunut?
- Miksi Jeesus sanoi saman asian kahdesti (3,5)?
- Mitä kääntymisen tarkoittaisi tänä päivänä sinun elämässäsi?

Ilosanoma: Jeesus itse oli menossa paljon kovempaa kohtaloa kohti kuin mikä oli tullut tekstimme uhrien osaksi. Hänkin seisoi ennen pitkää Pilatuksen edessä. Hänenkin verensä vuotaisi Pilatuksen käskystä. Vapahtaja joutui kestäämään tällaisen kohtalon voidakseen säästää sinut onnettomuuksien onnettomuudesta: iankaikkisesta kadotuksesta.

HERRAN PALVELUKSESSA

6. sunnuntai helluntaista (3. vsk.): Mark. 3:13–19

Aluksi: Tämä teksti ei sovellu kovin hyvin ilosanomapiiriin. Nyt siis poiketaan säännöistä ja kysytään asioita, joiden vastaus ei löydy tästä tekstistä.

Jakeet 13–15

- Mitkä seikat kiinnostavat huomiotanne jakeessa 13?
- Miksi opetuslapsia piti olla yhtä monta kuin Jaakobilla poikia?
- Miksi ensimmäisenä opetuslasten tehtävälustalla sanotaan: Jeesus asetti heidät ”olemaan kanssansa” (14)?
- Miksi Jeesuksen seurassa *ϋ*oleminen *ϋ*on tärkeämpää kristitylle kuin jonkin asian *ϋ*tekeminen/*ϋ*?
- Mitä Jeesuksen kanssa oleminen tarkoittaa käytännössä sinun elämässäsi? (Minkä verran aikaa sinä käytät päivittäin/viikoittain Raamatun lukemiseen ja rukoukseen?)
- Keskustelkaa aiheesta: miten me voisimme saada hartauselämämme järjestykseen?
- Miksi opetuslapsille annettiin tehtäväksi nimenomaan saarnaaminen ja riivaajien ulos ajaminen (14–15)? (Mitä tästä tehtävänannosta puuttuu?)

Jakeet 16–19. Huomatkaa, että juuri näiden 12 miehen varaan Jeesus perusti valtakuntansa (kirkkonsa).

- Simon Pietarin nimi mainitaan aina ensimmäisenä kaikissa UT:n opetuslapsilistoissa. Millaisen kuvan olet saanut tästä miehestä: mitkä olivat hänen hyvät ja huonot puolensa?
- Jos valitsisit omaan yritykseesi johtajaa, luuletko että päätyisit Pietarin kaltaiseen mieheen? Perustele vastauksesi.
- Mitkä ominaisuudet tekivät Pietarin sopivaksi johtamaan opetuslapsijoukkoa ja myöhemmin kirkkoa?
- Jaakobin ja Johanneksen isä Sebedeus oli varakas kalastaja. Pojilla oli myös kunnianhimoinen äiti. Tuleeko mieleen sellaisia tapauksia näiden veljesten elämästä, jotka tekevät ymmärrettäväksi Jeesuksen antaman nimen ”Ukkosenjylinän pojat”?
- Millaisen vaikutelman olet saanut Johanneksesta muiden tekstien perusteella?
- Ilmeisesti Jaakob oli isovelji. Hän kuoli marttyyrina toistakymmentä vuotta Jeesuksen jälkeen. Miettikää, miten Jumalalla oli varaa antaa yhden apostolin kuolla jo tässä vaiheessa?
- Andreas oli ensin Johannes Kastajan opetuslapsi ja siirtyi sitten Jeesuksen seuraajaksi. Hän johdatti veljensä Pietarin Jeesuksen luo (Joh. 1). Miettikää, millainen oli Andreaan asema Jeesuksen opetuslapsena ja Pietarin veljenä.
- Matteus oli alun perin tullimies ja Rooman myötäilijä. Simon Kananeus (suomeksi Kiivailija, vrt. Lk. 6:15) oli taas kuulunut vastarintaliikkeeseen. Mitä ongelmia nämä lähtökohdat toivat ehkä opetuslapsijoukkoon?
- Mitä meidän pitäisi tehdä, että ”punaiset ja valkoiset” voisivat palvella Jumalaa yhdessä ja samassa seurakunnassa?
- Tuomas oli se joka epäili. Miksi opetuslapsijoukossa tarvittiin hänenkin laistaan todistajaa?
- Yhdelle opetuslapselle evankelistat antavat kolme nimeä: Taddeus (Mk), Lebbeus (Mt.) ja Juudas, Jaakobin poika (Lk.). Mistä tämä mielestänne on todistuksena?
- Evankeliumeissa ja Apostolien teoissa ei kerrota mitään, mitä Jaakob, Alfeuksen poika tai Bartolomeus olisivat sanoneet tai tehneet. Miksi ei?
- Mitä luulette Jeesuksen tunteneen Juudas Iskariotia kohtaan?

Kokoavat kysymykset

- Ketä opetuslasta sinä muistutat eniten?
- Missä tässä tekstissä on evankeliumi?

Ilosanoma: Jeesus tahtoi valita opetuslapsijoukkoonsa sinutkin, koska hän rakastaa sinua ja on kuollut puolestasi. Hän antaa sinulle valtakunnassaan tehtävän, jota kukaan muu ei pysty täyttämään.

RAKKAUDEN LAKI

7. sunnuntai helluntaista (3. vsk.): Luuk. 6:27–38

Aluksi: Kun luet tätä tekstiä, mieti missä määrin pystyit menneellä viikolla sen elämänohjeita toteuttamaan omassa arjessasi.

Jakeet 27–30

1. Useimmat ihmiset lienevät yhtä mieltä siitä, että olisi parempi, jos kaikki eläisivät niin kuin Jeesus tässä opettaa. Miksi näiden käskyjen noudattaminen on sitten niin kovin vaikeaa?

- Olisiko mielestäsi helpompaa totella Jeesusta, jos hän olisi sanonut yksinkertaisesti: ”Ole ystävällinen vihamiehellesi!”

2. Kuvittelepa, että todella alkaisit elää näiden käskyjen mukaan kotonasi, koulussasi tai työpaikallasi. Millä tavalla luulisit kotisi/koulusi/ työpaikkasi ilmapiirin muuttuvan?

- Luuletko, että suhteesi vaikeaan lähimmäiseesi muuttuisi, jos alkaisit rukoilla hänen puolestaan (28b)?

3. Jeesus itse noudatti näitä käskyjä viimeisen päälle. Miksi hänellä kuitenkin oli paljon vihamiehiä?

4. Mitä pahaa viha tekee vihaajalle itselleen?

Jakeet 31–38

5. Mikä on suurin ero niiden ”Korkeimman lasten” ja ”syntisten” välillä, joista nämä jakeet puhuvat?

- Missä suhteessa sinä itse toimit kuten Korkeimman lapset, missä suhteessa kuten syntiset?

6. Mikä on niiden erehdys, jotka aina valittavat, etteivät toiset ota heitä tarpeeksi huomioon (36–38)?

- Millaiset ihmiset tarvitsevat ehdotonta rakkautta eniten?

7. Jae 35 kuvaa Jeesuksen rakkautta meitä kohtaan, olimmepa sitten vaikka hänen vihollisiaankin. Lue tämä jae vielä kerran ja vastaa seuraavaan kysymykseen: Onko mielestäsi tällaiseen ehdottomaan rakkauteen helppo vai vaikea uskoa?

8. Suuri palkka luvataan niille, jotka pitävät nämä käskyt (35). Jeesus piti, mutta palkan sijasta hän saikin osakseen ristinpuun. Miksi?

9. Miten voisimme oppia rakastamaan vihollisiamme?

- Miten niistä voi tulla Korkeimman lapsia, jotka eivät pysty rakastamaan vihollisiaan, vaikka miten yrittäisivät?

Ilosanoma: Sanan varsinaisessa merkityksessä vain Jeesus oli Korkeimman lapsi/Poika. Hän rakasti vihollisiaan ja rukoili heidän puolestaan hamaan katkeraan loppuun asti. Hän ei kuitenkaan ottanut itselleen sitä suurta palkkaa, mikä hänelle olisi kuulunut, vaan antoi sen muille – jokaiselle joka pyytää Jumalalta anteeksi sitä, ettei ole pystynyt näitä käskyjä noudattamaan.

KIRKASTUSSUNNUNTAI

Kirkastussunnuntai (3. vsk.): Luuk. 9:28–36

Aluksi: ju̇Mooses ja Elia;u̇ olivat tahtoneet nähdä Jumalan satoja vuosia ennen tätä tapahtumaa, mutta eivät saaneet siihen lupaa. VT:n mukaan syntinen, joka näkee Jumalan kasvot, kuolee. Näiden kahden kuolemasta ks. 5. Moos. 34:1–6 ja 2. Kun. 2:11. Tekstimme vuori oli luultavasti ju̇Hermon;u̇ (2760 m). Ks. karttaa.

Jae 28. Miltä kolmesta opetuslapsesta ehkä tuntui, kun Jeesus valitsi juuri heidät lähtemään kanssaan vuoriretkelle?

- Kuvitelkaa, millaista korkealle vuorelle kiipeäminen oli tuon ajan varusteilla?

Jae 29. Oletko koskaan toivonut saavasi nähdä Jumalan? Jos olet, niin millaisessa tilanteessa?

- Miksi nimenomaan Jeesuksen kasvot ja vaatteet muuttuivat?
- Miksi Jumala tahtoi näyttää Poikansa jumalallisen hahmon syntisten ihmisten silmien edessä edes yhden ainoan ker-
ran?
- Miksi opetuslapset eivät kuolleetkaan, vaikka näkivät Jumalan pyhät kasvot?

Jakeet 30–31.

- Miksi Jeesuksen kirkastumista piti olla todistamassa myös kaksi VT:n edustajaa?
- Miettikää, miksi Jumala valitsi juuri Mooseksen ja Eliaan tähän tilanteeseen. (Vastaus tämän tekstin ulkopuolelta.)
- Sana poismeno/poislähtö on kreikan sana **edus**, jota käytetään VT:ssa Egyptistä lähdöstä puhuttaessa. Miettikää, miksi nuo kolme keskustelivat juuri tuosta aiheesta tavatessaan kirkastusvuorella, ja miksi he käyttivät juuri tuota sanaa?
- Miten meidän kristittyjen pitää siis lukea Moosesta ja profeettoja eli Vanhaa testamenttia?

Jakeet 32–33.

- Mikä tuossa tilanteessa tuntui Pietarista erityisen hyvältä?
- Miten Pietari arveli voivansa siitä lähtien elää korkean vuoren huipulla?

Jakeet 34–35.

- Mikä oli pilven merkitys tuossa tilanteessa? (Vastaus Vanhasta testamentista)
- Miettikää, miksi Jumala käytti Jeesuksesta kirkastusvuorella juuri tuota nimitystä?
- Miksi Jumala ei sanonut: ”Totelkaa häntä” vaan: ”Kuulkaa häntä”?
- Vertaa tätä tilannetta siihen tilanteeseen, kun Jumala antoi kivitaluihin kirjoitetun sanansa kansalleen Siinain vuorelta. Mikä on ero näiden tilanteiden välillä?

Jae 36

- Luuletteko, että opetuslapset olivat pahoillaan vai hyvillään siitä, että Mooses ja Elia olivat hävinneet näkyvistä ja Jeesus seiso vuorella yksin?
- Miksi kolme opetuslasta eivät puhuneet kokemastaan kenellekään, eivät edes yhdeksälle muulle opetuslapsille?
- Kummanko Jeesuksen kanssa sinun mielestäsi on helpompi olla tekemisissä: sen jolla on puusepän vaatteet vai sen, jolla on vanhurskauden valkoinen puku? Perustele vastauksesi.

Ilosanoma: Jeesus läksi kirkastusvuorelta kulkemaan kohti toista vuotta, nimittäin Golgataa. Siellä hän joutui kuolemaan alastomana, että hän voisi antaa hohtavan valkoisen vanhurskauden vaateen eli kastepuvun meidän syntisten päälle.

TOTUUS JA HARHA

9. sunnuntai helluntaista (3. vsk.): Matt. 7:24–29

Aluksi: Tekstimme tulee elävämmäksi, jos palautamme mieliimme sen 20–metrisen tsunamin, joka iski Japanin rannikolle maaliskuussa 2011. Jeesus kertoo tämän pienen vertauksen juuri Vuorisaarnansa päätteeksi/urilla. Tuossa puheessa hän oli opettanut käskyjen oikeaa tulkintaa ja Jumalaan luottamista.

Jakeet 24, 26. Vertaus

- Miettikää eri syitä, miksi toinen tekstimme rakentajista ei tehnyt ollenkaan perustaa taloonsa, vaikka oli rakentamassa sitä ”tsunamialueelle”?
- Millainen on ihminen, joka pitää talon julkisivua tärkeämpänä kuin sen perustusta?

Jakeet 24, 26. Sovellus

- Koettakaa keksiä mahdollisimman monta yhtäläisyyttä talon ja ihmiselämän välillä.
- Mitä tarkoittaa käytännössä, että joku rakentaa elämänsä ”hiekalle”?
- Mitä mieltä olet seuraavasta väitteestä: ”Jokainen ihmiselämä on jonkin sanan (ideologian) varaan rakennettu.”
- Millaisten sanojen (= ideologioiden) varaan suomalaiset ovat rakentaneet elämänsä viimeisten sadan vuoden aikana? Miten noille ideologioille on käynyt?

Jakeet 25, 27. Myrsky

- Mitä Jeesus tarkoitti tulvalla ja myrskyllä (tsunamilla), joka iskee ihmiselämään?
- Tämän vertauksen mukaan myrskytuuli iskee yhtä lailla niiden elämään, jotka noudattavat Jeesuksen sanoja, kuin niidenkin, jotka eivät niitä noudata. Miksi uskoviakaan ei säästetä elämän hirmumyrskyltä?
- Miten luulet selviäväsi tilanteesta, jos juuri se ”tsunami”, jota eniten pelkää, iskee elämääsi?
- Mitä yhteistä on kuolemalla ja tsunamilla?
- Miten voisimme varautua ”tsunamin” tuloon?
- Mikä Jeesuksen sana on auttanut sinua henkilökohtaisesti elämäsi myrskyissä?

Jakeet 25, 27. Talon sortuminen

- Mitä tapahtuu ihmiselle, jonka talo sortuu (konkreettisesti), mitä kaikkea muutakin hän menettää?
- Mitä tapahtuu ihmiselle, jonka ideologia ei kestä elämän hirmumyrskyjä?
- Mitä tapahtuu kansakunnalle, joka hylkää Jumalan sanan kalliopohjan?

Jakeet 24, 26. Jeesuksen sanat

- Miksi pelkkä Jeesuksen sanojen kuuleminen ei riitä elämän perustaksi, miksi tarvitaan myös niiden mukaan toimimista?
- Vuorisaarnaa oli kuulemassa paljon kansaa. Mikä voisi olla syynä siihen, että yksi kuulijoista toimi Jeesuksen sanojen mukaan, toinen ei?
- Kumpaan näistä kahdesta ryhmästä sinä katsot kuuluvasi? (Voit vastata myös hiljaa mielessäsi.)

Jae 25. Kalliopohja

- Voitko sanoa, että Vuorisaarna on elämäsi kallioperustuksena? Miksi? Miksi et?
- Paavali sanoo 1. Kor. 10:4:ssä: ”Tämä kallio oli Kristus.” Mikä ero on sen välillä, että joku koettaa rakentaa elämänsä Jeesuksen käskyjen (eli lain) varaan, tai että hän rakentaa sen evankeliumin lupauksen varaan?

Jeesuksen elämän hirmumyrsky

- Miten Jeesus itse suhtautui siihen ”tsunamiin”, joka iski hänen elämäänsä sen viimeisten päivien aikana? Muistelkaa hänen kärsimyshistoriaansa ja miettikää, mikä oli hänen elämänsä kalliopohja?

USKOLLISUUS JUMALAN LAHJOJEN HOITAMISESSA

10. sunnuntai helluntaista (3. vsk.): Luuk. 12:35–48

Aluksi: Sana ”iulpalvelija/iu” voi myös tarkoittaa ”iulorjaa/iu”.

Jakeet 35–40

1. Mitä vertauksen palvelijan pitäisi tehdä, että hän pysyisi valveilla läpi yön?
 - Mitä kaikkea voi tapahtua, jos yövartija nukahtaa ennen herransa paluuta?
2. Onko Jeesuksen paluun odottaminen mielestäsi helppoa vai vaikeaa? Miksi?
 - Miksi Jeesuksen paluuta verrataan tekstissämme murtovarkaan tuloon?
3. Mistä Jeesus tahtoo meitä varoittaa jakeiden 35–40 kautta?
 - Mitä tarkoittaa käytännössä oven avaaminen Jeesukselle tänä päivänä/yönä?

Jakeet 41–46

4. Vertaa toisiinsa näissä jakeissa esiintyviä hyvää ja huonoa palvelijaa. Mitä eroja löydät?
 - Mikä saa nämä kaksi miestä toimimaan niin eri tavalla?
5. Vertaa toisiinsa hyvän ja huonon palvelijan suhdetta herraansa. Mikä on ero?
 - Miten meidän uskomme Jeesuksen paluuseen vaikuttaa siihen, millä tavalla häntä palvelemme?
6. Mitä tehtäviä Jeesus on uskonut seurakuntansa palvelijoille paluuseensa asti?
 - Minkä tehtävän seurakunnassaan Jeesus on uskonut juuri sinulle?
7. Mistä meidän päivinämme löytyvät ne seurakunnan palvelijat, jotka lyövät kanssapalvelijoitaan, syövät, juovat ja juopottelevat?
 - Mitä mieltä olet näiden palvelijoiden rangaistuksesta – onko se kohtuullinen rikoksen suuruuteen nähden?

Jakeet 47–48

8. Kenen syytä on se, että kristillisissä seurakunnissa on ihmisiä, jotka eivät tunne Herransa tahtoa?
 - Mikä on peruste, kun Herran palvelijoita tuomitaan?

Kokoavat kysymykset

9. Missä ja milloin Jeesus itse vyöttäytyy ja palvelee meitä (37b)?
10. Miksi Jeesuksen itsensä piti kärsiä epäuskoisen (=uskottoman) palvelijan kohtalo, kun hänet niin sanoaksemme ”hakattiin kuoliaaksi” (46b)?

ETSIKKOAIKOJA

11. sunnuntai helluntaista (3. vsk.): Matt. 11:20–24

Aluksi: Jeesus asui jūKapernaumissa jūkolme vuotta. Mikään muu paikkakunta ei nähnyt niin monta Jeesuksen ihmetekoa kuin tämä. Kerran Jeesus esimerkiksi paransi kaikki sen sairaat (Matt. 8:16). jūBetsaida;u taas tunnetaan Pietarin, Andreaan ja Filippuksen kotikaupunkina (Joh. 1:44), jossa Jeesus vieraili usein. jūKorasin;u mainitaan UT:ssa vain tässä yhteydessä. Jonkin aikaa näytti siltä kuin Galileaan syntyisi suuri herätys, mutta vähitellen se kuitenkin hiipui ja Jeesus menetti suosionsa.

jūTyros ja Sidon;u olivat pakanallisen Foinikian kaupunkeja. Niistä tuli paljon kansaa Jeesusta kuuntelemaan (Mark. 3:8). Jeesus kävi tuolla seudulla kerran ja paransi riivatun tytön (Matt. 15:21–28).

jūSodoma;u taas on Raamatun syntisin kaupunki, täynnä seksuaalisia perversioita ja väkivaltaa. Jumala upotti sen Kuolleen meren pohjaan (1. Moos. 19). Tekstimme tuo mieleen myös pakanallisen jūNiniven;u, joka verhoutui säkkiin ja tuhkaan ja teki parannuksen Joonan saarnan vaikutuksesta.

Jakeet 20–22

- Katsokaa kaikki tekstimme kaupungit kartalta. Mikä huomioita voitte tehdä karttaa katsomalla?
- Millaisen Jeesuksen kohtaamme tässä tekstissä?
- Mikä on mielestänne tämän tekstin teema?
- Miksi Jeesus puhuu tässä kaupungeista, ei yksilöistä?
- Miettikää, mitä galilealaiset ehkä ajattelivat tässä vaiheessa Jeesuksesta.
- Mitä Jeesus tarkoittaa sanoillaan jakeessa 21?
- Mitä tarkoitusta varten ihmiset luulivat Jeesuksen tehneen kaikki voimatekonsa – missä he olivat erehtyneet?
- Miksi ihmeet eivät olleet saaneet Galilean kaupunkien väkeä uskomaan Jeesukseen?
- Mitä tarkoittaa Jeesuksen voi-huuto?
- Mistä johtuu, että Jeesuksen voimateot vaikuttivat pakanoihin syvemmin kuin juutalaisiin?
- Miksi Jeesus ei mennyt saarnaamaan Tyrokseen ja Sidoniin, vaan pyöri koko julkisen toimintansa ajan Galileassa ja Juudeassa?
- Mitä jae 22 opettaa meille Jumalan tuomiosta?
- Mitä jae 22 opettaa meille helvetistä?

Jakeet 23–24

- Mikä jakeessa 23 on hämmästyttävää? (Mitä jae 23 osoittaa Jeesuksen suhtautumisesta homoihin?)
- Mikä on Jeesuksen mukaan kaikkein suurin synty ja miksi?
- Miksi Jeesus huusi nämä voi-huutonsa?

Sovellutuskysymykset

- Miten tämän tekstin voisi soveltaa meidän aikaamme?
- Mistä johtuu, että monet kristilliset piirit keskittyvät meidän aikanamme ihmeisiin ja merkkeihin?
- Mitkä ovat suomalaisten kaupunkien kollektiivisia syntejä?
- Millaisia voimatekoja Jeesus on tehnyt 1000 viime vuoden aikana meidän maassamme ja kaupungeissamme?
- Mitä pitäisi tapahtua, että sinun kotikaupunkisi asukkaat kääntyisivät suurin joukoin Jeesuksen puoleen?
- Millaiset asiat voivat paaduttaa kaupungin ja kokonaisen kansakunnan niin, ettei se enää kuule Jumalan ääntä?
- Mitä luulette Suomen kaupungeille tapahtuvan, jos ne hylkäävät Jeesuksen?
- Missä tässä tekstissä on evankeliumi?

Ilosanoma: Jeesukselle itselleen kävi kuten Kapernaumille: hänet syöstiin alas tuonelaan ja jopa helvettiin saakka – kaikkien maailman kaupunkien syntien tähden. Siksi hän voi tarjota anteeksiantamusta ja iankaikkista elämää paitsi sodomalaisille myös ja sinulle ja minulle.

ITSENSÄ TUTKIMINEN

12. sunnuntai helluntaista (3. vsk.): Matt. 23:1–13

Aluksi: Tässä tekstissä Jeesus suuntaa sanansa aikansa hurskaimmille ihmisille. Lainoppineet ja fariseukset olivat näet juuri se väestön osa, joka suhtautui kaikkein vakavimmin Mooseksen lakiin. Tilanne oli vähän samanlainen kuin että Jeesus meidän päivinämme aloittaisi puheensa sanomalla: ”Voi teitä te luterilaiset piispat ja kirkkoherrat ynnä kaikki muutkin hengelliset johtajat eri kirkkokunnissa. . .”

Jakeet 1–4

- Mooseksen istuimella istuminen tarkoittaa sitä, että kirjanoppineille ja fariseuksille oli annettu virka, jonka nojalla he opettivat viittä Mooseksen kirjaa. Mitä Jeesus tarkoittaa jakeella 2?
- Miksi vallitseva tilanne oli Jeesuksen mielestä parempi kuin sellainen tilanne, ettei kukaan olisi opettanut kansalle Jumalan lakia (1–2)?
- Mitä tapahtuu kuulijoille, jos julistajan opetus on Raamatun mukaista, mutta elämä sen vastaista (3)?
- Mitä kuulijat ehkä ajattelivat Jeesuksen sanoista jakeessa 3?
- Mitä jae 4 tarkoittaa? (Miettikää, mitä Jeesuksen mainitsemat taakat ehkä saattoivat olla.)
- Fariseukset koettivat elää Jumalan lain mukaan. Mitä Jeesus tarkoittaa väitteellään, etteivät he silti koskeneet sormellaankaan taakkoihin, jotka laskivat kuulijoidensa harteille?
- Millaisia vääriä taakkoja meidän aikamme julistajat laskevat kuulijoidensa kannettavaksi?
- Mitä lainopettajien ja fariseusten julistuksesta jäi puuttumaan?

Jakeet 5–7

- Mitä nämä jakeet paljastavat meille lainopettajien ja fariseusten motiiveista?
- Miksi julistajan motiivi on ratkaisevan tärkeä tekijä hänen työssään?
- Mieti, mistä motiiveista sinä teet Jumalan valtakunnan työtä? (Voit vastata myös hiljaa sydämässäsi.)
- Mitä ovat ne asiat, joiden avulla meidän aikamme julistajat koettavat kalastella itselleen arvonantoa ja julkisuutta?
- Miten sinä itse voisit taistella huomionkiipeyden kiusausta vastaan omassa elämässäsi?

Jakeet 8–9

- Mitä Jeesus tarkoittaa jakeilla 8–9?
- Miten nämä jakeet voitaisiin soveltaa meidän aikamme kirkkoon?

Jakeet 11–13

- Mitä käytännössä tarkoittaa itsensä korottaminen tai alentaminen?
- Miten julistaja voi sulkea taivasten valtakunnan oven kuulijoittensa edessä (13)?
- Kumpi näistä julistuksista sulkee mielestäsi taivaan oven, ja miksi: 1) Jumala ymmärtää sinua ja heikkouksiasi. 2) Jumala näkee syntisi ja tuomitsee ne.

Kokoavat kysymykset

- Mistä tiedämme, etteivät lainopettajat ja fariseukset itse noudattaneet Jumalan lakia lähestulkoonkaan täydellisesti? (Vastaus tämän tekstin ulkopuolelta.)
- Miksi lainopettajat ja fariseukset unohtivat julistaa, että Jumala on syntisille armollinen?
- Miten Jeesus toteutti tekstimme vaatimukset ja opetukset omassa elämässään?
- Missä tässä tekstissä on evankeliumi?

Ilosanoma: Jeesus, tuo suurin Mestari, suostui alentamaan itsensä ristin häpeään – että sinut voitaisiin korottaa taivaan iloon.

JEEBUS, PARANTAJAMME

13. sunnuntai helluntaista (3. vsk.): Joh. 9:1–7, 18–23 ja 35–43

Aluksi: Tuskin mitään toista juuri Jeesuksen ihmettä ihmeteltiin; uusia yhtä paljon kuin sokeana syntyneen parantamista (9:32; 10:21; 11:37). Sokeana syntyneen ihmisen silmämunat ovatkin yleensä surkastuneet; muut aistit – varsinkin kuulo – sen sijaan toimivat erittäin hyvin.

Jakeet 1–7

1. Millaiseksi vanhempien elämä muuttuu, kun heille syntyy vammaisen lapsi?

- Millaisen vaikutelman saat tämän miehen vanhemmista: miten he olivat selvinnet vammaisen lapsen syntymästä?
- Kuvitelkaa, millainen oli tämän sokean kerjäläisen arkipäivä.
- Mitä luulette tämän miehen ajatelleen Jumalan rakkaudesta?
- Monta kertaa tekstimme mies oli kuullut ohikulkevien ihmisten kommentoivan vammaansa. Luuletteko, että joku voi ajan mittaan tottua sellaisiin huomautuksiin kuin opetuslapset tässä esittävät (2)?
- Miksi me ihmiset aina pyrimme tekemään kohtaamamme kärsimyksen jonkun syyksi?
- Millaisissa tilanteissa sinusta on tuntunut, että omasi ja läheistesi kärsimykset ovat jonkun syytä?
- Mitä kerjäläinen ehkä ajatteli kuullessaan Jeesuksen vastauksen opetuslasten kysymykseen (3–5)?
- Millä tavalla Jumalan tekojen pitäisi mielestäsi tulla julki sinun elämässäsi (3)?
- Mitä osoittaa se, ettei mies protestoinut, kun tuntematon muukalainen tuli voitelemaan tahnaa hänen silmiinsä (6)?
- Miksi Jeesus ei parantanut sokeaa siltä istumalta, vaan lähetti hänet etsimään hapuillen tietä Siloan altaalle?

Jakeet 18–23 kuvaavat vanhempien reaktiota. Huomatkaa, että synagogasta erottaminen tarkoitti koko yhteisöstä erottamista. Esimerkiksi häitä ja hautajaisia ei voitu järjestää muualla kuin synagogassa.

- Miten vanhemmat ehkä olisivat reagoineet, jos olisivat kuulleet opetuslasten kommentin (2)?
- Miksi vanhemmat eivät iloitse sen kummemmin poikansa parantumisesta?
- Miksi parantunut mies ei näytä pelkäävän synagogasta erottamista, toisin kuin vanhempansa (22)?
- Miten sinä ehkä olisit toiminut näiden vanhempien asemassa?

Jakeet 35–43 kertovat parantuneen miehen ja Jeesuksen toisesta kohtaamisesta.

- Miksi Jeesus tahtoi keskustella parantuneen miehen kanssa vielä kerran?
- Miksi Jeesus ei kysynyt mieheltä: ”Uskotko minuun?” vaan: ”Uskotko Ihmisen Poikaan” (35)?
- Jeesus esittää sinulle tänään saman kysymyksen. Mitä sinä hänelle vastaat?
- Mitä se merkitsee, että Jeesus on maailman valo (5)?

Mitä jae 39 tarkoittaa?

- Miksi Jeesuksen piti kokea helvetin pimeys ristinpuulla, vaikka hän on maailman valo?

Ilosanoma: Oma kärsimyksesi ja rakkaittesi kärsimys on annettu teille siksi, että Jumalan teot tulisivat teissä julki. Jeesus tietää teidän tilanteenne ja sanoo juuri sinulle henkilökohtaisesti jakeen 3 sanan.

LÄHIMMÄINEN

14. sunnuntai helluntaista (3. vsk.): Markus 12:41–44

Aluksi: Huomatkaa, että VT:ssä on paljon lupauksia leskille ja orvoille, esim. Ps. 10:14–18 ja 68:6. Varmaan tekstin leskivai-
mokin oli joskus ne kuullut. Rahat, joita temppelissä koottiin, käytettiin sen kunnostamiseen. Temppeli valmistui lopullisesti
63 jKr. ja tuhottiin 70 jKr. – noin 40 vuotta näiden tapahtumien jälkeen.

1. Mistä syystä ihmiset yleensä uhraavat (kaikissa uskonnoissa)?
 - Uhriarkku oli asetettu näkyvälle paikalle. Minkä verran mielestänne uhraamiseen vaikuttaa se, tietävätkö muut, pal-
jonko kukin antaa?
 - Mitä tekstimme leski olisi ehkä ajatellut, jos hän olisi tiennyt jonkun tarkkailevan häntä?
2. Juutalaisessa yhteiskunnassa ei tuohon aikaan tunnettu sosiaalihuoltoa eikä naisten työssäkäyntiä kodin ulkopuolella.
Kuvittele, että sinä olisit menettänyt miehesi ja koettaisit pitää lapsistasi huolta tuollaisessa yhteiskunnassa. Mikä vaikeuksia
joutuisit kohtaamaan?
 - Kenen tai minkä vuoksi voisit edellä kuvatussa tilanteessa antaa pois viimeiset rahasi?
3. Mikä saa ihmisen antamaan Jumalalle ”kaiken mitä hän elääkseen tarvitsee”? Mieti eri vaihtoehtoja.
4. Mitä leski olisi ajatellut Jumalasta, jos tämä olisi pakottanut hänet uhraamaan viimeisen lanttinsa?
 - Mikä ero on näiden kahden asian välillä: 1. että joku uhraa kiitollisena siitä, mitä Jumalalta on saanut tai 2. että hän
uhraa saadakseen Jumalalta jotakin? (Mistä syystä yksi antaa puutteestaankin, toinen taas ei anna liiastaankaan?)
5. Millainen oli lesken usko?
 - Mistä leski oli saanut luottamuksen, että Jumala pitää hänestä ja hänen lapsistaan huolta?
 - Onko sinun helppo vai vaikea uskoa, että Jumala voi pitää sinusta ja lapsistasi huolta myös taloudellisesti?
6. Mitä leski oli Jumalalta saanut?
 - Mitä sinä olet Jumalalta saanut (verrattuna tähän leskeen)?
7. Luuletko, että tuona iltana lapset menivät tuossa kodissa nälkäisinä nukkumaan? Perustele vastauksesi.
 - Kumpi mielestäsi on omille lapsillesi/lapsenlapsillesi vahingollisempaa: sekö että he joutuvat joskus kärsimään puu-
tetta, vai se, että he saavat kaiken, mitä sattuvat pyytämään?
8. Mitä Jumala tahtois sinun uhraavan hänelle tai kärsivälle lähimmäiselle tänään? (Voit vastata myös hiljaa sydämessäsi.)
9. Minkä perinnön leski jätti lapsilleen?
 - Vertaa lesken perintöä siihen perintöön, jonka tekstimme rikkaat jättivät lapsilleen?
 - Mitä sinä tahtoisit jättää lapsillesi perinnöksi?

Ilosanoma: Meidän syntejämme verrataan Raamatussa 10000 talentin astronomiseen velkataakkaan. Joka ei sitä pysty mak-
samaan, se joutuu velkavankeuteen eli helvettiin. Tahtoessaan ostaa meidät tästä velkavankeudesta vapaaksi Jeesuksen oli
luovuttava kaikesta, mitä hän elääkseen tarvitsi – vieläpä omasta hengestään.

KIITOLLISUUS

15. sunnuntai helluntaista (3. vsk.): Matt. 11:25–30

Taustaa: ”Nämä / tämä” sana jakeessa 25 viittaa a) Jeesuksen opetukseen synnistä ja armosta ja b) hänen opetukseensa omasta persoonastaan: että hän on Jumala ja ihminen.

Jakeet 25–27

- Mitä erikoista on Jeesuksen rukouksessa jakeissa 25–26?
- Mikä tekee Jeesuksen sanoman ja persoonan vaikeasti ymmärrettäviksi?
- Yleensä kaikki ihmiset toivovat, että viisaat ihmiset kannattaisivat heidän ideoitaan. Miksi Jeesus iloitsee siitä, että hänen opetuksensa pysyy heille salaisuutena?
- Mitä tapahtuisi, jos Jeesuksen opetus voitaisiin ymmärtää tieteen avulla?
- Mikä etu on lapsenmielisillä viisaisiin nähden?
- Miten me voimme tietää, tunnemmeko Jeesuksen, kuten lapsenmieliset hänet tuntevat?
- Millä tavalla Taivaallinen Isä on ilmoittanut lapsenmielisille, kuka Jeesus on?
- Miksi juuri lapsenmieliset ottavat vastaan Taivaallisen Isän ilmoituksen Pojastaan?
- Mitä tapahtuu ihmisille, joille Jumalan ilmoitus eli Raamattu ei kelpaa?

Jakeet 28–30. Ies oli puinen kehikko, joka sitoi kaksi härkää yhteen niiden vetäessä auraa tai kuormaa.

- Miten nämä jakeet kuuluvat yhteen edellisten jakeiden kanssa?
- Mitä viisaat ja oppineet eivät ota Jeesuksen kutsua vastaan?
- Miksi lapsenmieliset ottavat Jeesuksen kutsun vastaan?
- Mitä jae 28 sanoo sinulle henkilökohtaisesti?
- Millä tavalla Jeesus voi antaa työn ja kuormien uuvuttamille ihmisille levon?
- Mitä Jeesus tekee niille taakoille, jotka hänen eteensä kannetaan?
- Jeesus ei lupaa meille taakatonta olotilaa. Hän lupaa antaa oman ikeensä meidän kuormiemme sijaan. Mitä Jeesuksen ies voisi tarkoittaa meidän elämässämme?
- Miksi Jeesuksen antamaa iestä on helpompi kantaa kuin omaa kuormaa?
- Miten ihminen voi löytää levon Jeesuksen iestä kantaessaan?
- Miten nöyryys ja lempeys (vanhan käännöksen ”hiljaisuus”) auttavat meitä kantamaan iestämme?
- Miten meistä itsestämme voisi tulla lempeitä ja nöyriä sydämeltämme?
- Jos jae 30 on joskus käynyt toteen sinun elämässäsi, niin kerro siitä (lyhyesti) toisille.
- Mitä ajattelet sellaisesta jakeen tulkinnasta, että Jeesus tarkoittaa ”työllä” elämämme vaikeuksia ja ”kuormalla” syn-
teijämme?

Ilosanoma: Seuraavat Jesajan sanat kertovat, mikä oli hiljaisen ja nöyrän Jeesuksen taakka: Herra heitti hänen päällensä kaikkien meidän syntivelkamme. Häntä piinattiin, ja hän alistui siihen eikä suutansa avannut; niin kuin karitsa, joka teuraaksi viedään, . . . niin ei hän suutansa avannut. (Jes. 53:6–7*.)

JUMALAN HUOLENPITO

16. sunnuntai helluntaista (3. vsk.): Matt. 6:19–24

Aluksi: Mammona-sana on arameaa, Jeesuksen puhekieltä. Se tarkoittaa rahaa ja omaisuutta.

Jakeet 19–20

- Minkä tähden ihmiset koettavat aina ja kaikkialla kerätä itselleen mahdollisimman paljon rahaa ja omaisuutta?
- Mitä muita ”aarteita” ihmiset haalivat itselleen paitsi rahaa?
- Mitä eroja on aarteessa joka on taivaassa ja aarteessa, joka on maan päällä? Keksikää mahdollisimman monta eroa.
- Mikä maallisissa aarteissa on vikana?
- Miettikää, millä tavalla aarteita voidaan koota taivaaseen? (Millaisilla asioilla taivasta voi täyttää?)
- Kuvittele kahta vanhaa ihmistä, joista yksi kokosi aarteita maan päälle ja toinen taivaaseen. Miten heidän vanhuutensa eroaa toisistaan?

Jae 21

- Mieti jakeen 21 valossa, missä on sinun aarteesi? (Tähän kysymykseen voit vastata myös hiljaa.)
- Miten voit päästä selville, onko sinun aarteesi maan päällä vai taivaassa?
- Minkä verran päivän mittaan ajatuksesi askartelevat sellaisissa ”taivaallisissa” asioissa kuin Jeesus ja Raamattu?
- Mikä sinun mielestäsi on paras asia taivaassa? (Vastaus tämän tekstin ulkopuolelta.)
- Miten Jumala on siirtänyt sinun aarteitasi maan päältä taivaaseen?

Jakeet 22–23

- Mitä tarkoittaa valo, joka meissä ihmisissä on?
- Mihin Jeesus viittaa valolla, joka onkin pimeyttä?
- Mitä ajattelet tulkinnasta, jonka mukaan silmä tarkoittaa ihmisen elämäkatsomusta?
- Sinun sanasi on lamppu, joka valaisee askeleeni, se on valo minun matkallani. (Ps. 119:105). Miten tämä psalmin sana voisi selittää näitä kahta jaetta?
- Miten jakeet 22–23 kuuluvat muun tekstin yhteyteen?
- Mitä Jeesus tahtoo opettaa juuri sinulle jakeiden 22–23 kautta?

Jae 24

- Miksi on mahdotonta elää elämänsä puoleksi Jumalalle, puoleksi maalliselle omaisuudelle?
- Mikä ero on rahan palvelemisella ja rahan käyttämisellä?
- Miksi sellainen ihminen ei voi päästä taivaaseen, joka palvelee mammonaa?
- Mitä Jeesus tahtoo sanoa sinulle henkilökohtaisesti jakeen 24 kautta?

Kokoava kysymys

- Mikä on mielestäsi jakeiden 19–24 pääopetus?

Ilosanoma: Jeesus luopui aarteestaan taivaassa saadakseen hankituksi meille aarteen taivaaseen. Aarteemme on maksettu Jeesuksen verellä.

JEEBUS ANTAA ELÄMÄN

17. sunnuntai helluntaista (3. vsk.): Joh. 5:19–23 (Käsikirja 19–21)

Aluksi: Jeesus on tehnyt Johanneksen evankeliumin mukaan tähän mennessä kolme tunnustekoa: muuttanut veden viiniksi, parantanut kuninkaan palvelijan pojan ja 38 vuotta sairastaneen miehen Betesdan lammikolla. Tekstimme sanat hän lausuu kritisoijilleen heti Betesdan ihmeen jälkeen. Juutalaiset ovat vihaisia, koska Jeesus paransi miehen sapattina ja väitti Jumalaa isäkseen. Vetäjä lukee 5:17–18.

Jae 19

- Ennen vanhaan poika yleensä omaksui isänsä ammatin. Soveltakaa jae 19 Jeesuksen ajan perhe-elämään.
- Miksi Jeesus ei voinut tehdä mitään omin neuvoin (tai itsestään, kuten vanha käännös sanoo)?
- Millä tavalla Jeesuksen tunnusteot muistuttavat kaikkivaltiaan Luojaan töitä? Vastaus tämän tekstin ulkopuolelta.
- Mitä Jeesus tahtoo sanoa itsestään vastustajilleen jakeen 19 kautta?

Jae 20. Juutalaisetkin odottivat ja odottavat Messiasta, mutta eivät Jumalan Poikaa.

- Miten Jeesuksen teot osoittavat, että hän on Jumalan Poika ja Jumala?
- Mihin tekoihin Jeesus viittaa ”suuremmilla teoilla”? Vastaus tämän tekstin ulkopuolelta.

Jae 21

- Miksi Jumalan Poika ei anna elämää kaikille maailman ihmisille? Kenelle hän sen antaa ja millä perusteella.
- ”Jumala on tehnyt eläviksi teidät, jotka olitte kuolleita rikkomustenne ja syntienne tähden” (Ef. 2:1). Miten tämä Efesolaiskirjeen jae auttaa jakeen 21 tulkinnassa? (Keitä ovat ne kuolleet, joista tässä puhutaan?)
- Miksi oli välttämätöntä, että Jeesus herätti kuolleita julkisen toimintansa aikana.
- Miksi Lasaruksen kuolleista herättäminen ei synnyttänyt uskoa useimpien juutalaisten sydämeen?
- Miksi elämän antajan piti itsensä kuolla ja vieläpä todella kauhea kuolema?

Jae 22. Vanha käännös: ”tuomio”, uusi käännös: ”tuomiovalta”.

- Miksi juuri Jeesuksen on toimittava tuomarina viimeisellä tuomiolla, miksei Isä sitä tee?
- Juutalaiset uskoivat, että Jumala tuomitsee hyvät taivaaseen ja pahat kadotukseen. Jeesus kuitenkin sanoi: ”Ei Jumala lähettänyt Poikaansa maailmaan sitä tuomitsemaan, vaan pelastamaan sen. Sitä, joka uskoo häneen, ei tuomita, mutta se, joka ei usko, on jo tuomittu, koska hän ei uskonut Jumalan ainoaan Poikaan.” (Joh. 3:17–18). Mitä siis tapahtuu tuomiopäivänä?
- Miksi Tuomarin itsensä (eli siis Jeesuksen) piti tulla tuomitukseksi kuolemaan?

Jae 23

- Keitä ovat ne ihmiset, jotka mielestään kunnioittavat Isä Jumalaa, mutta eivät kunnioita Poikaa?
- Miksi se ei voi kunnioittaa Jumalaa, joka ei kunnioita Jeesusta?
- Mitä ajattelette tämän jakeen valossa siitä, että nykyään väitetään kristittyjen ja muslimien uskovan samaan Jumalaan?
- Mistä syystä Länsimailla ei enää kunnioiteta Jeesusta?

Kokoavat kysymykset

- Mitä Jeesus tahtoo sanoa jakeiden 19–23 kautta vastustajilleen?
- Mitä tämä teksti opettaa meille kolminaisuusopista?
- Mitä tämä teksti opettaa Jeesuksen kaksiluonto-opista: että hän oli Jumala ja ihminen samaan aikaan?

Ilosanoma: Elämän antaja kuoli, että voisi antaa meille elämän. Tuomari tuomittiin ristille, ettei meitä tarvitsisi tuomita kadotukseen.

KRISTITYN VAPAAUS

18. sunnuntai helluntaista (3. vsk.): Markus 7:1–13 (Käsikirja 5–13)

Aluksi: Jeesus oli harjoittanut mittavaa opetus- ja parannustoimintaa Galileassa. Jutut olivat kulkeneet Jerusalemin johtajien korviin, ja he nyt lähettivät valtuuskunnan tutkimaan asiaa. Käsiin rituaalisen pesun tarkoitus oli poistaa niistä uskonnollinen saastaisuus, kun oli oltu torilla pakanoiden ja syntisten kanssa tekemisissä. Siihen riitti vaikka vain muutama pisara vettä.

Jakeet 1–2

- Miettikää, millaisissa tilanteissa lainopettajat pääsivät tarkkailemaan Jeesusta ja hänen opetuslapsiaan?
- Jos opetuslapset huomasivat itseään tarkkailtavan, niin mitä se ehkä vaikutti heidän käyttökseen?
- Jotkut opetuslapset ilmeisesti suorittivat rituaalisen pesun. Miettikää, miksi jotkut toiset eivät sitä tehneet.

Jakeet 3–4. Rituaalisia pesuja ei määrätty Mooseksen laissa, vaan isien perinnäissäännöissä. Niitä juutalaisilla oli paljon, sekä kirjoitettuna että muistinvaraisina.

- Mikä oli näiden puhdistussääntöjen pointti fariseusten mielestä?
- Miettikää, mikä teki näistä puhdistussäännöistä tavalliselle kansalle vaikeasti noudatettavia?

Jae 5

- Mitä fariseukset ja kirjanoppineet ehkä olettivat Jeesuksen vastaavan kysymykseen?
- Mikä oli salainen agenda tämän kysymyksen takana?
- Jeesus ei aina suorittanut rituaalista pesua ennen ateraa (Luuk. 11:38). Mikä oli hänen motiivinsa silloin, kun hän suoritti pesun ja silloin kun hän ei sitä suorittanut?

Jakeet 6–8. Fariseuksia ja kirjanoppineita ei pidetty tekopyhinä, vaan oikeina uskovaisina, jotka eivät tehneet missään asiassa kompromissia.

- Millaisia ihmisiä pidetään tekopyhinä meidän kulttuurissamme?
- Mitä opetuslapset ehkä ajattelivat, kun Jeesus kutsui uskonnollista eliittiä tekopyhäksi päin silmiä?
- Mitä tapahtuu ihmiselle, joka tekee tyhjäksi Jumalan käskyt?
- Miten me voisimme erottaa ihmisten tekemät säännöt Jumalan sanasta?

Jakeet 9–13. Erään perinnäissäännön mukaan poika voi vanhempiansa eläessä luovuttaa tulevan perintönsä temppeleille uhri- lahjaksi. Silloin perintöä ei ollut lupa käyttää vanhempien elättämiseen.

- Miksi vanhempien kunnioittaminen on tärkeää joka kulttuurissa?
- Mitä tapahtuu yhteiskunnassa, jossa lapset saavat kirotta vanhempiaan ja opettajiaan ilman rangaistusta?
- Miettikää, miksi Jeesus ei kumonnut tässä tilanteessa Mooseksen lain vaatimaan kuolemanrangaistusta isänsä ja äitinsä kiroajalle?
- Miettikää, mistä eri syistä ihmiset lahjoittivat rahansa temppeleille?
- Miten ne vanhemmat selvisivät, joiden lapsi lahjoitti perintönsä temppeleille eikä enää avustanut heitä (11–12)?
- Miten meidän aikanamme tehdään tyhjäksi neljäs käsky (jae 10) ja Jumalan sana (13)?
- Mitä meidän pitäisi tehdä omien vanhempiemme hyväksi?

Kokoavat kysymykset

- Mitä on se puhtaus, jota Jumala vaatii ihmiseltä?
- Mitä voisimme oppia tästä tekstistä ns. ehdonvallan asioihin suhtautumisesta?
- Missä tässä tekstissä on evankeliumi?

Ilosanoma: Jeesus kunnioitti sekä maallisia vanhempiaan että Taivaallista Isäänsä. Silti hän joutui kestäämään vanhempiansa kiroajan kuolemantuomion. Se tapahtui siksi, että me emme ole kohdelleet vanhempiamme, kuten meidän olisi pitänyt.

JUMALAN SANANSAATTAJAT

Mikkelinpäivä (3. vsk.): Matt. 18:1–6 ja 10

Aluksi: Jeesus puhui paljon taivasten valtakunnasta. Hän aloitti koko julkisen toimintansa julistamalla, että valtakunta oli tullut lähelle ja parannus piti tehdä. Tekstimme tilanteessa Jeesus tarvitsi opetuksensa rekvisiitaksi oikean lapsen. Siksi hän kutsui kadulta luokseen pienen pojan tai tytön. Lapsi jätti leikkinsä kesken ja riensi Jeesuksen luo.

Jae 1

- Miettikää, miksi opetuslasten mieleen juolahti esittää Jeesukselle tuollainen kysymys?
- Miksi jokaisessa yhteisössä mietitään joko hiljaa tai ääneen, kuka on sen tärkein henkilö?
- Millaista vastausta opetuslapset ehkä odottivat kysymyksiinsä.
- Jos sinun pitäisi vastata tähän kysymykseen kylmiltään, mitä vastaisit?

Jakeet 2–4. Sana ”kääntyä” tarkoittaa kreikaksi mielenmuutosta.

- Mikä tuossa tilanteessa oli kadulta kutsutulle lapselle ehkä vaikeaa?
- Miten Jeesus sai jonkun pikkutyön tai pojan tulemaan yhtään vastustelematta 13 miehen piirin keskelle?
- Mitä tarkoittaa lapsen kaltaiseksi nöyrtyminen?
- Onko jokainen lapsi mielestänne nöyrä? Perustelkaa vastauksenne.
- Tässä ei sanota että lapsi oli kiltti. Hänhän saattoi olla vaikka koko kulmakunnan pahin häirikkö. Mistä se näkyy, että tämä poika tai tyttö joka tapauksessa uskoi Jeesukseen (ks. myös jae 6)?
- Mikä oli Jeesuksen suhde tähän lapseen?
- Mikä teki piirin sisällä seisovan lapsen suurimmaksi taivasten valtakunnassa?
- Miten Jeesus ja taivasten valtakunta kuuluvat yhteen.
- Mitä luulette opetuslasten tästä vastauksesta ajatelleen?

Jae 5

- Missä tilanteessa me voimme ottaa jonkun lapsen luoksemme Jeesuksen nimessä?
- Mitä tarkoittaa, että Jeesus tulee siihen kotiin, minne joku lapsi on otettu vastaan hänen nimessään?

Jae 6. Ruumiin hautaamatta jättäminen oli tuon ajan kulttuurissa kauheita asia, mikä ihmiselle voi tapahtua.

- Millä eri tavoilla lapsi voidaan vietellä pois uskosta?
- Mistä se on osoitusta, että lapsiin kohdistuvat seksuaalirikokset lisääntyvät koko ajan?
- Miksi Jeesus määrää lapsen viettelijälle kovimman ajateltavissa olevan tuomion?

Jae 10

- Mikä tekee lapsesta arvokkaan?
- Miten lasta voidaan halveksia?
- Mitä tämä jae sanoo lasten enkeleistä ja heidän tehtävästään?
- Mitä jakeen 10 loppuosa tarkoittaa?
- Miten jae 10 voitaisiin soveltaa äidin kohdussa oleviin lapsiin?
- Sovella tämä jae omiin lapsiisi ja lapsenlapsiisi, joista kannat huolta?
- Mitä sinun lapsesi tai lapsenlapsesi elämään vaikuttaa oman enkelin olemassa olo?
- Entä jos lapsellesi on tapahtunut jokin peruuttamaton tragedia – mikä oli enkelin rooli sen tapahtuessa?

Kokoavat kysymykset

- Mitä meidän pitäisi tehdä, ettei yksikään sukumme tai tuttavapiirimme lapsista joutuisi kadotukseen?
- Missä suhteessa Jeesus itse oli lapsen kaltaisen?
- Miksi Jeesus joutui kestäämään vielä pahemman rangaistuksen kuin lapsen viettelijät?

Ilosanoma: Jeesus oli suurin taivasten valtakunnassa – sen kuningas. Hän suostui kuitenkin jättämään valtaistuimensa ja tulemaan, ei vain lapsen kaltaiseksi, vaan lapseksi äitinsä kohtuun. Jeesus oli hiljainen ja nöyrä sydämelä. Lopulta hän suostui ristiin, kaikkein häpeällisimpään rangaistukseen. Sen hän kärsi kaikkien meidän puolestamme, jotka emme ole nöyriä sydämellemme emmekä ole kohdelleet lapsiamme oikein.

USKO JA EPÄUSKO

20. sunnuntai helluntaista (3. vsk.): Joh. 7:40–52

Taustaa: Jakeessa 40 esiintyvä profeetta viittaa Jeesukseen uutena Mooseksena. Hänen ilmestymistään juutalaiset olivat odottaneet jo toistatuhatta vuotta (5. Moos. 18:15,18).

1. Mitkä eri ihmisryhmät tekstissämme esiintyvät?
 - Millä eri tavoilla tekstimme eri ryhmät suhtautuvat Jeesukseen?
2. Mistä Jeesuksen aikalaisten olisi pitänyt tajuta, että hän on Messias?
 - Miksi Jeesus ei julistanut kaikelle kansalle: ”Vaikka tulenkin Galileasta, olen syntynyt Betlehemissä, ja olen Daavidin jälkeläinen” (41–42)?
3. Onko ihmisten meidän päivinämme mielestäsi helpompaa uskoa siihen, että Jeesus on Messias, kuin niiden juutalaisten, jotka näkivät hänet? Perustele vastauksesi.
4. Miksi Jeesuksen piti olla salattu Messias? (Mitä olisi tapahtunut, jos Jeesus olisi ollut niin helposti tunnistettavissa, että kaikki olisivat heti tienneet hänen olevan Messiaan?)
5. Miksi meidän ihmisten on niin vaikea vastustaa sakin painostusta (45–48)?
6. Mitä jakeet 48–49 osoittavat fariseusten ajattelutavasta?
 - Mistä johtuu, etteivät fariseukset nähneet syntejään ja vikojaan?
 - Miksi vain se voi uskoa Jeesukseen, joka näkee ensin omat syntinsä?
7. Mitä fariseukset olivat ehkä ajatelleet tehdä siinä suuren neuvoston kokouksessa, mistä jakeet 45–52 kertovat?
 - Miksi Jeesuksen sanat tekivät pidättäjiin suuremman vaikutuksen kuin hänen ihmetekonsa (46)?
8. Mitä olisi ehkä tapahtunut, jos Nikodemos olisi pitänyt suunsa kiinni (50–51)?
 - Nikodemos oli aikaisemmin käynyt Jeesuksen luona keskellä yötä ”sakin painostusta” peläten. Mistä hän sai nyt rohkeuden sanoa sen, mitä hän sanoi?
 - Pystytkö sinä sanomaan oman vakaumuksesi ääneen silloinkin, kun kaikki muut ovat eri mieltä? Miksi / miksi et?
9. Menivätkö Nikodemoksen sanat mielestänne perille? Jos menivät, niin mitä ne saivat aikaan?
 - Luuletteko, että Nikodemus katui sitä, mitä oli tullut sanoneeksi, kuullessaan jakeeseen 52 sisältyvän kritiikin? Perustelkaa vastauksenne.
10. Mikä on yhden ihmisen vastuu tilanteessa, jossa enemmistö on tekemäisillään väärän päätöksen?
 - Miten sinä olet mielestäsi kantanut tämän vastuun?

Ilosanoma: Jeesus oli Mooseksen kaltainen profeetta ja Betlehemissä syntynyt Daavidin poika. Hän uskalsi sanoa aina vakaumuksensa ääneen eikä taipunut sakin painostuksessakaan. Silti hän joutui kuolemaan kirottuna ristillä – koska me emme ole uskaltaneet toimia vakaumuksemme mukaan.

JEESUKSEN LÄHETILÄÄT

21. Sunnuntai helluntaista (3. vsk.): Joh. 13:12–20 (käsikirja 16–20)

Taustaa: On menossa Jeesuksen viimeinen ilta. Hän on juuri pessyt opetuslastensa jalat. Juudas on jo käynyt ylipappien luona ja luvannut ilmoittaa heille rahasta Jeesuksen olinpaikan. Sen suunnitelman takana on itse Saatana (jae 2).

Jae 2

- Millainen prosessi oli tapahtunut Juudaksen sydämessä ennen tätä jaetta?
- Miten me voisimme estää sen, ettei Saatana saisi pistetyksi meidän sydämeemme tällaisia kauheita suunnitelmia?
- Miten Juudas ehkä koki sen, että Jeesus pesi hänen jalkansa?

Jakeet 12–15. Jalat ovat ihmisruumiin likaisin osa, etenkin jos kuljetaan sandaaleilla pölyisiä teitä. Jalkojen pesu oli tuohon aikaan orjan työtä.

- Meidän kirkossamme ei ole jalkojen pesu käytäntöä, koska kuljemme kengät ja sukat jalassa. Mikä palvelustyö seurakunnissamme voisi olla vastaavanlainen rakkaudenpalvelus?
- Mitä Juudas näistä Jeesuksen sanoista ehkä ajatteli?
- Mitä Pietari näistä Jeesuksen sanoista ehkä ajatteli?

Jakeet 16–17

- Miksi tässä asiassa ei riittänyt sanallinen opetus, vaan tarvittiin myös Herran ja lähettäjän esimerkkiä?
- Milloin ja missä olet nähnyt tällaisen johtajuuden toteutuvan käytännössä kristittyjen keskuudessa?
- Vertaa Jeesuksen johtamistapaa piispojen ja kristillisten järjestöjen johtajien johtamistapaan?
- ”Autuas” jakeessa 17 tarkoittaa ”ikionnellista”. Miten se voi tehdä kristityn onnelliseksi, että hän ottaa vapaaehtoisesti tehtäväkseen orjan työn?

Jae 18. Ystävä-sanaa ei esiinny vanhassa käännöksessä, mutta se esiintyy uudessa käännöksessä ja psalmissa, josta lainaus on tehty. Jeesus lainaa sellaista psalmia, jossa Daavid itkee ystävänsä ja neuvonantajansa Ahitofelin siirtymistä vihollisleiriin.

- Jos sinä olet koskaan tullut ystäväsi pettämäksi, niin mikä siinä tilanteessa oli pahinta?
- Jeesus oli valinnut myös Juudaksen. Mitä hän siis tarkoitti tämän jakeen sanoilla?
- Mitä mieltä olette: epäonnistuiko Jeesus rekrytoinnissaan? Miksi, miksi ei?
- Mitä Jeesus sisällyttää sanaan ”ystävä”?
- Oliko Juudas Jumalan tai Saatanan sätkynukke, vai toimiko hän omaehtoisesti kääntyessään Jeesusta vastaan? (Ks. myös jaetta 2)

Jae 19. Lukekaa tämä jae molemmista käännöksistä.

- Alkukielellä ”minä olen se joka olen” viittaa Vanhan testamentin ”Jahveen” eli Herran nimeen. Millä tavalla Juudaksen petos osoitti opetuslapsille sen, että Jeesus on VT:n Herra, Jahve?
- Mitä opetuslapset olisivat ehkä ajatelleet Juudaksen petoksesta, jollei Jeesus olisi ennustanut sitä edeltä käsin?
- Miksi hirvittävän suuri pahuuskaan ei voi kaataa Jumalan suunnitelmaa?

Jae 20

- Mitä tekemistä tällä jakeella on sitä edeltävän tekstin kanssa?
- Keitä ovat ne ihmiset, jotka itse Jeesus on lähettänyt meidän luoksemme?
- Millä tavalla saatamme torjua Jeesuksen lähettilään?
- Miettikää konkreettisesti, miten meidän pitäisi ottaa vastaan Jeesuksen lähettiläät?
- Oliko Juudas ollut Jeesuksen lähettiläs kiertäessään Galileaa pareittain jonkun muun opetuslapsen kanssa? Perustelkaa vastauksenne.

Ilosanoma: Jeesus pesi myös Juudaksen jalat ja kantoi hänen syntinsä ruumiissaan ristinpuulle. Hän tarkoitti, mitä sanoi, kutsuessaan tätä ystäväkseen. Yksi Jeesuksen viimeisten päivien kärsimyksistä olikin juuri se, että hän tiesi Juudaksen siirtyneen vihollistensa puolelle ja joutuvan kadotukseen. Tänä iltana Vapahtaja kutsuu sinuakin ystäväkseen, vaikka tietää kaiken ne asiat, joiden suhteen olet hänet pettänyt.

USKON PERUSTUS

Uskonpuhdistuksen muistopäivä (3. vsk.): Matt. 5:13–16

Taustaa: Nämä kaksi pientä vertausta sisältyvät Jeesuksen vuorisaarnaan. Sanoessaan ”te olette...” Jeesus puhuu myös opetuslasista yhteisönä.

Jae 13. SUOLA. Tuohon aikaan oli olemassa myös huonolaatuista suolaa, jonka suolapitoisuus saattoi ajan mittaan kadota.

- Mihin kaikkeen suolaa tarvitaan tässä maailmassa?
- Mitä yhteisiä tehtäviä on Jeesuksen seuraajilla ja suolalla?
- Mitä yhteisiä tehtäviä on Jumalan sanalla ja suolalla?
- Miten kristinusko on toiminut suolana ympäröivässä yhteiskunnassa viimeisen 2000 vuoden aikana?
- Mitä tarvitaan siihen, että kristitty tai kokonainen kirkkokunta menettää suolaisuutensa? (Jos muistatte esimerkkejä kirkkohistoriasta, keskustelkaa niistä.)
- Mitä Jeesus tarkoittaa sanoessaan, että ”suolaton” kirkko tai kristitty joutuu lopulta ihmisten tallattavaksi?
- Kumpi joutuu mielestänne helpommin jalkoihin tallattavaksi: se kirkko tai kristitty, joka muuttaa oppinsa ja etiikkansa ympäristön vaatimusten mukaiseksi vaan se, joka pysyy kannassaan vaikka henki menisi?
- Mikä on tämän pienen vertauksen sanoma tänään juuri sinulle ja sinun seurakunnallesi?

Jae 14. VALO. Muuta valaistusta ei tuohon aikaan tunnettu kuin kynttilä tai öljytuikku, joten joskus köyhät joutuivat istumaan iltansa pimeässä. Yksi Galilean kaupungeista sijaitsi vuorella, nimittäin Seforis, jonka valot loistivat kauas ympäristöön.

- Mitä yhteistä on valolla on kristinuskon kanssa?
- Mitä yhteistä valolla on Raamatun sanan kanssa?
- Millainen on valoa loistava kristitty?
- Mistä syystä joku kristitty tai jokin kirkkokunta saattaa koettaa kätkeä valonsa?
- Mitä tarkoittaa, että kristittyjen hyvät teot ovat maailman valo?
- Miksi Jeesus ei sano: ”Tehkää hyviä tekoja...” vaan ”Loistakoon teidän valonne...”? Mikä ero näissä kahdessa käskyssä on?
- Mistä kristittyjen tai kirkon loiste on peräisin?
- Miten voit yhdistää nämä kaksi Jeesuksen sanaa: ”Minä olen maailman valo” (Joh. 8:12) ja ”Loistakoon teidän valonne...”?
- Mikä on tämän pienen vertauksen sanoma juuri sinulle? Entä sinun seurakunnallesi?

Ilosanoma: Jeesus on maailman valo, koska hän eli esimerkillisen elämän ja kuoli uhrikuoleman meidän edestämme. Meidän ja meidän kirkkomme valo on vain lainavaloa, joka heijastuu Jeesuksesta, kuten kuun valo auringosta. Jollemme elä uskollisina Jeesuksen sanoille, emme voi olla maailman valona.

PYHIEN YHTEYS

Pyhäinpäivä (3. vsk.): Matt. 5:1–12

Taustaa: Autuas sanahan tarkoittaa ikionnellista. Vuorisaarna alkaa niin, että Jeesus esittää onnellisen ihmisen määritelmän. Se poikkeaa suuresti siitä, miten ympäröivä maailma on aina määritellyt onnen. Mutta Jeesus ei puhukaan onnen tunteista vaan siitä, onko ihminen objektiivisesti ottaen ja Jumalan silmissä onnellinen eli autuas. (Huom. Koska kysymyksiä on paljon, niitä kannattaa reilusti karsia.)

Jakeet 1–3

- Kummalle Jeesus vuorisaarnansa piti, kansanjoukolla vai opetuslapsilleen (1)?
- Mitä hengessään köyhä ihminen ajattelee omasta hengellisyydestään?
- Miksi ”hengellisesti rikkaat” eivät pääse taivasten valtakuntaan?
- Oletko sinä autuas jakeen 3 perusteella? (Voit vastata hiljaa sydämässäsi.)

Jae 4

- Miksi murheettomat eivät ole autuaita?
- Mieti jotain tilannetta, kun olit äärimmäisen onneton, mutta sait Jeesukselta lohdutuksen. Voitko jäljestäpäin sanoa, että olit silloin autuas? Miksi voit, miksi et voi?
- Saako jokainen uskova varmasti kaikkiin suruihinsa lohdutuksen? Perustele vastauksesi.
- Oletko sinä autuas jakeen 4 perusteella? Voit vastata hiljaa sydämässäsi.

Jae 5. Vanha käänös puhuu ”hiljaisista”, uusi ”kärsivällisistä” ihmisistä. Jeesuksen mukaan tällaiset ihmiset perivät luvattun maan (sekä Kanaanin maan että uuden luomakunnan).

- Miksi kärsimättömät eivät peri luvattua maata?
- Meidän kulttuurissamme itseään esillä pitäviä ihmisiä pidetään onnellisina. Miten Jeesus voi sanoa hiljaisia ihmisiä autuaiksi?
- Oletko sinä autuas jakeen 5 perusteella? Voit vastata hiljaa sydämässäsi.

Jae 6. Sana vanhurskas tarkoittaa Jumalalle kelpavaa.

- Millainen on ihminen, joka ei tunne vanhurskauden nälkää eikä janoa? Miksi hän ei ole autuas?
- Mikä tekee vanhurskauden nälkää ja janoa kokevan ihmisen ikionnelliseksi?
- Milloin ja miten vanhurskauden nälkää ja janoa tunteva ihminen ravitaan?
- Oletko sinä autuas jakeen 6 perusteella? Voit vastata hiljaa sydämässäsi.

Jae 7. Vanha käänös sanoo: laupias. Uusi sanoo: toisia armahtava.

- Miksi laupeudeton tai toisia armahtamaton ihminen ei voi olla onnellinen?
- Milloin ja miten toisia armahtavat ihmiset armahdetaan?
- Oletko sinä autuas jakeen 7 perusteella? Voit vastata hiljaa sydämässäsi.

Jae 8. Vanhassa testamentissa kukaan ei saanut nähdä Jumalaa. On erittäin tärkeää, että Jeesus lupaa tämän etuoikeuden puhdassydämisille.

- Mikä on puhtaan ja likaisen sydämen ero?
- Miksi sellainen ihminen ei voi olla onnellinen, jolla on likainen sydän?
- Miten puhdassydämisiksi tullaan?
- Milloin puhdassydäminen ihminen saa nähdä Jumalan?
- Oletko sinä autuas jakeen 8 perusteella? Voit vastata hiljaa sydämässäsi.

Jae 9

- Miettikää, mitä Jeesus tarkoittaa rauhantekijöillä?
- Miksi juuri rauhantekijä on onnellinen?
- Milloin ja missä rauhantekijöitä kutsutaan Jumalan lapsiksi?
- Oletko sinä autuas jakeen 9 perusteella? Voit vastata hiljaa sydämässäsi.

Jakeet 10–12

- Mitä Jeesuksen kuulijat ajattelivat ehkä näistä jakeista?
- Millä perusteella vanhurskauden tähden vainottu voi olla onnellinen ihminen?
- Mistä asioista ihmiset solvaavat tänä päivänä Jeesuksen opetuslapsia, vainoavat heitä ja valehtelevat heidän päälleen (11)?
- Millä eri tavoilla solvauksiin voi suhtautua?
- Mitä pitäisi tapahtua, että sinä voisit suhtautua samaasi pilkkaan jakeessa 12 kuvatulla tavalla?
- Oletko sinä autuas jakeen 10 perusteella? Voit vastata hiljaa sydämässäsi.

(jatkuu)

Kokoavat kysymykset

- Millainen on Jumalan lapsi tämän tekstin mukaan?
- Mitkä näistä autuaaksi julistuksista voitaisiin soveltaa Jeesukseen itseensä?
- Mitä yhteistä löytyy niistä palkinnoista, jotka Jeesus lupasi autuaille seuraajilleen?
- Mitä tapahtui sille palkalle, jonka Jeesuksen olisi pitänyt saada?
- Kuka tämän tekstin mukaan pääsee taivaaseen?

Ilosanoma: Jeesus oli rikas, mutta tuli meidän tähtemme köyhäksi. Hän oli murheellinen, kärsivällinen, armahtava, puhdassydäminen, rauhantekijä ja vainottu. Hän oli tätä kaikkea meidän puolestamme ja meidän sijastamme. Hän ei kuitenkaan saanut tästä kaikesta mitään palkkaa. Sen hän luovutti meille, jotka emme ole olleet kärsivällisiä, armahtavia puhdassydämiä ja rauhantekijöitä. Näin hän ansaitsi meille taivasten valtakunnan, lohdutuksen ja Jumalan lapsen oikeudet.

ANTAKAA TOISILLENNE ANTEEKSI

23. sunnuntai helluntaista (3. vsk.): Matt. 6:12, 14–15 (käsikirja 6:14–15)

Taustaa: Teksti on jälleen otettu Vuorisaarnasta. Jeesus opettaa rukoilemaan Isän meidän -rukousta ja liittää sen yhteyteen opetuksen ihmisten välisestä anteeksi antamisesta.

Jae 12

- Onko sinun siis helppo vai vaikea rukoilla jakeen 12 sanoilla. Miksi helppo, miksi vaikea?
- Mitä vastaisit, jos sinulta 10000 euroa lainannut henkilö pyytäisi saada velkansa anteeksi?
- Miksi Jeesus vertaa syntiä nimenomaan velkaan, mitä yhteistä niissä on?
- Miksi velkaannumme Jumalalle silloinkin, kun teemme väärin lähimmäisellemme?
- Miksi Jeesus lisää tähän pyyntöön jakeen toisen puoliskon; miksei hän vain opeta meitä pyytämään syntejämme anteeksi Jumalalta ja sillä selvä?
- Erään tulkinnan mukaan ”velka” tarkoittaa rakkauden velkaa eli sitä rakkautta, jota meidän olisi pitänyt osoittaa lähimmäisillemme ja jopa vihamiehillemme. Mitä ajattelet tästä tulkinnasta?
- Jos ajatellaan rakkauden velkataakkaa rahassa, niin paljonko arvelet olevasi tässä vaiheessa Jumalalle velkaa?
- Miten voisit koettaa maksaa Jumalalle ja lähimmäiselle rakkauden velkaasi?
- Millä perusteella uskallat pyytää velkataakkaasi taivaalliselta Isältäsi anteeksi?
- Nyt mietimme sitä rakkautta, jonka vanhempamme, sisaruksemme, puolisoimme ja työtoverimme ovat meille velkaa, koska eivät ole jaksaneet rakastaa meitä tarpeeksi. Mitä tarkoittaa käytännössä se, että annamme sydämestämme heille tuon velan anteeksi?

Jakeet 14–15. Tässä Jeesus puhuu ”rikkomuksista” eli konkreettisista pahoista teoista, jotka toiset ovat meitä vastaan tehneet. Palauttakaa mieleenne pahin teko, mikä teille tai läheisillenne on koskaan tehty.

- Mikä voisi olla niin suuri vääryys, ettei sitä tarvitsisikaan antaa anteeksi?
- Millaisia syitä meillä voi olla siihen, ettemme anna toisille anteeksi heidän rikkomuksiaan?
- Millaista on sen ihmisen elämä, joka ei haluakaan antaa toisille heidän rikkomuksiaan anteeksi?
- Mitkä seikat voisivat ehkä helpottaa vääryyksien anteeksi antamista?
- Onko anteeksi antaminen mielestänne kertakaikkinen vai vähittäinen tapahtuma? Perustelkaa vastauksenne.
- Onko rikkomusten anteeksiantaminen ja niiden unohtaminen mielestänne sama asia? Perustelkaa vastauksenne.
- Miksi sellainen ihminen ei kykene antamaan toiselle anteeksi, joka ei tajua olevansa itsekkin velallinen sekä yksittäisten rikkomustensa että rakkauden velkataakkansa tähden?
- Mikä ero näiden kahden ihmisen jumalasuhteessa: sen joka tahtoisi antaa anteeksi, mutta ei voi ja sen, joka antaa itselleen luvan olla antamatta anteeksi?
- Mitä tapahtuu ihmiselle, joka kuolemaansa asti kieltäytyy antamasta lähimmäiselleen anteeksi?
- Mitä sellaisen ihmisen pitäisi tehdä, joka ei kerta kaikkiaan pysty antamaan toiselle anteeksi, vaikka miten yrittäisi?
- Jos sinä et ole vielä pystynyt antamaan toisille anteeksi, niin millä perusteella voit silti uskoa Jumalan anteeksiantamukseen?

Kokoavat kysymykset

- Jeesukselle tehtiin maailman suurin vääryys, kun hänet naulattiin synnittömänä ristinpuuhun. Miten hän siihen suhtautui? (Vastaus tämän tekstin ulkopuolelta.)
- Millä valuutalla Jeesus maksoi koko ihmiskunnan velka- ja syntitaakan?

Ilosanoma: Jeesuksen veri oli se valuutta, jolla koko maailman velkataakka maksettiin. Juuri siksi Jeesuksen kuoleman pitikin olla niin kauhea, koska hänen maksamansa velkasumma oli tähtitieteellisen suuri. Sinä voit siis rukoilla Jumalalta velkaasi anteeksi, koska toinen on sen jo maksanut. Myös se lähimmäinen, joka on sinulle velkaa, saa rukoilla saman rukouksen.

KAHDEN VALTAKUNNAN KANSALAISENA 24. sunnuntai helluntaista (3. vsk.): Matt. 17:24–27

Taustaa: On juuri palattu kotiin Pohjois-Galilean matkalta. Pietari ei ehdi hengähtää matkan vaivoista, ennen kuin verokarhu jo koputtelee hänen ovelleen. Pietarin anopin talossa asuvat paitsi Pietari perheineen myös hänen veljensä Andreas ja lisäksi Jeesus. Verokarhu ei ole roomalainen, vaan juutalainen. Keskustelu tapahtui talon pihalla, perheen ja Jeesuksen ollessa sisällä. Temppliverosta määrää Mooseksen laki seuraavaa: se on sovituskas, jolla ylläpidetään temppliä ja uhrlaitosta. Jokainen yli 20-vuotias mies joutuu maksamaan puoli sekeliä eli kahdeksan grammaa hopeaa. (2. Moos. 30:12–13.) Jeesuksen aikaan tuo vero oli kaksi drakmaa eli kahden päivän palkka. Meidän tulotasossamme summa vastaisi ehkä noin kahtasataa euroa.

Jakeet 24–25a. Verbimuoto ”maksaako” tarkoittaa: maksaako hän yleensä? Onko hän jo maksanut?

- Mikä ero oli Rooman keisarille maksettavalla verolla ja temppliverolla?
- Mitä eri syitä saattoi olla ihmisillä, jotka jättivät temppliveronsa maksamatta tuohon aikaan?
- Mitä muut juutalaiset ehkä ajattelivat ihmisistä, jotka jättivät temppliveronsa maksamatta?
- Miksi veronkerääjät eivät kysyneet asiaa itseltään Jeesukselta vaan Pietarilta. Jeesushan olisi ollut talon sisällä.
- Luuletteko, että veronkerääjät olivat selvillä siitä, ettei Jeesus ollut maksanut temppliveroaan? Perustelkaa vastauksenne.
- Miksi veronkerääjät eivät kyselleet Pietarin veron perään, vaikkei hänkään ollut sitä maksanut?
- Mitä tämä episodi osoittaa Jeesuksen ja Pietarin taloudellisesta tilanteesta?
- Miettikää, mitä Jeesus ja Pietari olisivat voineet tehdä hankkiakseen 400 euroa vastaavan summan?
- Sebedeuksen pojat Jaakob ja Johannes sekä Pietarin veli Andreas olivat myös kapernaumlaisia kalastajia. Silkkarvaus: olivatko he maksaneet veronsa ja jos olivat, miten?
- Miksi Pietari valehteli veronkerääjille?

Jakeet 25b-26. Antiikin ajalta ei tunneta kuninkaita, jotka olisivat verottaneet lapsiaan. Päinvastoin, verotulothan menivät suureksi osaksi kuninkaan ja hänen perheensä kassaan.

- Miksi Jeesus ei huomauttanut Pietarille tämän valheesta mitään?
- Miksi Jeesus ei halunnut siirtää tätä keskustelua myöhemmäksi tai toisessa paikassa pidettäväksi?
- Pietarin anoppi, vaimo ja lapset olivat varmaan paikalla, kun tämä keskustelu käytiin. Mitä ajattelette siitä tavasta, jolla Jeesus osoitti Pietarille tietävänsä tämän valehtelun?
- Mitä meidän tulisi oppia Jeesuksen käytöksestä tässä tilanteessa?
- Jeesus puhui tämän maailman kuninkaista, mutta oikeastaan hän viittasi Isäänsä, taivaan Kuninkaaseen. Millä perusteella hänen, Jeesuksen, ei siis tarvinnut maksaa temppliveroa?
- Jeesus oli itse oikea temppli, uhri ja ylipappi. Mitä valoa tämä tosiseikka tuo jakeiden 25–26 tulkintaan?
- Temppliveron nimi Vanhassa testamentissa on sovitusraha. Mitä valoa tämä tosiseikka tuo jakeiden 25–26 tulkintaan?
- Olisiko Pietarin ja muiden opetuslasten pitänyt sinun mielestäsi maksaa temppliveroa?

Jae 27. Hopearaha oli siis 4 drakmaa eli täsmälleen kahden hengen temppliveron verran.

- Miksi Jeesus halusi maksaa temppliveron, vaikka Jumalan edessä hänet oli siitä vapautettu?
- Miksi Jeesus halusi maksaa temppliveron Pietarinkin puolesta?
- Pietarihan oli ammattikalastaja. Mitä luulette hänen miettineen kun hän sinä iltana istui ongella Galilean järven rannalla?
- Tässä jakeessa kuvataan montakin ihmettä. Mitä ne ovat?
- Mitä Pietari oppi Jeesuksesta tämän episodin vaikutuksesta.
- Mitä luulette Pietarin sanoneen verokarhuille, kun hän meni maksamaan veroja seuraavana päivänä.

Kokoavat kysymykset

- Mistä kaikesta Jumalan lapset ovat vapaita?
- Kenelle Jumalan lapset ovat vielä velassa?
- Jeesus sanoo sinulle tänä päivänä tämän tekstin kautta: ”Lapset ovat siis vapaat.” Mitä tämä sana merkitsee sinulle omassa elämäntilanteessasi?
- Miksi Jeesus, joka oli Jumalan Poika ja vapaa, joutui pidätetyksi, sidotuksi ja ristiinnaulituksi?
- Missä mielessä Jeesus itse on koko maailman tempplivero?

Ilosanoma: Jeesus oli se temppli, jossa ihmisten synnit sovitettiin. Hän oli myös ylimmäinen pappi ja uhri samalla kertaa. Pian tämän jälkeen hän maksoi omalla verellään koko maailman temppliverot, mätkäytykset, rästit ja sovitusrahat. Meidän tilillemme ne siirretään uskon ja kasteen kautta.

KUOLEMASTA ELÄMÄÄN

25. sunnuntai helluntaista (3. vsk.): Luuk. 20:27–40

Taustaa: Tämä tapahtui Jeesuksen viimeisellä viikolla Jerusalemissa, kun kaikki uskonnolliset ryhmät koettivat saada hänet solmituksi sanoissaan. Saddukeukset olivat korkeimman papiston edustajia ja hyvissä väleissä roomalaisten kanssa. Ylimmäiset papit tulivat yleensä heidän joukostaan ja heillä oli myös enemmistö suuressa neuvostossa. Teologialtaan saddukeukset erosivat muista juutalaisista niin, etteivät uskoneet ruumiin ylösnousemukseen. Siihenhän eivät tänäkään päivänä usko muut uskonnot kuin juutalaisuus ja kristinusko. Eivät myöskään liberaaliteologit.

Jae 27

- Millainen on uskonto, jossa ei uskota mihinkään muuhun tuonpuoleiseen kuin Jumalan olemassaoloon? (Mitä jää jäljelle, jollei uskota ylösnousemukseen? Mihin muihin uskonopin kohtiin se vaikuttaa, jollei ei uskota tuonpuoleiseen?)
- Millaiset lähtökohdat on sillä raamatuntutkijalla, jonka mielestä ruumiin ylösnousemus ei ole mahdollinen?

Jae 28

- Mikä idea oli Mooseksen käskyn takana?
- Miettikää, millaisia vaikeuksia tuli eteen, kun tätä lakipykälää koetettiin soveltaa käytäntöön?

Jakeet 29–33. Saddukeukset koettivat siis osoittaa ylösnousemuksen mahdottomuuden kertomalla tämän tarinan.

- Luuletteko että tämä esimerkki oli keksitty vai oliko se todella tapahtunut? Perustelkaa kantanne.
- Olettakaamme, että saddukeusten esimerkkikertomus oli todella tapahtunut tosiasia. Kuvitelkaa vaimon ja veljesten – etenkin heistä nuorimman – elämää.
- Saddukeukset eivät itse asiassa kritisoineet Mooseksen lakipykälää vastaan. Mikä on heidän pointtinsa?
- Mitä se osoittaa saddukeuksista, etteivät he osanneet kuvitella iankaikkista elämää ilman seksiä ja parisuhdetta?

Jakeet 34–36. Huomatkaa, ettei Jeesus puhu taivaasta, vaan toisesta, tulevasta maailmasta. Markuksen mukaan Jeesus sanoi saddukeuksille aivan ensimmäiseksi: ”Te kuljette eksyksissä ja mistä syystä? Koska ette tunne kirjoituksia ettekä Jumalan voimaa.” (Mk. 12:24).

- Miten muuten Jeesus olisi voinut vastata saddukeuksille?
- Keitä ovat ne ihmiset, jotka on katsottu ylösnousemuksen arvoisiksi (35)?
- Mikä viesti saddukeuksille juuri jakeeseen 36 sisältyy?
- Mikä oli saddukeusten suuri erehdys?
- Mitä kaikkea Jeesus paljastaa näissä jakeissa kuolemanjälkeisestä elämästä?
- Mitä tarkoittaa, että olemme tulevassa maailmanajassa enkelien kaltaisia?
- Miettikää, miksi avioliittoa ei tarvita enää uudessa luomakunnassa?
- Mikä uudessa luomakunnassa korvaa ihmisille parisuhteen onnen? (Miten tähän tekstiin voitaisiin soveltaa Paavalin lause: ”Rakkaus ei koskaan katoa”?)

Jakeet 37–38

- Miksi Jeesus ottaa juuri tämän esimerkin kaikista Vanhan testamentin kertomuksista? (Jos teidän pitäisi ottaa VT:stä esimerkki, joka todistaa että kuolleet nousevat ylös, minkä valitsitte?)
- Mitä tarkoittaa että kaikki elävät Jumalalle?
- Mikä on Jeesuksen logiikka, jolla hän osoittaa saddukeusten teologian vääräksi?
- Mitä nämä jakeet kertovat sinulle niistä rakkaistasi, jotka ovat jo kuolleet?

Jakeet 39–40. Kirjanoppineet uskoivat ruumiin ylösnousemukseen, mutta olivat yleensä Jeesuksen vastustajia. Vrt. jakeet 1–2 ja 19.

- Mikä teki muutamiin – mutta ei kaikkiin – kirjanoppineihin niin syvän vaikutuksen, että he antoivat Jeesukselle julkinen tunnustuksen?
- Jakeessa 40 ei sanota, etteivät Jeesuksen vastustajat osanneet kysyä enää mitään, vaan että he eivät rohjenneet sitä tehdä. Mikä heitä siitä esti?

Kokoava kysymys

- Jeesus on elävien Jumala, jolle kaikki elävät. Miten siis on mahdollista, että hän joutui itse kokemaan tuskallisen kuolemaan? (Miten kuolematon Jumala voi kuolla?)

Ilosanoma: Jumala, jolle kaikki elävät, rakasti tätä maailmaa niin paljon, että antoi ainoan Poikansa ristinkuolemaan. Se hinta hänen piti maksaa siitä, että Abraham, Iisak, Jaakob ja me itse kukin voisimme elää hänelle iankaikkisesta iankaikkiseen.

VALVOKAA!

Valvomisen sunnuntai (3. vsk.): Matt. 24:36–44

Taustaa: Kristikunnassa on erilaisia teorioita siitä, missä järjestyksessä eri ilmiöt tapahtuvat Jeesuksen palatessa maan päälle. Tässä raamattupiirissä emme käytä sen pohtimiseen paljon aikaa, vaan keskitymme enemmänkin Noaan. Vetäjä selittääkään lyhyesti Noaan historian 1. Moos. 6–7: n mukaan.

Jae 37

- Miten muuttaisit elintapaasi, jos tietäisit, että Jeesus tulee takaisin maan päälle vuoden sisällä?
- Miksi Jeesuksen tulon päivän on oltava salattu (36)?
- Mitä tarkoittaa, ettei Jeesus itsekään tiedä tulonsa päivää?

Jakeet 37–39. Uskon kautta rakensi Nooa, saatuaan ilmoituksen siitä, mikä ei vielä näkynyt, pyhässä pelossa arkin perhekuntansa pelastukseksi; ja uskonsa kautta hän tuomitsi maailman. (Hepr. 11:6*)

- Miten Noaan aikalaisten olisi pitänyt valvoa?
- Miten Nooa ja hänen perheensä ovat valvomisen esikuvia?
- Kumpi tuli Noaan kohdalla ensin, usko vai teot?
- Miten Noaan usko vaikutti hänen perheeseensä?
- Mitkä kiinnostuksen kohteet ovat yhteisiä Noaan aikalaisten ja meidän sukupolvemme välillä?
- Mikä on se arkkki, joka meidän pitäisi rakentaa ennen Jeesuksen toista tulemistä?
- Pietari nimittää Nooa vanhurskauden saarnaajaksi (2. Piet. 2:5). Nooa siis saarnasi aikalaisilleen arkkkia rakentaessaan. Miksi katastrofi tuli silti yllättäen?
- Miten Noaan jumalakuva erosi meidän aikamme jumalakuvasta?
- Onko kristillinen kirkko varoittanut mielestänne aikalaisiamme Jeesuksen toisesta tulemisesta?
- Mitä aikalaisemme meille kristityille ehkä sanovat Jeesuksen tullessa takaisin?

Pietari Nooasta. Vain muutama ihminen, kaikkiaan kahdeksan, pelastui arkissa veden kantamana. Tuon esikuvan mukaisesti teidät pelastaa nyt kaste, ...koska Jumala teki kanssanne hyvän omantunnon liiton. Sen perustuksena on Jeesuksen Kristuksen ylösnousemus. (1. Piet. 3:21.)

- Mitä yhteistä on kristillisellä kasteella ja Noaan arkilla?

Jakeet 40–41. Lukekaa myös jae 31.

- Mitä nämä jakeet opettavat Jeesuksen toisesta tulemisesta?
- Mikä ero oli kahden mukaan otettavan ja tänne jätettävän miehen ja naisen välillä?
- Kristillisessä kirkossa on Jeesuksen paluuseen liittyen kahdenlaista opetusta: a) Uskovat temmataan ylös, ja sen jälkeen alkaa tuhatvuotinen valtakunta. b) Uskovat temmataan Jeesusta vastaan yläilmoihin, ja sitten tulee viimeinen tuomio. Tuhatvuotinen valtakunta oli kirkon aika, viimeiset 2000 vuotta. Kumpi sinusta on näistä selitysmalleista parempi ja miksi?

Jakeet 43–44

- Millaisista ihmisistä Jeesuksen paluu voi tuntua murtovarkaan tulolta? Mitä Jeesus heiltä ”varastaa”?
- Kenelle Jeesuksen paluu on kuin sulhasen paluuta morsiamen luo?
- Kummalla tavalla sinä suhtaudut Jeesuksen paluuseen? (Jos Jeesuksen paluu tuntuu sinusta samalta kuin murtovarkaan tulo, niin mitä voisit tehdä asian hyväksi?)

Kokoavat kysymykset

- Miten eroavat toisistaan Jeesuksen odottaminen ja kuoleman odottaminen?
- Mikä olisi oikeaa Jeesuksen odottamista ja valvomista? (42,44)

Ilosanoma: Jeesukselle ei ollut arkkia tarjolla, silloin kun hän kuoli. Hänen kärsimyksiään ristillä kuvaa psalmi 69, jossa sanotaan mm. näin: Minä olen vajonnut syvään, pohjattomaan liejuun, olen joutunut vetten syvyyksiin, ja virta tulvii minun ylitseni. (Ps. 69:2–3*) Vapahtaja koki siis jotain samaa kuin Noaan aikalaiset: hän hukkuu Jumalan lähettämiin kaaosvesiin. Tämä tapahtui siksi, ettei meidän tarvitsisi hukkuu tuliseen järveen, jossa palaa ikuinen tuli ja tulikivi. (Ilm. 21:8.)

KRISTUS, KAIKKEUDEN HERRA

Tuomiosunnuntai (3. vsk.): Matt. 25:31–46

Taustaa: Tämän vertauksen tulkinnassa on aikojen saatossa esiintynyt kolme vaihtoehtoa: vähimmät veljet tarkoittavat (A) kärsiviä kristittyjä, (B) kärsiviä juutalaisia, (C) kaikkia kärsiviä ihmisiä maan päällä.

1. Mikä viimeisen tuomion vertauksessa on mielestäsi erityisen pelottavaa?
 - Mikä siinä (mahdollisesti) on lohdullista?
2. Mitä tämä vertaus opettaa meille helvetistä ja taivaasta (34, 41, 46)?
 - Millaisten ihmisten pitäisi tavallisella maalaisjärjellä ajateltuna joutua helvettiin?
 - Mikä on se synty, joka tämän vertauksen mukaan vie ihmisen helvettiin?
 - Mitä vahinkoa se saa aikaan, että helvetistä julistetaan meidän aikanamme yhä harvemmin?
3. Montako vähimpien veljien ryhmää tässä vertauksessa esiintyy ja montako näistä ryhmistä sinä itse olet joskus auttanut?
 - Mitä näistä ihmisryhmistä on sinun mielestäsi kaikkein vaikeinta auttaa?
4. Miksi meidän on niin vaikeaa nähdä Jeesus nälkäisessä, janoisessa, kodittomassa (eli pakolaisessa), alastomassa, sairaassa ja (etenkin!) vangissa?
 - Minkä verran sinun seurakuntasi tai kristillinen viiteryhmäsi panostaa näiden kuuden ryhmän auttamiseen?
5. Miten ”vuohet” ehkä puolustelivat käytöstään: miksi he eivät olleet auttaneet näitä kuutta ihmisryhmää?
 - ”Vuohet” hämmästyivät vilpittömästi tuomiotaan. Miksi he ehkä olivat luulleet sen olevan toisenlainen (44)?
6. Miksi ”lampaatkin” hämmästyivät kuninkaan sanoja (38–39)?
 - Mistä ”lampaat” olivat saaneet voiman rakastaa sellaisiakin ihmisiä, jotka eivät ehkä olleet kovin rakastettavia?
7. Mikä alussa mainituista kolmesta tulkinnasta on mielestäsi oikea?
 - Mitä seurauksia tulee käytökseemme sen mukaan, mitä tulkintaa pidämme oikeana?
8. Vertaus viimeisestä tuomiosta näyttää puhuvan vain teoista. Missä kohtaa kuitenkin usko tulee kuvaan mukaan? (Minkä perusteella ihmiset on alun perin jaettu vuohiin ja lampaisiin?)
9. Milloin Jeesus itse koki vähimpien veljiensä kohtalon; milloin hän oli nälkäinen, janoinen, koditon, alaston, sairas ja vangittu?
 - Miksi Jeesukselle luettiin sama tuomio kuin vuohille jakeessa 41?

Ilosanoma: Koko maailmanhistoriassa on vain kaksi tärkeää oikeudenkäyntiä: Jeesuksen tuomio ja viimeinen tuomio. Jokainen meistä joutuu vastaamaan laiminlyönneistään vähäisimpiä veljiään kohtaan jommallakummalla kerralla. Jos uskot, että syntisi on tuomittu jo Jeesuksen oikeudenkäynnin yhteydessä, niin saat myös olla varma, että sinut julistetaan syyttömäksi viimeisenä päivänä. Silloin sinulta riittää energiaa myös näiden kuuden ihmisryhmän auttamiseen.